

NEUTRA - architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia , Farská č. 1,
949 01 Nitra ; peter.mizia@gmail.com , tel . 037 - 6579461

RAJČANY

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ : NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia,
Farská č.1, 949 01 Nitra
HLAVNÝ RIEŠITEĽ : Ing. arch. Peter Mizia
OBSTARÁVATEĽ : Obec Rajčany
NITRA, 10/2022

ÚLOHA: ÚZEMNÝ PLÁN OBCE RAJČANY
OBSTARÁVATEĽ: Obec Rajčany
OBJEDNÁVATEĽ: Obec Rajčany
OKRES: Topoľčany
KRAJ: Nitriansky

ODBORNE SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARANIE ÚPD A ÚPP:

Ing. Katarína Francová ,číslo preukazu odbornej spôsobilosti: 412

SPRACOVATEĽ : Ing. arch. Peter Mizia, NEUTRA – architektonický ateliér
Farská č.1, 949 01 Nitra

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV:

Riešiteľ úlohy:	Ing. arch. Peter Mizia
Urbanizmus:	Ing. arch. Zuzana Gajová Ing. Lucia Černá
Dopravné systémy:	Ing. Miloš Gontko
Elektrifikácia:	Ing. Ján Hermann
Plynifikácia :	Ing. Vojtech Suchý
Vodné hospodárstvo:	Ing. Bohuš Malík
Ekológia a životné prostredie:	Ing. arch. Zuzana Gajová
Demografia a bývanie:	Ing. Lucia Karaková

OBSAH

- A1 Základné údaje o úlohe a území
- A2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši
- A3 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce
- A4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

- B Riešenie územného plánu obce
  - B1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis
  - B2 Vázby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu
  - B3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce
  - B4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy, dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia
  - B5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania
  - B6 Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkčných území, vrátane určenia prípustného, obmedzujúceho a zakazujúceho funkčného využívania
  - B7 Bývanie – návrh riešenia
  - B8 Občianske vybavenie – sociálna infraštruktúra – návrh riešenia
  - B9 Výroba a skladové hospodárstvo – návrh riešenia
  - B10 Rekreácia - návrh riešenia
  - B11 Vymedzenie zastavaného územia obce
  - B12 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
  - B13 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami
  - B14 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability, ekostabilizačných opatrení a ochrany kultúrneho dedičstva
  - B15 Doprava a prepravné vzťahy
  - B16 Rozvoj technickej infraštruktúry
    - B16.1 Zásobovanie vodou
    - B16.2 Kanalizácia
    - B16.3 Plynofikácia
    - B16.4 Elektrifikácia
    - B16.5 Spoje a zariadenia spojov
  - B17 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie, prípadne hodnotenie z hľadiska predpokladania vplyvov na životné prostredie
  - B18 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov
  - B19 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu, napr. záplavové územie
  - B20 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely
  - B21 Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov.

- C ZÁVÄZNÁ ČASŤ /tvorí samostatnú časť/

- D DOKLADOVÁ ČASŤ

E GRAFICKÁ ČASŤ

1.	Širšie vzťahy	M 1:50 000
2.	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia k.ú. Rajčany	M 1:10 000
3.	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES	M 1:10 000
4.	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, stresové javy	M 1:10 000
5.	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia	M 1:2 000
6.	Výkres organizácie a regulácie územia	M 1:2 000
7.	Výkres verejnoprospešných stavieb	M 1:2 000
8.	Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia	M 1:2 000
9.	Výkres riešenia verejného technického vybavenia - elektrifikácia, plynofikácia, telekomunikácie	M 1:2 000
10.	Výkres riešenia verejného technického vybavenia - vodné hospodárstvo	M 1:2 000
11.	Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely	M 1:2 000

A 1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚLOHE A ÚZEMÍ

OBSTARÁVATEĽ:	Obec:Rajčany Starostka: Mária Švecová
ODBORNE SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARÁVANIE ÚPD A ÚPP:	Ing. Katarína Francová
SPRACOVATEĽ:	Ing. arch. Peter Mizia, NEUTRA architektonický ateliér, Farská 1, 949 01 Nitra
ÚLOHA:	Územný plán obce Rajčany
STUPEŇ:	Návrh

A 2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

A 2.1. Dôvody pre obstaranie územného plánu

- Dôvody na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie ÚPN obce Rajčany :
- Posledný platný ÚPN obce Rajčany bol schválený Uznesením č.16/2001 dňa 19.03.2001 Obecným zastupiteľstvom Rajčany. V roku 2008 bol dokument aktualizovaný a boli vypracované Zmeny a doplnky č.1/2008 , ktoré boli schválené Uznesením č.15/2008 dňa 09.10.2008 Obecným zastupiteľstvom Rajčany. Vzhľadom na skutočnosť že pôvodný ÚPN už nevyhovuje novým rozvojovým potrebám a nepostihuje rozsiahle legislatívne a spoločenské zmeny , ktoré od konca 90-tych rokov nastali. Obec má záujem o vypracovanie novej, aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme;
  - je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce;
  - zosúladiť záujmy obecné so záujmami celospoločenskými, rešpektovaním aktuálneho ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja;
  - podrobne zmapovať, zhodnotiť a zaregulovať celé záujmové územie obce, rešpektovať vlastnícke vzťahy;
  - umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj obytnej funkcie, výroby, služieb, podnikateľských aktivít, rekreácie a turizmu;
  - chrániť prírodné hodnoty upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru.
  - navrhnuť opatrenia na zmiernenie dôsledkov klimatických zmien na riešené územie - obec Rajčany;

Návrh je spracovaný v zmysle:

- zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov;
- Schváleného Zadania ,ktoré bolo schválené uznesením č.223/II/2022 na 17.zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Rajčanoch dňa 21.02.2022 a vykonanými Prieskumami a rozbormi, ktoré sú prvou fázou nevyhnutnou pre spracovanie nového územného plánu (ÚPN) obce Rajčany.

ÚPN obce Rajčany je vypracovaný na základe zmluvy o dielo č. 11/2020, ktorá bola medzi objednávateľom a spracovateľom uzavretá ako zmluva na poskytnutie služby na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie – ÚPN obce Rajčany a bola uzavretá medzi

zmluvnými stranami podľa § 10 zákona o verejnom obstarávaní po vyhodnotení súťaže na dodávateľa uvedenej územnoplánovacej dokumentácie.

A 2.2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program spracovateľa

Všeobecné zásady rozvoja obce a spádového územia:

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce navrhnuť optimálny rozvoj obce na návrhové obdobie;
- zapracovať všetky zámery, štúdie a projekty (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, plán výstavby verejnej kanalizácie , plán obnovy verejného vodovodu);
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj bytovej výstavby v nových polohách a spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzali neobývané, ťažko poškodené domy;
- navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti;
- navrhnuť chýbajúcu technickú vybavenosť;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe hlavného referenčného uzla;
- v celom riešenom území navrhnuť opatrenia s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia;
- vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, drobného podnikania – nových pracovných príležitostí;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj športu, rekreácie a súvisiacej vybavenosti;
- obec formovať ako reprezentatívne obytné centrum, podporovať a udržiavať všetky pamiatky, zvláštnosti a tradície;
- v oblasti centra vytvoriť územnotechnické predpoklady pre lokalizáciu vybavenosti , služieb a reprezentatívnych verejných priestorov;

Hlavným cieľom vypracovania Územného plánu obce Rajčany je zabezpečiť pre samosprávny orgán obce záväzný územnoplánovací dokument, ktorý bude regulačným nástrojom rozvoja obce pre návrhové obdobie:

- pre koordinovanú realizáciu optimálnej rozvojovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania obce a jej katastrálneho územia,
- pre vecnú a časovú koordináciu urbanisticko-architektonických, krajinných a územno-technických rozvojových činností, opatrení a vzťahov ovplyvňujúcich životné prostredie, prírodné, kultúrno-historické a krajinné hodnoty územia, v súlade s celospoločenskými princípmi trvalo udržateľného rozvoja.
- ÚPN obce Rajčany bude riešený v súlade s ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja a jeho záväznou časťou.

V oblasti rozvoja dopravy je potrebné :

- priority rozvoja dopravnej infraštruktúry obce zosúladiť s Programovým vyhlásením vlády SR za oblasť dopravy, s Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2011 v znení KURS 2011, Operačným programom Integrovaná infraštruktúra , Strategickým plánom rozvoja dopravy SR do roku 2030 a každoročne aktualizovaným Rozvojovým programom priorít verejných prác;
- dopravné napojenia rozvojových lokalít ,navrhované cestné komunikácie ,statickú dopravu ,cyklistické a pešie trasy je potrebné riešiť v súlade s plánom rozvoja cyklistických trás regiónu NSK s aktuálne platnými TP a STN;
- postupovať v súlade s uznesením vlády SR č.223/2013 o národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR;

Predmetom riešenia je proporčné riešenie celého administratívneho územia obce Rajčany. V riešenom území sa nachádzajú rozsiahlejšie územia, na ktorých sa bude navrhovať zmena funkčného využitia.

A 3 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Posledný platný ÚPN obce Rajčany /spracovateľ. Ing. arch. Múranica / bol schválený Uznesením č.16/2001 dňa 19.03.2001 Obecným zastupiteľstvom Rajčany. V roku 2008 bol dokument aktualizovaný a boli vypracované Zmeny a doplnky č.1/2008 , ktoré boli schválené Uznesením č.15/2008 dňa 09.10.2008 Obecným zastupiteľstvom Rajčany. Vzhľadom na skutočnosť že pôvodný ÚPN už nevyhovuje novým rozvojovým potrebám a nepostihuje rozsiahle legislatívne a spoločenské zmeny , ktoré od konca 90-tych rokov nastali má obec záujem vypracovať a schváliť nový, aktuálny komplexný regulačný nástroj na usmernenie urbanistického rozvoja. Pôvodný územný plán sa v mnohých smeroch naplnil a súčasným požiadavkám nevyhovuje. Lokality na rozvoj , ktoré sa nezrealizovali a sú súčasťou koncepcie rozvoja obce v značnej miere preberá nový územný plán. Návrh preskúmal a prehodnotil pôvodné rozvojové zábery a časť z nich zostala zachovaná ako dôkaz prirodzenej kontinuity vývoja obce. Tieto lokality sú pre ďalší rozvoj obce mimoriadne dôležité a nemajú alternatívu. V tomto prípade sa jedná zhodne o kompletizáciu už jestvujúcich ulíc - druhú stranu ulice , ktorá doposiaľ nebola zastavaná.

Obec má záujem o vypracovanie aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme, ktorá zohľadní zmeny, predchádzajúci vývoj obce , nové požiadavky a bude riešiť celé administratívno – správne územie obce.

A 4 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Zadanie je priamym, východiskovým podkladom pre vypracovanie ÚPN obce Rajčany. Zadanie bolo schválené uznesením č.223/II/2022 na 17.zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Rajčanoch dňa 21.02.2022 a predtým prerokované v zmysle platnej legislatívy. Návrh ÚPN obce je spracovaný v súlade s týmto dokumentom.

O tom, ako sa plnia jednotlivé požiadavky zadania podrobnejšie pojednávajú nasledujúce príslušné kapitoly. Územný plán rieši v kontexte s celým záujmovým územím rozvojové požiadavky, ktoré boli schválené v dokumente: Zadanie ÚPN obce Rajčany.

B RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

B 1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

Obec Rajčany sa nachádza v okrese Topoľčany v Nitrianskom kraji. Obec leží na rozhraní Nitrianskej pahorkatiny a Nitrianskej nivy v mierne zvlnenom teréne, ktorý v smere južnom prechádza do fluviálnej roviny riečnej nivy Bebravy .Územie je odlesnená poľnohospodárska produkčná krajina. Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou Rajčany. Ide o vidiecke sídlo, sídlo miestneho významu;

Celková výmera katastrálneho územia obce Rajčany je 585,6122 ha.

Stred obce leží v nadmorskej výške 174 m. n. m.. Chotár obce Rajčany sa rozprestiera v nadmorskej výške od 170 m. n. m. v oblasti rieky Bebravy až po 233 m. n. m – lesný porast v severnej časti k. ú. Rajčany. Plošný rozsah zastavaného územia obce je 44,8253 ha. Zvyšná časť územia má výmeru 540,7869 ha. Katastrálne územie obce leží v Nitrianskom samosprávnom kraji, v okrese Topoľčany. Na západe susedí obec Rajčany s k.ú. Horné Chlebany, na severe s k.ú. Solčianky, s Trenčianskym samosprávnym krajom a obcou Livinské Opatovce, na východe s obcou Nadlice a na juhu s obcou Chynorany.

Obec leží na severe Nitrianskeho samosprávneho kraja, vo vzdialenosti 7,5 km od okresného mesta Topoľčany a 44,2 km od krajského mesta Nitra.

Južnou časťou katastrálneho územia obce Rajčany preteká zo severovýchodu na juhozápad vodný tok Bebrava, ktorá je pravostranným prítokom rieky Nitra. Všetky prvky súčasnej krajinej štruktúry, či už antropogénne alebo prírodné, dotvárajú krajinný obraz územia. Kolorit okolitej krajiny je poznačený vysokým stupňom odlesnenia krajiny a intenzívnym poľnohospodárskym využívaním.

B 2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29. mája 2012.

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja a jeho Zmeny a Doplnky č.1 boli schválené uznesením č. 111/2015 zo 16. riadneho zasadnutia Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 20. júla 2015 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením NSK č.6/2015.

Kapitola obsahuje požiadavky, ktoré vyplývajú z vyššie uvedenej nadradenej dokumentácie, majú záväzný charakter a sú usporiadané podľa jednotlivých uvedených oblastí.

I. Záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja

1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.3. Podporovať rozvoj ťažísk osídlenia kraja v súlade s ich hierarchickým postavením v
  - 1.3.3. levické a topoľčianske ťažiská osídlenia ako ťažiská osídlenia tretej celoštátnej úrovne prvej skupiny,
- 1.4 Podporovať ekonomickými a organizačnými nástrojmi aglomeračný rozvoj osídlenia predovšetkým v zázemí sídelných centier Nitra, Topoľčany, Nové Zámky, Komárno, Zlaté Moravce, Levice, ktoré tvoria priestory najvýznamnejších ťažísk osídlenia.
- 1.7. Rozvíjať centrá osídlenia ako centrá zabezpečujúce vyššiu a špecifickú občiansku vybavenosť aj pre obce v ich zázemí.
- 1.13. Podporovať rozvoj obcí ako centier lokálneho významu.

- 1.15. Podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí ležiacich na území Nitrianskeho kraja výstavbou príslušných zariadení infraštruktúry a komunikačných zariadení a to:
- 1.16. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia, adekvátne k forme sídelného rozvoja v jednotlivých historicky vyvinutých charakteristických tradičných kultúrohistorických regiónov na území Nitrianskeho kraja, s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov, čo znamená:
  - 1.16.1. Podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrohistorických a urbanisticko architektonických daností,
  - 1.16.2. Zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavy obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov;
  - 1.16.3. A dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
  - 1.16.4. Vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.
- 1.17. Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce, ako aj vylúčiť výstavbu v inundačných územiach vodných tokov a na pobrežných pozemkoch vodných tokov.
- 1.18. Pokračovať v systematickom prieskume radiačnej záťaže obyvateľstva a vyčleniť územia a oblasti, kde sú potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia v už existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred touto záťažou.

Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce.

2. Zásady a regulatívy rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva

Rozvíjať zvyšovanie kvality rekreačných priestorov, rekreačných areálov, najmä kúpalísk a termálnych kúpalísk, a úroveň poskytovania služieb rekreačného charakteru.

- 2.1. Usmerňovať funkčno-priestorový subsystém turizmu a rekreácie v zhode s prírodnými a civilizačnými danosťami a v súbežnom zabezpečovaní nárokov obyvateľov kraja, najmä mesta Nitra a ostatných väčších miest, na každodennú a víkendovú rekreáciu, ako aj nárokov účastníkov širšieho aj cezhraničného turizmu na poznávací a rekreačný turizmus. Podporiť predovšetkým rozvoj tých foriem turizmu, ktoré majú medzinárodný význam - turizmus pri vode na úrovni termálnych kúpalísk až relaxačno-rehabilitačných zariadení, rekreačný turizmus pre pobyt pri vodných plochách (štrkoviskách), vodná turistika a výletné plavby (na Dunaji), cykloturistika, poľovníctvo, poznávací kultúrny turizmus (návšteva pamätihodností, podujatí), kongresový turizmus a výstavníctvo (Nitra - Agrokomples), tranzitný turizmus.

- 2.2. Usmerňovať tvorbu funkčno-priestorového subsystému na vytváranie súvislejších rekreačných území, tzv. rekreačných krajinných celkov:
- 2.2.7. Považského Inovca v okrese Topoľčany so strediskom Duchonka a Podhradie.
- 2.7. Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jej formy agroturizmu.
- 2.8. Lokalizovať potrebnú vybavenosť v obciach ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach.
- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území; Týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno (Apály), Levice a Topoľčany, Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, Vráble, Tlmače, Želiezovce.
- 2.10. Vytvárať podmienky pre realizáciu území lesoparkového charakteru lokálneho významu pri menších obciach, najmä pri obciach s rekreačným významom a prepájať centrá obcí, rekreačné areály s územiami lesoparkového charakteru.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.
- 2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky, ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb medzi obcami/ mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územiami s prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...).
- 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniami korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniami sprievodnej zelene,
- 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridormi, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
- 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.
- 2.16. Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, rekreačný potenciál v lesných ekosystémoch využívať v súlade s ich únosnosťou.

3. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja

3.1. V oblasti hospodárstva

- 3.1.5. Podporovať rozvoj územnotechnických podmienok k zamedzovaniu a dosahovaniu znižovania negatívnych dôsledkov odvetví hospodárstva na kvalitu životného prostredia a k obmedzovaniu prašných emisií do ovzdušia.

3.2. V oblasti priemyslu a stavebníctva

- 3.2.1. Vychádzať predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.
  - 3.2.2. Podporovať rôzne typy priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých lokalizačných faktorov v lokalitách, kde sú preukázané najvhodnejšie územnotechnické podmienky a sociálne predpoklady pre ich racionálne využitie, so zohľadnením podmienok susediacich regiónov.
  - 3.2.3. Vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno - historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadnením miestnych špecifik a využívaním prítom predovšetkým miestnych surovín,
  - 3.2.4. Vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje).
- 3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
- 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
  - 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
  - 3.3.3. Zabezpečovať protieróznou ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
  - 3.3.4. Vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
  - 3.3.5. Zabezpečovať v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťažnými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.
  - 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.
  - 3.3.7. Rešpektovať a zohľadňovať platný lesný hospodársky plán, rešpektovať ochranné pásmo lesnej pôdy, uprednostňovať ekologicky vhodné autochtónne (domáce) druhy drevín.
  - 3.3.8. Podporovať v lesnom hospodárstve postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov jemnejšími spôsobmi, zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov v súvislosti s obnovami lesných hospodárskych plánov.
  - 3.3.9. Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia,
  - 3.3.10. Netriešťať ucelené komplexy lesov pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb.
- 3.3. V oblasti ťažby
- 3.3.11. Usmerňovať ťažbu v súlade s ochranou životného prostredia a vodohospodárskymi záujmami.

- 3.3.12. Vytvárať intenzívne kroky pre optimalizáciu ťažobných areálov vo vzťahu podľa ich stavu a pre ďalšie využívanie plôch už existujúcich areálov.
- 3.3.13. Realizovať po ukončení povrchovej ťažby z existujúcich areálov ich revitalizáciu a rekultiváciu s využitím najmä pôvodných druhov drevín.
- 3.3.14. Realizovať po ukončení povrchovej ťažby z existujúcich areálov ich revitalizáciu a rekultiváciu s využitím najmä pôvodných druhov drevín.

4. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja sociálnych vecí

4.2. V oblasti zdravotníctva

- 4.2.1. Rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania - ambulantnej, ústavnej a lekárenskej.
- 4.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú prístupnosť a rovnocennú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a zdravotníckym službám.
- 4.2.3. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja.

4.3. V oblasti sociálnych vecí

- 4.3.1. Rekonštruovať a obnovovať budovy a zariadenia sociálnych služieb, komplexne modernizovať sociálnu infraštruktúru v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb.
- 4.3.2. Zabezpečovať rovnomernú sieť zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb tak, aby územie Nitrianskeho kraja bolo v tejto oblasti sebestačné a vytvoriť z hľadiska kvality aj kvantity sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi.
- 4.3.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre nové, nedostatkové či absentujúce druhy sociálnych služieb vhodnou lokalizáciou na území kraja a zamerať pozornosť na také sociálne služby, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí (terénne a ambulantné sociálne služby, sociálne služby v zariadeniach s týždenným pobytom), podpora sebestačnosti rodín, osobitne rodín s malými deťmi, realizovanie nízkoprahových aktivít pre rôzne marginalizované skupiny.
- 4.3.4. Podporovať sociálnu inklúziu prostredníctvom rozvoja sociálnych a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované komunity.
- 4.3.5. Očakávať nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť vo vhodných lokalitách primerané nároky na zariadenia poskytujúce pobytovú sociálnu službu (pre seniorov, pre občanov so zdravotným postihnutím).

4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry

- 4.4.1. Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
- 4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.
- 4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.

- 4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo-telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. Zásady a regulatívy z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability a ochrany pôdneho fondu

5.1. V oblasti starostlivosti o životné prostredie

- 5.1.1. Zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.
- 5.1.2. Uprednostňovať pri budovaní nových priemyselných areálov a prevádzok zariadenia a technológie spĺňajúce národné limity a zároveň limity stanovené v environmentálnom práve EÚ.
- 5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží - bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné pozostatky z banskej ťažby.
- 5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.

5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny

- 5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiám podľa platnej legislatívy, územiám NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.
- 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieroznú ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.
- 5.2.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).
- 5.2.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami.
- 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
- 5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.

- 5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prírodné lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi a pod.) a podporovať miestne krajinné identity rešpektovaním prírodného a kultúrno-historického dedičstva.
- 5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)
- 5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.

5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov

- 5.3.3. Sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľného využívania ako sú: postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
- 5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- 5.3.5. Uprednostňovať prírodnú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.
- 5.3.6. Nespôsobiť pri územnom rozvoji fragmentáciu lesných ekosystémov.
- 5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narúšalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.

6. Zásady a regulatívy usporiadania územia z hľadiska kultúrnohistorického dedičstva

- 6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma).
- 6.2. Rešpektovať kultúrno-historické súvislosti najbližšieho okolia na kraj (súvisiace územia Hornonitrianskej kotliny, Vtáčnika, Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny v Trenčianskom a Banskobystrickom kraji) a zohľadňovať pri územnom rozvoji kraja význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálne ekonomickom rozvoji.
- 6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifičnosti historického osídlenia.
- 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.

- 6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.
- 6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja:
  - 6.7.2. územia historický jadier miest a obcí ako potenciál kultúrneho dedičstva, ako aj časti rozptýleného osídlenia,
  - 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,
  - 6.7.4. Národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma s dôrazom na lokality: pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a na medzinárodne významné národné kultúrne pamiatky – Iža, Komárno, Kostofany pod Tríbečom, Nitra – hrad, Topoľčianky, Sazdice, Želiezovce a pod.
  - 6.7.5. historické technické diela,
  - 6.7.6. objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma,
  - 6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.
- 6.8. Rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma.
- 6.9. Zohľadňovať archeologické lokality a náleziská, ktoré v Nitrianskom kraji majú mimoriadny význam najmä z hľadiska pravekého a starovekého osídlenia. Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond s dôrazom na ochranu archeologických lokalít a nálezov je podľa pamiatkového zákona limitujúcim faktorom využívania územia nielen nad terénom, ale najmä pod terénom, kde sa nachádzajú rôzne vrstvy a stopy hmotnej časti kultúrneho dedičstva.
- 6.10. Vytvárať územno – technické podmienky pre odkláňanie tranzitnej dopravy mimo existujúce či navrhované pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

7. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia

- 7.14. Rezervovať koridory pre výhledové trasy rýchlostných ciest R3, R7 a R8 na území Nitrianskeho kraja:
  - 7.14.3. koridor rýchlostnej cesty R8 v trase vedenej od napojenia na rýchlostnú cestu R1 západne od Nitry v polohe západne od cesty I/64, východne od Topoľčian, v

pokračovaní medzi obcami Bošany a Krušovce a prechodom do Trenčianskeho kraja východne od Rajčian.

- 7.15. Pre cesty I. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové usporiadanie v základnej kategórii C11,5/80-60, v kategórii C9,5/80-60 (v súbehu s rýchlostnými cestami), prípadne v štvorpruhovej kategórii C22,5/100-70 (ak sa preukáže potreba na základe prognózy intenzity dopravy).
- 7.41. Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.

8. Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia

8.1. V oblasti vodného hospodárstva

8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd:

- 8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine.
- 8.1.1.2. rešpektovať pri podrobnejších dokumentáciách ochranné pásma pre vodné toky podľa zákona č.364/2004 Z. z. o vodách.

8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach:

- 8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá,
- 8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržiavania vôd v území,
- 8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením takého množstva vôd do koncového recipienta, aké odtekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch,
- 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
- 8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhovať v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity,
- 8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
- 8.1.2.8. nevytvárať na vodných tokoch na území Nitrianskeho samosprávneho kraja nové migračné bariéry a zariadenia, ktorých výstavba alebo prevádzka ich ochudobňuje o vodu, poškodzuje alebo likviduje brehové porasty alebo mení ich prírodný charakter.

8.1.5. Na úseku verejných vodovodov:

- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom priblížiť sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,
- 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem,

- 8.1.5.6. zabezpečovať územnú prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi predpokladaným nárastom obyvateľov a ostatných sídelných aktivít a rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia,
- 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany),
- 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možnosti aj s ponechaním manipulačných pásov,
- 8.1.5.12. vytvárať územné predpoklady pre zabezpečenie prívodu kvalitnej pitnej vody vo vodovodoch

8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií:

- 8.1.6.1 podmieniť nový územný rozvoj obci napojením na existujúcu, resp. navrhovanú verejnú kanalizačnú sieť, s následným čistením komunálnych odpadových vôd v ČOV. Pri odvádzaní privalových dažďových vôd z rozvojových plôch do vodných tokov zabezpečiť redukciu a reguláciu odtoku vypúšťaných vôd v zmysle legislatívnych požiadaviek,
- 8.1.6.2. preferovať v návrhu skupinové kanalizácie pre aglomerácie viacerých sídiel so spoločnou ČOV,
- 8.1.6.3. vymedziť územné rezervy plôch a koridorov pre kanalizačné stavby nadradeného významu,
- 8.1.6.4. preferovať v návrhu odkanalizovania menších obcí delené sústavy so zadržiavaním dažďových vôd v území,
- 8.1.6.5. zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ.
- 8.1.6.9. zabezpečiť, ak je v aglomeráciách s veľkosťou pod 2000 EO vybudovaná stoková sieť, územnotechnické podmienky pre primeranú úroveň čistenia komunálnych alebo splaškových odpadových vôd tak, aby bola zabezpečená požadovaná miera ochrany recipienta; opatrenia realizovať priebežne v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií.
- 8.1.6.11. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre na splnenie cieľov stanovených do roku 2015 výstavbu kanalizačných systémov a rozšírenie, intenzifikácie alebo obnovy ČOV v aglomeráciách od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov (v zmysle prílohy č. 4.1 Vodného plánu Slovenska):
6. aglomerácie v okrese Topoľčany: Solčany, Preseľany, Bojná, Kovarce,

8.2. V oblasti energetiky:

- 8.2.5. rešpektovať existujúce koridory vedení 110 kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch,
- 8.2.13. rešpektovať koridory súčasných plynovodov,
- 8.2.16. utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,
- 8.2.17. obnoviteľné a druhotné zdroje energie situovať mimo zastavané a obytné zóny,
- 8.2.18. podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb,

8.3. V oblasti telekomunikácií:

- 8.3.1. rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení,
- 8.3.2. rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov,
- 8.3.3. akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách,
- 8.3.4. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozšírenie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovo sieťou,
- 8.3.5. vytvárať územnotechnické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkovi,
- 8.3.6. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej a mobilnej sieti,

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva:

- 8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

1. V oblasti cestnej dopravy

- 1.1. Rýchlostné cesty R3, R7 a R8 a ich zariadenia na území Nitrianskeho kraja.
- 1.19. Homogenizácia ciest prvej triedy na kategóriu C11,5/80, ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7,5/60.

5. V oblasti vodného hospodárstva

5.2. Verejné vodovody

- 5.2.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje....)

5.3. Verejné kanalizácie

- 5.3.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavne stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre, Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku a online databáz Štatistického úradu Slovenskej republiky.

Vývoj počtu obyvateľov obce

K základným rozvojovým potenciálom každej obce patrí ľudský potenciál. Demografická situácia v obci je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja.

Pri obyvateľstve sa sledujú rôzne charakteristiky ako vzdelanostná štruktúra, náboženské vierovyznanie a jeho ekonomické zaradenie. Avšak najzákladnejším faktorom je sledovanie vývoju celkového počtu obyvateľov samotnej obce. Celkový počet obyvateľov poskytuje obraz o sile sledovanej populácie a ľudnatosti územia. Jeho pohyb, teda migrácia, dáva obraz o spokojnosti miestnych obyvateľov s obcou, so spoločenským životom v obci, jej rozvojom a vybavením technickou a sociálnou infraštruktúrou.

Nasledujúca tabuľka odráža údaje týkajúce sa vývoju obyvateľstva v obci počas rokov 2007 – 2014. Údaje sa týkajú celkového počtu obyvateľov, počtu narodených a zomrelých počtu prisťahovaných a odsťahovaných. Tabuľka ukazuje tiež hodnoty prirodzeného prírastku, migračného prírastku a aj celkového prírastku. Ak ide o vývoj celkového počtu obyvateľov, tak jeho hodnoty sa počas sledovaných rokov rôznia. Celkový počet obyvateľov obce rástol do roku 2012. V tomto roku bol počet obyvateľov 563. Tento nárast nebol príliš rapídny. Počas rokov 2007 – 2012 počet vzrástol o 15 obyvateľov. Od roku 2012 ich počet mierne klesá. Najnižší počet obyvateľov mala obec v roku 2007, a to 548. V súčasnosti má obec 535 obyvateľov, ktorí žijú na jej území.

Tabuľka č. 1 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Rajčany

Roky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	548	555	556	561	561	563	560	557
narodených	3	5	7	10	4	5	8	8
zomrelých	1	4	6	2	5	6	8	8
prirodz. prírastok	2	1	1	8	-1	-1	0	0
prisťahovaných	5	15	13	3	13	9	10	14
odsťahovaných	17	9	13	6	12	6	13	17
migračný prírastok	-12	6	0	-3	1	3	-3	-3
Celkový prírastok	-10	7	1	5	0	2	-3	-3

Zdroj: Ocú Rajčany

Ak ide o vývoj počtu narodených a zomrelých, tak ten má každý rok inú hodnotu. V tomto nemožno hľadať žiadny trend, podľa ktorého by sa vývoj riadil. Najviac detí sa narodilo v

roku 2010, a to 10. Naopak, najmenej detí sa narodilo v roku 2007, a to 3. Ak ide o počet zomrelých v obci, ich hodnoty sú kolísavé. Najviac zomrelých obec eviduje v posledných dvoch rokoch 2013 a 2014 v počte 8. Ak ide celkový prirodzený prírastok, tak ten vyjadruje rozdiel medzi narodenými a zomrelými. Hodnota prirodzeného prírastku je tiež kolísavá, vo väčšine rokov sa drží okolo hodnoty 0. Najvyšší prirodzený prírastok bol zaznamenaný v roku 2010. Jeho hodnota bola vtedy 8 (narodených 10, zomrelých 2). Zápornú hodnotu prirodzeného prírastku sledujeme v rokoch 2011 a 2012, kde hodnota bola -1. V posledných rokoch je hodnota prirodzeného prírastku 0. Nasledujúci graf jasne ukazuje vývoj všetkých troch spomínaných ukazovateľov, a síce počet narodených, počet zomrelých a hodnotu prirodzeného prírastku počas rokov 2007 – 2014. Výrazným úbytkom počtu obyvateľov sa prejavili roky 2019-2022. V súčasnosti má obec 535 obyvateľov. /09/2022/.

Národnostná štruktúra v obci je homogénna. Väčšina obyvateľov žijúcich na území obce je slovenskej národnosti. V nasledujúcej tabuľke č.2 sú údaje vzťahujúce sa k národnostnej štruktúre v obci. Vidieť, že niektorí obyvatelia sa hlásia aj k českej, poľskej, príp. inej národnosti.

Tabuľka č. 2 - Národnostná štruktúra v obci Rajčany

Národnosť	Počet	Podiel(%)
Slovenská	515	96,26
Rómska	0	0
Česká	1	0,19
Poľská	1	0,19
Iná	1	0,19
Nezistená	17	3,18
Spolu	535	

Zdroj: SODB 2021

Náboženská štruktúra je podobná ako národnostná štruktúra. To znamená, že obec je nábožensky jednoliata, väčšina obyvateľov obce sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. 29 obyvateľov obce je bez náboženského vierovyznania a u 8 obyvateľov nebolo zistené náboženské vierovyznanie. Nasledujúca tabuľka č. 3 jasne odráža údaje spomenuté v texte. V tabuľke možno vidieť vzťah obyvateľstva k jednotlivým cirkvám.

Tabuľka č. 3 - Náboženská štruktúra v obci

Náboženské vyznanie	Počet	Podiel(%)
Rímskokatolícka cirkev	425	79,44
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	8	1,5
Iné	2	0,37
Bez vyznania	77	14,39
Nezistené	23	4,3
Spolu	535	

Zdroj: SODB 2021

V tabuľke č.4 sa nachádzajú údaje týkajúce sa veku obyvateľov. Vekové skupiny obyvateľov sú sledované počas rokov 2007 – 2014. Najviac obyvateľov je v produktívnom veku. V roku 2014 je v produktívnom veku 357 osôb. Z tabuľky vidieť, že obec má problémy so starnutím obyvateľstva. Tento problém trápi viaceré obce v topolčianskom okrese. Počet osôb v poproduktívnom veku je dvakrát väčší ako počet osôb v predproduktívnom veku. Index starnutia sa pohybuje okolo hodnoty 34. Treba však povedať, že počas sledovaného obdobia index starnutia jemne stúpa. V súčasnosti je index starnutia 35,85.

Tabuľka č. 4 - Veková štruktúra v obci

vek/rok	predproduktívny vek (0-14)	produktívny vek (15-55 ženy, 60 muži)	poproduktívny vek (nad 55ž, nad 60 m)	Index starnutia (poprod./predprod. *100)
2007	71	357	120	33,61
2008	68	370	117	31,62
2009	64	366	126	34,43
2010	65	369	127	34,42
2011	61	368	132	35,87
2012	67	364	132	36,26
2013	69	360	131	36,39
2014	72	357	128	35,85

Zdroj: Ocú Rajčany

Tabuľka č. 5 - Základné vekové kategórie - r.2021

veková kategória	počet	podiel (%)
1.) Predproduktívny vek (0-14)	83	15.51
2.) Produktívny vek (15-64)	361	67.48
2.) Poproduktívny vek (65+)	91	17.01
3.) spolu	535	

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka č. 6 - Obyvateľstvo podľa pohlavia - r.2021

pohlavie	počet	podiel (%)
1.) muži	268	50.09
2.) ženy	267	49.91
3.) spolu	535	

Zdroj: SODB 2021

Vzdelanostná štruktúra v obci je rôzna. Je zrejmé, že najviac ľudí žijúcich v obci má základné vzdelanie. Druhé miesto patrí úplnému strednému odbornému vzdelaniu s maturitou. Vysokoškolsky vzdelaných osôb je v obci 59. Bez vzdelania (15+ rokov) - 2 a nezistené vzdelanie bolo evidované u 16 osôb.

Bývanie – zhodnotenie súčasného stavu a trendy rozvoja

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné (obytné podkrovie). Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny. Zóna bývania je tvorená len individuálnou bytovou výstavbou (IBV). Jedná sa o vidiecky ráz osídlenia.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania. Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory, ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce a naplňajúce jej obytnú funkciu.

Celkový počet domov v obci je 179 z toho 147 rodinných domov. Z celkového počtu domov je 152 trvalo obývaných a 27 neobývaných. Až 120 ich bolo postavených v rokoch 1946 – 1990. 14 domov je nespôsobilých na bývanie. V obci je 205 bytov a z toho 177 obývaných a 28 neobývaných. Najviac bytov má veľkosť obytnej plochy od 40 – 80 m². Najčastejší dôvod neobývaných bytov je nespôsobilosť na bývanie. Počet takýchto bytov je 14. Obývaných bytov v rodinných domov je 162.

Obec počíta s nárastom počtu obyvateľov a tým aj so zabezpečením stavebných pozemkov pre bytovú individuálnu výstavbu.

Vybavenosť domov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou na internetovú sieť.

Najväčšia časť práceschopného obyvateľstva odchádza za prácou do okresného mesta Topoľčany. Ďalšia podpora tvorby pracovných príležitostí a IBV môže povzbudiť populačný rast, priviesť nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Hospodárska základňa

Základné rozvojové ciele v demografickom a socioekonomickom vývoji ako východiská pre územný rozvoj obce

Základným cieľom v celkovom vývoji obyvateľstva obce je vytváranie podmienok pre priaznivý demografický vývoj a ďalší postupný nárast a kvalitu štruktúry zástavby obce.

V celkovom vývoji počtu obyvateľov obce uvažovať s nárastom tak, aby sídelná veľkosť obce bola v horizonte návrhového obdobia vo veľkostnej kategórii, ktorá umožní riešiť komplex kvalitnej občianskej vybavenosti tak, aby bol v obci zabezpečený komfortný život vidieckeho sídla bez dennej potreby dochádzania za vybavenosťou do mesta.

Vzhľadom na pretrvávajúci trend migrácie obyvateľstva z miest do obcí sa v závere výhľadového obdobia počíta s optimistickou alternatívou, teda s nárastom počtu obyvateľov. Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov do obce, a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestských centier /Topoľčany/ za zdrojom práce, resp. kvalitným vidieckym bývaním.

Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený reprodukciou obyvateľstva i možnosťami a rozsahom novej bytovej výstavby. Späťne možnosti bytovej výstavby pozitívne ovplyvnia migráciu obyvateľstva. Tým, že v mestách dochádza k stagnácii bytovej výstavby, dochádza v obciach postupným zabezpečovaním vhodných plôch k stabilizácii vidieckeho obyvateľstva.

Nakoľko pri trvalej migrácii prevládajú mladšie vekové kategórie obyvateľstva, (do 40 rokov), dosídľovanie môže mať priaznivý vplyv na demografický vývoj a vekové zloženie obyvateľstva obce v budúcnosti.

Vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce a pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce je jedným zo základných cieľov rozvoja.

V súvislosti s úvahami o dosídľovaní obyvateľov do obce z mestských centier, resp. iných regiónov Slovenska, je potrebné zohľadniť skutočnosť sociálnej a ekonomickej štrukturalizácie obyvateľstva, diferenciaciu ekonomických či záujmových vzťahov.

Pri rozvoji a profilovaní hospodárskych činností vytvárať územné podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít výrobného charakteru na báze remeselnej výroby, pri využití miestnych špecifických územno-technických daností.

Vývoj zamestnanosti v zariadeniach verejných služieb bude v obci podmienený predovšetkým demografickým rastom a štruktúrou obyvateľstva.

Pri lokalizácii aktivít výrobného charakteru je potrebné ťažiskovo využívať jestvujúce areály formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu.

Základné rozvojové ciele

Pri rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie územných podmienok bytovej výstavby:

- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v rodinnej zástavbe vidieckeho sídla - IBV;
- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastný rodinný dom;
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou jestvujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby;
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať) ambície bývať vo vidieckom prostredí;
- požiadavky /resp. trend/ obyvateľov z mesta Topoľčany, na kúpu stavebných pozemkov v obci Rajčany.
- V oblasti nového centra obce riešiť priestory na rekreáciu, oddych s možnosťou zváženia primeranej urbanizácie;

Úlohou ÚPN obce je regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň trvalého bývania.

Ciele riešenia:

1. Využitie polohového faktora obce , ktorá leží poblíž okresného mesta Topoľčany, s naznačujúcimi predpokladmi poskytovania možností pre „bývanie v pokojnom vidieckom prostredí“ a služieb v primeranej dostupnosti k mestu.
2. Zhodnotenie potenciálnych možností pre novú výstavbu v nadväznosti na predchádzajúci ÚPN obce.
3. Zhodnotiť vnútorné rezervy – disponibilný bytový fond pre prestavbu a rekonštrukciu.
4. Dobudovanie zariadení občianskej vybavenosti hlavne v oblasti služieb, obchodu, športu, školstva a kultúry.
5. Dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry (kanalizačná sieť, vodovodná sieť, systém odpadového hospodárstva) ako nevyhnutného predpokladu pre rozvoj obce.

B4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY, DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

Z hľadiska vzťahov k vyššej územnej jednotke leží obec v spádovom území okresného mesta Topoľčany, z čoho vyplývajú jeho silné gravitačné väzby na mesto ako centrum administratívno-správne, kultúrno-spoločenské, ale i centrum hospodárskych aktivít a školstva.

Katastrálne územie obce leží v severovýchodnej časti Nitrianskeho samosprávneho kraja, v okrese Topoľčany. Zastavaným územím obce Rajčany preteká vodný tok Rajčiansky potok,

ktorý pramení v Nitrianskej pahorkatine, južne od obce Šišov, v lokalite Lány, v nadmorskej výške približne 261 m. n. m.. Dopravnú polohu obce určuje komunikácia, cesta I. triedy, I/64, ktorá prechádza zastavaným územím obce. Táto dopravná tepna predstavuje spojnicu medzi okresnými mestami a krajským mestom Nitrianskeho samosprávneho kraja. Cesta prepája obec Rajčany s okresným mestom Topoľčany a okresným mestom Partizánske v Trenčianskom samosprávnom kraji. Od okresného mesta Topoľčany je obec vzdialená 7,5 km, od krajského mesta Nitra je obec vzdialená 44,2 km.

Administratívne je obec -sídlo miestneho významu zaradená do okresu Topoľčany (NUTS IV), vyššieho územného celku Nitrianskeho kraja (NUTS III) a do NUTS II Západné Slovensko.

Obec je členom: Združenia obcí Tribečsko - Inovecký región, Združenia obcí Mikroregiónu Bebrava. MAS Sotdum, SOTDUM , ako aj do Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS).

B5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Územný plán rešpektuje kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu kompozičných osí a referenčných uzlov. V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizuje umiestnenie vyšších funkcií. Uplatňuje princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce. Novú výstavbu odporúčame limitovať dvojpodlažnými stavbami vrátane podkrovia s tradičným typom striech, tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov. Snažiť sa o zachovanie tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvyrazňujú špecifický charakter obce Rajčany. Pri rozvoji obce rešpektovať pamiatkovo hodnotné objekty.

Územie obce je tvorené jedným katastrálnym územím a to k.ú.Rajčany Podľa kategorizácie pôdorysných typov sa jedná o hromadný cestný typ.

Formovanie funkčno-priestorovej kostry

V obci sú zložky základnej občianskej vybavenosti. V tesnej blízkosti stredu obce je sústredená občianska vybavenosť komerčného a nekomerčného charakteru. Prevláda obytná funkcia. Zastavaným územím obce prechádza cesta I. triedy I/64 . Táto ulica je zároveň hlavnou - primárnou kompozičnou osou sídla. Primárna os predstavuje sídelné časti obce s typickou vidieckou parcelačnou štruktúrou. Sekundárna os je totožná s ulicami , ktoré vedú paralelne s Rajčianskym potokom v smere severozápad - juhovýchod. Terciárna os prechádza stredom ÚPC L, M a je kolmá na primárnu os v priestore sekundárneho referenčného uzla . Na priesečníku primárnej a sekundárnej kompozičnej osí leží ťažisko sídelného priestoru - primárny referenčný uzol . Vzhľadom na skutočnosť že primárny uzol je stavebne vyčerpaný bol navrhnutý sekundárny ref. uzol na disponibilnom území. ÚPC L, ÚPCM, ktorý na seba bude viazať občiansku a dopravnú vybavenosť.

V návrhovom období je potrebné rešpektovať kompozičnú výstavbu obce a plánovito formovať hlavné kompozičné osi a uzly obce. Preto je logické, že budú nositeľkami najdôležitejších funkcií. Vzhľadom na priestorové možnosti v oblasti primárneho a sekundárneho referenčného uzla je potrebné chýbajúcu vybavenosť lokalizovať práve tu. Centrum obce formovať ako :

- administratívno- správne,
- historicko- kultúrne,
- vybavenostné.

Cieľom územného plánu obce je i bezkolízne riešenie a usporiadanie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania (individuálna bytová výstavba), výrobo-podnikateľských aktivít, rekreácie a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja.

Dôležitou súčasťou návrhu je :

- skompaktnenie obce;
- rešpektovanie požiadaviek kompozičnej skladby v praxi;
- návrh formovania obce prostredníctvom regulačných opatrení ;
- doplnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti a technickej infraštruktúry;
- vytvorenie sprievodnej zelene pozdĺž poľných ciest a vodných tokov (protierózne opatrenia) za hranicou zastavaného územia a v stresových polohách návrh vhodnej ekostabilizačnej zelene;

Návrh urbanistickej koncepcie sa predovšetkým riadi základnou kompozičnou kostrou sídla, ktorú tvoria jednotlivé kompozičné osi a referenčné uzly, ktoré sú tiež kategorizované podľa stupňa dôležitosti. (viď výkres č.6 VOR) Táto kostra je východiskom pre všetky ďalšie predovšetkým investičné rozhodnutia.

Kompozícia sídla potvrdzuje polohu centra obce v teritóriu hlavného referenčného uzla, ktorý sa nachádza na krížení kompozičných osí.

V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizovať umiestnenie vyšších funkcií. Uplatniť princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce. Novú výstavbu odporúčame limitovať dvojpodlažnými stavbami s využitím podkrovia , tradičným typom striech, tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov. Snažiť sa o zachovanie tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvýraznia špecifický charakter obce. Pri rozvoji obce rešpektovať pamiatkovo hodnotné objekty.

Dominantou obce je kostol a budova obecného úradu . Sídlna štruktúra je pomerne kompaktná a vytvára organický celok. V návrhu je potrebné chrániť, pamätihodnosti , architektonicky hodnotné objekty a parcelačnú štruktúru obce.

Všeobecné podmienky ochrany vo vzťahu k zástavbe

- Činnosti na území obce nesmú narušiť pamätihodnosti a prírodné hodnoty;
- Zachovať funkčné využitie územia na bývanie, s doplnkovým využitím - občianska vybavenosť, prednostne viazané na jestvujúci stavebný fond v území. V oblasti centra a hlavnej kompozičnej osi formovať polyfunkčnú zástavbu;
- Zachovať pomer zastavania v území, vytvorený pravidelným a rozvoľneným umiestnením objektov popri uliciach a iných miestnych komunikáciách;
- Nové trvalé alebo dočasné úžitkové alebo účelové stavby v dvorových častiach pozemkov musia byť len sekundárne voči hlavnej stavbe na pozemku. Tieto stavby musia vychádzať z jestvujúceho usporiadania parcelácie a radenia objektov.
- nevytvárať ďalšie satelitné sídelné celky v k.ú., ale formovať obec ako kompaktný urbanistický organizmus, ktorý je súčasťou ťažiska osídlenia druhej úrovne, na rozvojovej osi druhého stupňa Topoľčany -Prievidza;

Zachovanie, údržba a regenerácia výškového a priestorového usporiadania objektov

1. Rešpektovať pamätihodnosti a zachovaný stavebný fond s pamiatkovými hodnotami ako podstatnú zložku stavebného fondu územia;
2. Zachovať, udržiavať a využívať stavebný fond v území v súlade s pôvodnou funkciou, bez požiadaviek na neadekvátne zmeny funkcií a s negatívnym dôsledkom na stavebnú podstatu a dispozíciu pôvodných objektov;

5. pri rekonštrukčnom procese jestvujúcich stavieb a pri novej výstavbe rešpektovať typ strešnej konštrukcie - sedlová strecha a farebnosť novej krytiny prispôbiť farebnosti pôvodným krytinám z pálenej hliny;
6. pri rekonštrukčnom procese jestvujúcich stavieb a pri novej výstavbe prispôbiť farebnosť nových fasád od bielej po zemité farby;
7. pri novej výstavbe v intraviláne obce možnosť stavať iba typické stavby pre naše územie, vylúčiť stavby dreveníc (zrubov), umiestňovanie mobilných domov- mobilónov;
8. preferovať v lokalitách určených pre občiansku vybavenosť spojenie obytnej funkcie a občianskej vybavenosti a znížiť tak nároky na novovytvárané veľké plochy pre bývanie všade tam, kde je to možné;

Zachovanie, údržba a regenerácia prvkov interiéru a uličného parteru

1. Udržiavať verejné priestranstvá a poloverejné priestory v dobrom technickom, prevádzkovom a estetickom stave.
2. Odstrániť alebo eliminovať rušivé a hodnote prostredia neadekvátne zásahy;

Zachovanie, údržba a regenerácia charakteristických pohľadov, siluety a panorámy územia

Zachovať významné a charakteristické diaľkové aj lokálne pohľady na sídelné usporiadanie a na objekt r. kat. kostola s'atia sv. Jána Krstiteľa.

Opatreniami v oblasti starostlivosti o zeleň zachovávať charakteristické pohľady a panorámy. Vylúčiť umiestňovanie stavieb, iných objektov, prevádzkových a technických zariadení alebo výsadbu zelene, ktoré narušia ustálené usporiadanie a pohľadové kužele k sakrálnym objektom - dominantám obce.

Zachovanie, údržba a regenerácia archeologických nálezísk

Rešpektovať a dodržiavať postup určený zákonom o ochrane pamiatkového fondu pred prípravou a projektovaním zámerov v území.

Zachovanie, údržba a regenerácia ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt

Primerane uplatňovať v spoločenskej, hospodárskej a riadiacej praxi (napr. bežný každodenný život, cestovný ruch, výkon verejnej správy obce) historickú tradíciu a kultúrne dedičstvo obce.

Rešpektovať plochy záhrad a ostatných celkov verejnej a súkromnej zelene ako súčasť stabilizovaného usporiadania územia.

Vykonávať priebežnú údržbu plôch záhrad a ostatnej zelene; vykonávať odbornú starostlivosť o dreviny a ostatné prírodné prvky v území.

Požiadavky na ochranu, obnovu a prezentáciu zelene

Pri všetkých plochách zelene na verejných priestranstvách zabezpečiť pravidelnú údržbu na primeranej odbornej úrovni. Nové výsadby a akékoľvek úpravy zelene nad rámec bežnej údržby (teda všetky také, ktoré zasahujú do plošného a priestorového usporiadania územia), musia byť vykonávané koncepčne, na základe projektovej dokumentácie. V celom riešenom území sa odporúča výsadba pôvodných druhov drevín.

B6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA

Z dôvodov podrobnejšej charakteristiky sídla sa územie rozdelilo na jednotlivé územno-priestorové celky (ÚPC) pre ktoré sú navrhnuté podrobné regulačné opatrenia. Z organizačného hľadiska tak je možná detailnejšia regulácia a riadenie územného rozvoja. Toto členenie zároveň sleduje funkčnú náplň územia a hmotovo - priestorové pomery.

Z hľadiska urbanistického boli vyčlenené zóny intenzívneho záujmu. Sú to základné rozvojové lokality, ktoré boli schválené v Zadaní.

Konkrétne sa jedná o nasledujúce regulačné, územnopriestorové celky:

ÚPC - A

Prevažujúca funkcia: občianska vybavenosť- OV

Východiská: centrálna časť obce s vyššou vybavenosťou, areál obecného úradu s námestím, parkom;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať revitalizáciu a rekonštrukčný proces na objektoch OV komerčného a nekomerčného charakteru;
- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- bývanie s možnosťou komerčnej vybavenosti na báze IBV;
- regulačne usmerňovať výstavbu nových RD v centrálnej časti obce;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií, inžinierskych sietí, peších chodníkov a priestranstiev, spevnených plôch, objektov TI;
- vybudovanie záchytného parkoviska oproti OcÚ, pri reštaurácii, obchode s potravinami;
- realizácia, rekonštrukcia autobusovej zastávky;
- verejná, vyhradená zeleň;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- služby a drobné prevádzky na báze IBV a v súlade s IBV;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných, dobytky, hospodárskych zvierat nad rámec VZN;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky:

Plocha: 16768 m²
 Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
 Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
 Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
 Podlažnosť: maximálne 3 NP

ÚPC – B

Prevažujúca funkcia: občianska vybavenosť- OV

Východiská : centrálna časť obce na východ od Rajčianskeho potoka;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov v prelukách, IBV;
- realizácia novej IBV , nových miestnych komunikácií a nových IS;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií ,inžinierskych sietí, peších chodníkov , priestranstiev a spevnených plôch;
- rešpektovať ochranné pásmo kostola;
- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku;
- verejná zeleň;
- bývanie s možnosťou komerčnej vybavenosti na báze IBV;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- služby a drobné prevádzky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky :

Plocha: 39897 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40

Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80

Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35

Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – C

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská : Územie obce vymedzené cestou I/64, obecným športovým areálom , hranicou zastavaného územia;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov v prelukách, IBV;
- realizácia novej IBV , nových miestnych komunikácií a nových IS;
- realizácia miestnych komunikácií ,inžinierskych sietí, peších chodníkov, priestranstiev a spevnených plôch;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- sady a záhrady;
- služby a drobné prevádzky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;

- chov ošípaných a dobytky, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky: Plocha: 56535 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,70
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC - D

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská: jestvujúce obytné územie na juhovýchodnom obvode obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu nových rodinných domov v zástavbe a v prelukách;
- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií a peších chodníkov;
- realizácia nových úsekov peších chodníkov a miestnej komunikácie ./;
- bývanie s možnosťou komerčnej vybavenosti na báze IBV v oblasti hlavného ref. uzla;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- sady a záhrady;
- služby a drobné prevádzky;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytky, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky: Plocha: 49515 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,70
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,40
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – E

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská: jestvujúce obytné územie na severozápad od centra obce a od cesty I/64;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov v prelukách, IBV;

- rekonštrukcia miestnych komunikácií, inžinierskych sietí, rigolov, peších chodníkov a priestranstiev a spevnených plôch;
- bývanie s možnosťou komerčnej vybavenosti na báze IBV v oblasti hlavného ref. uzla v dotyku s cestou I/64;
- realizácia nových chodníkov;
- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku;
- realizácia pokládky 22 kV elektrického zemného kábla;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- sady a záhrady;
- služby a drobné prevádzky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky :

Plocha: 82225 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35

Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,70

Navrhovaný koeficient zelene K_z = 0,35

Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC - F

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská : jestvujúce obytné územie na SV od centra obce, pozdĺž cesty I/64, IBV a HBV;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať revitalizáciu a rekonštrukčný proces na objektoch OV komerčného charakteru;
- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV ;
- regulačne usmerňovať výstavbu nových RD v kompaktnej zástavbe s novou miestnou komunikáciou a IS;
- bývanie s možnosťou komerčnej vybavenosti na báze IBV v dotyku s cestou I/64;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií, inžinierskych sietí, peších chodníkov a priestranstiev, spevnených plôch, objektov TI;
- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska;
- verejná zeleň;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- nadmerné záhrady;
- služby a drobné prevádzky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných, dobytká, hospodárskych zvierat nad rámec VZN;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;

- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 92374 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35
Navrhovaný index podlažných plôch Ipp = 0,70
Navrhovaný koeficient zelene Kz=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – G

Prevažujúca funkcia: bývanie - HBV

Východiská : jestvujúce obytné územie s HBV v dotyku s areálom PD;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať revitalizáciu a rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch HBV;
- regulačne usmerňovať výstavbu nových objektov komplexnej HBV v kompaktnej zástavbe s novou miestnou komunikáciou a IS;
- verejná zeleň;
- rekonštrukcia objektu trafostanice;
- realizácia pokládky 22 kV elektrického zemného kábla;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- orná pôda , trvalý trávny porast;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných, dobytky, hospodárskych zvierat nad rámec VZN;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 7866 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35
Navrhovaný index podlažných plôch Ipp = 1,05
Navrhovaný koeficient zelene Kz=0,35
Podlažnosť: maximálne 3 NP

ÚPC – H

Prevažujúca funkcia: pohrebisko

Východiská : obecné pohrebisko;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- pohrebisko, urnový háj, kolumbárium;
- verejná/vyhradená zeleň;
- služby súvisiace s pohrebníctvom;
- rekonštrukcia domu smútku;
- realizácia peších chodníkov;
- rešpektovať etické pásmo pohrebiska;
- izolačná bariérová zeleň;
- parkovisko;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než povolené využitie;

Intervenčné kroky :

Plocha: 10770 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,5
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,5
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,70
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – I

Prevažujúca funkcia: šport a rekreácia

Východiská : jestvujúci športovo-rekreačný areál Rajčany – juh na južnom obvode obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať kompletizáciu a dostavbu obecného areálu športu, telovýchovy;
- voľnočasové aktivity mládeže ;
- realizácia športovísk;
- rekonštrukcia futbalového ihriska;
- vybudovanie záchytného parkoviska pre športový areál;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- obecné slávnosti, kultúrne podujatia , koncerty;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním a športovým areálom;
- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chov ošípaných a dobytká a domácich zvierat;

Intervenčné kroky :

Plocha: 15377 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,10
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,20
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC - J

Prevažujúca funkcia: poľnohospodárska výroba,

Východiská : jestvujúci poľnohospodársky výrobný areál na severovýchodnom okraji obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- rekonštrukcia jestvujúcich objektov poľnohospodárskej výroby;
- realizácia objektov poľnohospodárskej výroby;
- realizácia a rekonštrukcia účelových komunikácií a TI;
- agroturistika ;
- živočíšna výroba max. 118 VDJ;
- výroba a podnikanie;
- vyhradená zeleň;

- ekostabilizačné opatrenia - E22- bariérová ochranná izolačná zeleň;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- správcovské bývanie, administratíva;

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- živočíšna výroba nad stanovený limit 118 VDJ ;

Intervenčné kroky:

Plocha: 80113 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,45
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 1,35
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,30
Podlažnosť: maximálne 3 NP

ÚPC – K

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská: Územie nadmerných záhrad - potenciálne rozvojové územie na východnom obvode obce.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia novej IBV , nových miestnych komunikácií a nových IS za hranicou ZÚ k 1.1.1990;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií , inžinierskych sietí, peších chodníkov, priestranstiev a spevnených plôch;
- vybudovanie nových chodníkov, ryholov;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- sady a záhrady, orná pôda;
- služby a drobné prevádzky;

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytku, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky:

Plocha: 36137 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,70
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC - L

Prevažujúca funkcia: občianska vybavenosť- OV

Východiská: potenciálne rozvojové územie obce v dotyku s cestou I/64
centrálne časť obce s vyššou vybavenosťou, areál obecného úradu s námestím, areál MŠ a zdravotného strediska;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- OV komerčného a nekomerčného charakteru, dopravné služby ;
- ČSPHM – elektronabíjacie centrum - dopravná infraštruktúra;
- realizácia miestnych komunikácií ,inžinierskych sietí, peších chodníkov a priestranstiev, spevnených plôch, objektov TI;
- vybudovanie záchytného parkoviska pre OV;
- verejná ,ochranná zeleň;
- bývanie s možnosťou komerčnej vybavenosti na báze IBV v oblasti sekundárneho ref. uzla ;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- TTP;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných, dobytky, hospodárskych zvierat nad rámec VZN;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky :

Plocha: 28031 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,50
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 1,0
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – M

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská : Poľnohospodársky využívané územie - potenciálne rozvojové územie na západnom obvode obce.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia novej IBV , nových miestnych komunikácií a nových IS za hranicou ZÚ k 1.1.1990;
- vybudovanie nových chodníkov, rigolov;
- realizácia novej TS;
- plochy športu a rekreácie;
- verejná zeleň;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- sady a záhrady, orná pôda;
- služby a drobné prevádzky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytky, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky :

Plocha: 80226 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,70

Navrhovaný koeficient zelene $K_z=0,35$

Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – N

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská : Poľnohospodársky využívané územie - potenciálne rozvojové územie na západnom obvode obce.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia novej IBV , nových miestnych komunikácií a nových IS za hranicou ZÚ k 1.1.1990;
- vybudovanie nových chodníkov, rigolov;
- realizácia novej TS;
- plochy športu a rekreácie;
- verejná zeleň;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- sady a záhrady, orná pôda;
- služby a drobné prevádzky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošipaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 39398 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,35$

Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,70$

Navrhovaný koeficient zelene $K_z=0,35$

Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – O

Prevažujúca funkcia: šport a rekreácia

Východiská : Poľnohospodársky využívané územie - potenciálne rozvojové územie na severnom obvode obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať kompletizáciu a dostavbu obecného areálu športu, telovýchovy Rajčany -sever;
- voľnočasové aktivity mládeže ;
- realizácia športovísk;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií;
- vybudovanie novej miestnej komunikácie;
- vybudovanie záchytného parkoviska pre športový areál;
- rešpektovať jestvujúce objekty TI;
- izolačná bariérová zeleň;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku;
- rešpektovať jestvuj. brehové porasty Rajčianskeho potoka;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- verejná zeleň, trvalý trávny porast;
- orná pôda;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním a športovým areálom;
- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chov ošipaných a dobytky a domácich zvierat ;

Intervenčné kroky : Plocha: 20019 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,30
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,60
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC - P

Prevažujúca funkcia: technická infraštruktúra (zberný dvor)

Východiská : poľnohospodársky využívané územie na SV obvode obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- areál zberného dvora;
- kompostáreň;
- komunálna technika;
- sklad komunálnej techniky;
- spevnené plochy , komunikácia;
- bariérová ochranná zeleň;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- administratíva;
- výroba;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- trvalé bývanie;
- chov ošipaných a dobytky, živočíšna výroba;

Intervenčné kroky : Plocha: 6123 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,40
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – R

Prevažujúca funkcia: občianska vybavenosť –nekomerčná, sakrálna

Východiská : jestvujúce areál s kaplnkou Matky Božej Bolestnej - pútnické miesto severne od obce.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- areál pútnického miesta s kaplnkou;
- rekonštrukcia a prístavba objektu kaplnky;

- prvky drobnej architektúry;
- realizácia spevnených plôch ,účelových komunikácii;
- parková zeleň, sadové úpravy;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku;
- rešpektovať miestny prameň vody;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- nelesná drevinná vegetácia ;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chov ošipaných a dobytky a živočíšna výroba ;
- rušivé aktivity , ktoré sú v rozpore s pietnym charakterom miesta;

Intervenčné kroky :

Plocha: 1914m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,05
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,10
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,80
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – ÚZEMIE LESNEJ KRAJINY

Východiská:

V katastrálnom území obce Rajčany sa nachádza jediný lesný pozemok so súvislým porastom drevín na ploche 6,93 ha. Katastrálne územie Rajčany spadá pod LHC (lesný hospodársky celok) Partizánske, do lesnej oblasti Podunajská pahorkatina (bez nív). Povinnosti pri ochrane lesa ú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

Kategórie lesa: „H“- hospodárske lesy

- zalesnená časť k.ú.Rajčany - územie obhospodarovaných lesov situovaných na lesných pozemkoch a krajina pre vykonávanie lesohospodárskej činnosti v súlade s Programom starostlivosti o lesy
- zahrňujú aj priestory vymedzené územným plánom bez stavebnej činnosti s výnimkou udržiavacích prác na lesných cestách, lesníckej infraštruktúre.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

1.Hospodárske lesy:

- lesná- hospodárska činnosti v súlade s platnými právnymi predpismi na území hospodárskych lesov;
- plnenie funkcie lesa;
- obhospodarovaniu lesa v súlade s programom starostlivosti oň /LHP /;

Podmienečne prípustné funkcie:

- lesné sklady a manipulačné priestory;
- príjazdové a prístupové komunikácie, pešie komunikácie a zjazdové chodníky, - cyklistické chodníky a pod.,
- zariadenia a vedenia verejnej technicko - infraštruktúralnej obsluhy územia - (vodohospodárske, energetické, telekomunikačné a spojovacie vedenia a zariadenia),

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výstavba chát, rekreačných objektov, rodinných domov, bytových domov;
- umiestnenie priemyselných a poľnohospodárskych objektov;
- všetky činnosti meniace prirodzený stav vodných tokov;
- pestovanie cudzokrajných druhov rastlín ;
- chov cudzokrajných druhov živočíchov;
- používanie chemických látok a skladovanie agrochemikálii;
- vjazd a státie motorových vozidiel mimo plôch na to určených;
- činnosti, ktoré sú v rozpore s platným zákonom o lesoch;
- vynášanie akéhokoľvek odpadu do územia lesa;
- porušovanie lesohospodárskeho plánu - nesystematický výrub drevín;
- zmene druhovej skladby porastov, výsadbou nepôvodných druhov drevín;
- vykonávanie ekologicky nevhodných obnovných postupov, intenzívnou ťažbou dreva, znižovaním rubnej doby porastov;

Regulatívy pre územné vymedzenie , určenie podmienok umiestnenia reklamných stavieb a obmedzenie vizuálneho smogu na území obce Rajčany:

Prípustné reklamné stavby:

1. Citylighty o rozmeroch 2400 x 1200 mm;
2. Vývesné štíty na objektoch s plochou do 1 m²;
  - a) umiestniť v maximálnej výške do úrovne kordónovej rímsy prízemnia a v minimálnej výške 2200 mm nad úrovňou terénu ak sú umiestnené kolmo na fasádu objektu.
  - b) propagovať iba prevádzky umiestnené v danom objekte
  - c) pre viacero prevádzok sídliačich v objekte je prípustné umiestniť iba jeden spoločný vývesný štít
  - d) reklamnú stavbu z hľadiska veľkosti, tvaru, materiálového riešit' v primeranej výtvarnej a dizajnovej kvalite

Nepripustné reklamné stavby:

1. Billboardy
2. Bigboardy
5. PVC plachty a tabule na oplotení, zábradliach a fasádach budov; /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier a výrobných areálov/;
6. Veľkoplošné obrazovky /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier a výrobných areálov/;
7. Totemy /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier dopravnej vybavenosti a výrobných areálov/;
8. reklamné kubusy, trojhrany, štvorhrany /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier a výrobných areálov/;
9. „Reklamné pilóny“ vo verejných priestoroch /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier a výrobných areálov/;

B7 BÝVANIE – NÁVRH RIEŠENIA

Domový a bytový fond

Z hľadiska bytového fondu je zjavné, že prevažná časť bytového fondu je nová alebo obnovená. 20% objektov je určených na rekonštrukciu.

Okrem trvale obývaných objektov sa v obci vyskytujú aj rekreačné a sezónne obývané domy. Nový územný plán do budúcnosti regulačne usmerňuje výšku stavieb určených na bývanie. Odporúčame realizovať 2.N.P. vrátane podkrovia. Objekty neobmedziť tvarovo, pretože aj dlhé pôdorysy sú pre obec prirodzené a na vidiek vhodné. Dôležitým regulatívom je stavebná čiara. V štandardných podmienkach požadovať rešpektovanie stavebnej čiary, ktorá je požadovaná vo vzdialenosti 6m od majetkoprávnej hranice pozemku zo strany ulice. Rešpektovať povolenú maximálnu výšku stavieb v jednotlivých územno - priestorových celkoch a koeficient zastavania pozemku/regulačného celku.

Pri novej výstavbe a stavebných intervenciách rešpektovať ochranné pásma všetkých druhov. Je potrebné aby ÚPN obce a riešil nielen kvantitatívny ale aj kvalitatívny rozvoj bývania.

Základné rozvojové ciele:

Obec má typický vidiecky charakter s veľkorysou uličnou sieťou. Dlhodobu pretrvávajúcu záujem o všetky formy bývania predovšetkým však o IBV.

Pri ďalšom vývoji a rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie územno-priestorových podmienok pre realizáciu individuálnych foriem bývania:

- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastné bývanie,
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou existujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby,
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí.

Návrh regulačne usmerňuje výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

Podrobná regulácia funkčných plôch bývania je obsahom grafickej prílohy –
/ výkresy č.5 a č.6 .

Bytový fond - návrh

- už v stavebnom konaní eliminovať nežiaduce, prevažne nepôvodné implantované cudzie formy objektov a výstrednú farebnosť fasád.

Rozvoj bývania je lokalizovaný v nasledujúcich polohách:

- rekonštrukčný proces na existujúcej IBV a realizácia nových objektov na voľných územiach a prelukách;
- rozvoj IBV na vnútorných rozvojových lokalitách ÚPC – B,C,D,E,F;
- rozvoj IBV na vonkajších rozvojových lokalitách ÚPC – K,M,N;
- rozvoj HBV na vnútorných rozvojových lokalitách ÚPC – G;

V sumáre možno konštatovať, že nový územný plán pripravil v rámci rozvoja bytovej výstavby predpoklady a dostatočné možnosti realizácie pre IBV-269 rodinných domov (RD), služby a drobné prevádzky a v Oblasti bývania v bytových domoch vytvoril realizačné predpoklady pre 12 BJ.

Skutočná potreba pozemkov pre výstavbu RD a polyfunkčných obytných domov bude závislá od vývoja pracovných príležitostí, ekonomických možností a schopností obyvateľstva. ÚPN predkladá celkový návrh potenciálnych možností územia pre zámer bývania.

V prvom rade je potrebné využiť stavebné medzery- preluky a vnútornú priestorovú rezervu sídla, po jej vyčerpaní využiť rezervy za súčasnou hranicou zastavaného územia (k1.1.1990).

Výškové zónovanie zástavby je obsahom výkresu organizácie a regulácie územia.

Je potrebné iniciovať rekonštrukčný proces jestvujúcej štruktúry rodinných domov. Nepodporovať umiestňovania mobilných domov a karavánov ako spôsob riešenia bytovej otázky, alebo ako formu rekreácie v zastavanom území obce. Vhodné je zachovávať tradičnú parceláciu, ktorá zabezpečuje kompaktnosť zástavby.

Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov. Spevnené vjazdy do dvorov rodinných domov, nachádzajúce sa na verejnom priestore, nerealizovať širšie ako je vstupná brána do dvora slúžiaca na vjazd tak, aby nedošlo k zastavaniu verejnej, sprievodnej, uličnej zelene. Zvyšná plocha musí zostať vzhľadom na retenčnú schopnosť pôd pokrytá vegetáciou.

- V záujme ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia, vzhľadom na skutočnosť, že obec sa nachádza v území so stredným radónovým rizikom je potrebné pri novej výstavbe ale aj pri rekonštrukciách objektov pri povoľovacom procese vyžadovať návrh a realizáciu protiradónovej ochrany budov. V súlade s Vyhláškou MZ SR č. 98/2018 Z.z. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Realizácia radónovej ochrany objektov podľa Vyhl. MZ SR č. 406/2002 Z. z. Presná poloha plôch radónového rizika vid' výkres č.4.
- **Oplotenie pozemku z uličnej čiary**
- V uličnej čiare zástavby oplotenie rodinného domu nesmie presiahnuť maximálnu výšku 1,80 m.
- V uličnej čiare môže oplotenie pozostávať z betónového múrika, ktorého výška môže dosiahnuť maximálne 0,90 m. Zvyšok oplotenia z uličnej čiary môže dosiahnuť zvyšnú výšku do 1,80 m. Táto časť musí byť zhotovená z priehľadného materiálu (pletivo, latky, kovová konštrukcia a pod.)
- Ak tvoria oplotenie murované stĺpiky, ich maximálna výška nesmie presiahnuť výšku 1,80 m.
- Odporúča sa kombinácia živého vegetačného oplotenia alebo realizácia čisto vegetačného oplotenia.
- Oplotenie musí byť v súlade s charakterom existujúceho okolitého oplotenia.
- Za oplotením sa doporučuje výsadba vysokých stálozelených porastov pre vytvorenie optickej bariéry a izolačnej bariéry pre elimináciu vplyvov hluku a zachytávanie prachu z uličného priestoru.
- Realizácia pevného betónového nepriehľadného oplotenia sa vylučuje.
- Oplotenie nesmie zasahovať do rozhládového poľa pripojenia stavby na cestu.

- Oplotenie nesmie ohrozovať bezpečnosť účastníkov cestnej premávky a iných osôb.

Vnútorne oplotenie pozemku - medzi susednými pozemkami

- Maximálna výška vnútorného oplotenia medzi susediacimi pozemkami nesmie presiahnuť 1,8 m.
  - Oplotenie môže byť zhotovené z transparentných materiálov – pletiva, alebo v kombinácii so živým plotom zo stálo zelených porastov.
  - Plné oplotenie je možné realizovať len v dĺžke maximálne 30% z dĺžky pozemku.
  - V prípade plného oplotenia sa vyžadovať písomný súhlas vlastníka susediaceho pozemku.
  - Betónový základ vyšší ako 1,0 m sa považuje za oporný múr a podlieha stavebnému povoleniu.
- Tieto regulačné opatrenia sa vzťahujú na všetky územnopriestorové celky.

B8 OBČIANSKE VYBAVENIE – SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA – NÁVRH RIEŠENIA

Občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti obchodu, administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Rozvoj občianskej vybavenosti

Riešiť optimálnu štruktúru kompletovania základnej občianskej vybavenosti podľa urbanistických štandardov, aby zodpovedala stanovenej funkčnosti sídla, výhľadovému počtu obyvateľov a aj sledovanému rozvoju obce a katastra k návrhovému obdobiu.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou občianskou vybavenosťou do okolitých sídiel.

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb a centrálnej administratívy umiestniť v referenčných uzloch a na ich spojnicách. Tu realizovať funkčné plochy a objekty občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie zariadenia, občerstvenie, a pod. Preferovať v lokalitách určených pre občiansku vybavenosť spojenie obytnej funkcie a občianskej vybavenosti a integráciou znížiť tak nároky na novovytvárané veľké plochy pre bývanie všade tam, kde je to možné.

Školstvo a výchova

Predškolské zariadenia

Výchovu a vzdelávanie pre najmenšie deti v obci zabezpečuje Materská škola Rajčany, ktorá bola dokončená v roku 1970 ide o jednotriedku s kapacitou 22 žiakov.

Návrh

1. Návrh vytvára predpoklady rozšírenia školského objektového fondu, rekonštrukciu aj objektu a areálu bývalej školy (objekt č.10). Vznikne tak jeden väčší areál predškolských zariadení.

2. Pre potreby nových rozvojových obytných zón ÚPC M, ÚPC N sa v priestore sekundárneho referenčného uzla zrealizuje nový areál predškolského zariadenia.

Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptuálnu – motorickú, poznávaciu a citovo – sociálnu úroveň, ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a život v spoločnosti.

Školské zariadenia

V obci sa základná škola nenachádza. Školopovinné deti dochádzajú za vzdelaním do obce Chynorany a tiež do Topoľčian. Žiaci stredných škôl navštevujú školy v okresnom meste Topoľčany.

Kultúra a osвета

Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského, kultúrneho a náboženského života občanov obce. Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov.

kultúrno - spoločenské zariadenia v obci:

- Kultúrny dom
- Obecná knižnica
- Dom smútku
- Cintorín
- Rímskokatolícky kostol sv. Jána Krstiteľa
- Kaplnka Matky Božej Bolestnej (pútnická kaplnka v lokalite „Mechovička“)

Obyvatelia obce majú k dispozícii kultúrny dom. Nachádza sa tu tanečná sála, a malá zasadačka so sobášnou miestnosťou. V návrhovom období odporúčame previesť komplexnú modernizáciu zariadení s preferenciou ich univerzálnosti bez zásadného zvyšovania kapacít, nakoľko existujúce kapacity vyhovujú aj pre návrhové obdobie. Pri podpore rozvoja cestovného ruchu rekreácie a turizmu je nutné uvažovať aj s vytvorením podmienok pre budovanie klubových priestorov, ktoré môžu tvoriť súčasť rôznych zariadení spojených so službami v tejto oblasti.

Verejná knižnica.

Obecná knižnica je verejná knižnica, ktorá poskytuje služby širokej verejnosti. Jej hlavnou úlohou bolo: utvárať a sprístupňovať univerzálny knižničný fond, poskytovať základné knižnično-informačné služby. Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce. Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov.

Vzhľadom na rast obytnej časti obce je potrebné vytvoriť adekvátne územnopriestorové podmienky aj pre objekty kultúry. Predpoklady pre lokalizáciu ďalších objektov a zariadení kultúry sú v sekundárnom ref. uzle a v rámci polyfunkčných línii v centrálnej časti obce. Objekty kultúry môžu byť komponované aj ako integrované súčasťi centrálnej administratívy resp. vybavenosti.

Šport a telesná výchova

Zo zariadení telovýchovy sa v obci nachádzajú športový areál (futbalové ihrisko), multifunkčné ihrisko a detské ihrisko. Súčasný futbalový športový areál navrhujeme dobudovať (Okrem šatní, rekonštrukcie hygienických zariadení a pod. aj o menšie športové plochy (tenis, volejbal, prípadne ďalšie podľa záujmu). Rozvoj ďalších telovýchovných a

športových zariadení sa navrhuje smerovať k príprave územia pre viacúčelové komplexné zariadenie na úrovni vyššej vybavenosti, ako viacúčelové zariadenie pre športové i kultúrno-rekreačné zariadenia. Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

- podporovať a realizovať cykloturistické trasy nadväzujúce na regionálne cyklotrasy;
- vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít ;
- kompletizácia existujúceho športového obecného areálu – ÚPC I;
- regulačne usmerňovať formovanie nového športovo rekreačného areálu - ÚPC O;

Zdravotníctvo

Obec nemá vybudovanú vlastnú zdravotnícku infraštruktúru. V obci sa nenachádza žiadne zdravotnícke stredisko ani žiadne podobné zariadenie. Absentujú tu aj samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých, samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a mládež. V obci nie je ani lekárň. Obyvatelia musia tieto služby hľadať a dochádzať za nimi 2 km do najbližšej obce. Špecializované zdravotnícke služby môžu obyvatelia navštevovať v okresnom meste Topoľčany, .

Cieľom návrhu ÚPN je vytvárať podmienky pre zabezpečenie kvalitného komplexného poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti v dobrých prevádzkových podmienkach pre všetky skupiny obyvateľov .Vhodné sú predovšetkým oblasti referenčných uzlov a oblasti navrhovanej polyfunkcie v oblasti centra obce.

V obci sa v návrhovom období navrhuje zriadenie - prevádzka lekárne a súkromných ordinácií, resp. rodinných lekárov. Vytvorenie kvalitnejšej zdravotníckej starostlivosti je podmienené zvýšením úrovne a kapacity zdravotníckych zariadení, všetkých druhov zdravotníckych služieb, kvality a úrovne zdravotníckej techniky a personálneho obsadenia obslužných činností.

Sociálna starostlivosť

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov.

Pre potreby dôchodcov, seniorov sa v obci v súčasnosti nenachádza žiadne zariadenie. Najbližšie zariadenia sociálnej starostlivosti sa nachádzajú v okresnom meste Topoľčany. V obci sa nachádza opatrovateľská služba, ktorú spravuje obec.

V návrhu je potrebné riešiť príslušné vývojové služby sociálnej starostlivosti, hlavne pre vekovú skupinu generačne starších seniorov, ktorí sú odkázaní na starostlivosť.

§ Vytvoriť územno-technické predpoklady pre lokalizáciu komplexného seniorského centra s malometrážnym bývaním, spoločenskou časťou so stravovaním, lekárskou a opatrovateľskou starostlivosťou, športovou časťou a regeneráciou, s tým, že tieto služby by boli aj pre ďalších dôchodcov obce - denné stravovanie dôchodcov, donáška stravy do bytov, pranie, regenerácia a pod. V návrhovom období vybudovať denný stacionár pre seniorov.

Umiestnenie zariadenia - penziónu pre dôchodcov sa navrhuje v širšom centre obce.

Komerčná vybavenosť

Maloobchodná sieť a služby

V ÚPN je navrhované skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým

stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ vytvoriť v rámci obce ponuku kvalitnej vybavenosti .Maloobchod a služby lokalizovať predovšetkým v oblasti oboch referenčných uzlov a na prepojavacích vybavenostných líniách medzi nimi. Ťažiskom komerčnej vybavenosti sa stane sekundárny ref. uzol –ÚPC L v dotyku s cestou I/64.

Verejné stravovanie

Vzhľadom na súčasný deficit (v obci sa nenachádza žiadne ubytovacie ani komplexné stravovacie zariadenie) riešiť skvalitnenie súčasného stravovacieho vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla. V súčasnosti v obci fungujú 2 miestne pohostinstvá.

V návrhovom období je vhodné v oblasti referenčných uzlov a na ich spojnicach realizovať stravovacie- reštauračné zariadenia .

Verejná správa a administratíva

Je zastúpená nasledovnými inštitúciami:

Obecný úrad – stav stavebno-technického zariadenia nie je dobrý, budova je pre danú funkciu vhodná a dostatočne reprezentatívna. Ide o integrovaný objekt: kultúrny dom - obecný úrad - obecná knižnica. Objekt má vo svojom záujmovom území možnosť ďalšieho objemového rastu- stavebného rozšírenia.

Súčasný stav vybavenia a prevádzkových priestorov verejnej správy a centrálnej administratívy je dobrý.

B9 VÝROBA A SKLADOVÉ HOSPODÁRSTVO – NÁVRH RIEŠENIA

Priemysel- výroba a skladové hospodárstvo

Nové výrobné zámery ako rozvojové plochy, polohovo orientovať predovšetkým do plošne rozsiahlych poľnohospodárskych a výrobných areálov - ÚPC J a ÚPC P . s prihliadaním na ochranu PPF. Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo, so zreteľom na ochranu obytných častí obce.

§ V rámci miestnej komunálnej výroby lokalizovať zberný dvor /ÚPC –P/ s kompostárňou a skladoom komunálnej techniky . Nepripustiť lokalizáciu rušivých výrobné - podnikateľských a priemyselných aktivít v obytnej časti obce.

Poľnohospodárska výroba

Z hľadiska výroby dominantné postavenie v obci má poľnohospodárska výroba .

Najvýznamnejším reprezentantom a zamestnávateľom je spoločnosť :Poľnohospodárske družstvo Chynorany.

Medzi významnejších zamestnávateľov v obci patria :

§ Hart Slovakia;

§ Panda predaj hutníckeho materiálu;

V rámci návrhu ÚPN je územne vymedzený chovateľský areál – farmy. V areály ÚPC J s maximálnou produkciou 118 VDJ. Nové výrobné a chovateľské zámery je potrebné riešiť citlivo pretože areál je v kontakte s obytnou časťou obce.

Pri obhospodarovaní ornej pôdy rešpektovať navrhované a súčasné prvky ÚSES a sústavu krajinné - ekologických opatrení.

A) na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):

- výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
- vrstevnicová agrotechnika,
- striedanie plodín s ochranným účinkom,
- mulčovacia medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
- bezorbová agrotechnika,
- oševné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
- usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
- iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy;

B) uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF, jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine a úživnosť poľovného revíru.

Podporovať rozvoj miestnych poľnohospodárskych fariem v rámci prípustných limitov.

Súčasne sa ukladá plniť nasledovnú požiadavku:

1. Zariadenia plánovaných činností musia byť v území obce Rajčany situované a prevádzkované tak, aby bola dodržaná ochrana verejného zdravia pred nepriaznivými vplyvmi z činnosti.

Lesné hospodárstvo

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.

V rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepčné zámery krajnotvorby s tvorbou ucelených lesíkov.

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

V katastrálnom území obce Rajčany sa nachádza jediný lesný pozemok so súvislým porastom drevín na ploche 6,93 ha. Katastrálne územie Rajčany spadá pod LHC (lesný hospodársky celok) Partizánske, do lesnej oblasti Podunajská pahorkatina (bez nív).

Povinnosti pri ochrane lesa sú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

Katastrálne územie Rajčany je súčasťou poľovného revíru :Starý háj.

Navrhované ciele a zásady riešenia:

1. vytvárať pracovné príležitosti ako základný prvok stability sídla;
2. podporovať rozvoj malého a stredného podnikania (ÚPC J);
3. územie ÚPC J revitalizovať na moderné prosperujúce výrobné spoločnosti .

B10 REKREÁCIA - NÁVRH RIEŠENIA

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

ÚPN obce ako nástroj pre reguláciu územia má za cieľ vytvárať podmienky a rezervovať územia nielen pre výrobnú sféru, ale podporovať a rozvíjať oblasť rekreácie a turizmu, s prihliadnutím na trvalo udržateľný rozvoj územia, ochranu prírody a vyzdvihnutie kultúrno-historických hodnôt v území. Členstvo a partnerská spolupráca v rámci združenia obcí Tribečsko - Inovecký región, Združenia obcí Mikroregiónu Bebrava, MAS SOTDUM ponúka možnosť rozvoja cestovného ruchu a rekreácie hlavne v oblasti turizmu, cykloturistiky, za účelom budovania prepojujúcich cyklotrás medzi členskými obcami v nadväznosti na sieť cyklotrás s vyšším významom.

Rozvoj vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

V okolí obce sú najvýznamnejšími turistickými cieľmi:

- Pútnické miesto „Mechovička“;
- Slovanské múzeum Brodzany;
- Termál Malé Bielice;
- Topoľčiansky hrad;
- Rekreačná zóna Duchonka;

Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné intervenčné kroky:

1. zvýšiť atraktívnosť obce ;
2. podpora rekreačno-športových aktivít;
3. prezentácia a propagácia miestnych kultúrno-historických pamiatok a zvyklostí;
4. tvorba propagačných materiálov o miestnych zaujímavostiach a pamiatkach a prírodných hodnotách ;
5. zriadenie priestoru –informačného centra pre umiestnenie propagačných materiálov;
6. služby pre návštevníkov obce;
7. vytvorenie informačno-orientačných tabúl;
8. podporovať rozvoj obecného športového areálu ÚPC I;
9. realizácia športovo- rekreačnej plochy ÚPC O;
10. podporovať rozvoj cykloturistiky a cyklotransportu v nadväznosti na dochádzkovú trasu v smere na Topoľčany a Partizánske. Vybudovanie a údržba značených cykloturistických trás;
11. Budovanie a kompletizácia pútnického miesta „Mechovička“ /prvky drobnej architektúry, parkovisko/;
12. Podporovať reštauračné služby na území obce;

Základné geograficko - geomorfologické danosti obce Rajčany dávajú predpoklady pre rozvoj nasledovných foriem športu a rekreácie:

Cykloturistika

Hlavnou úlohou návrhu je pripojenie obce na významné rekreačno-turistické trasy a cyklotransportné trasy v regióne .

1. Realizovať cyklotrasu pozdĺž toku Bebrava v smere Nadlice a v smere Topolčany, ktorá je súčasťou systému cyklotrás : Pobebravie ;
2. Realizovať cyklotrasu pozdĺž cesty I/64 v súlade s plánom cyklotrás ÚPN regiónu NSK;
3. Realizovať cyklotrasu MR Bebrava od sútoku Bebravy s Rajčianskym potokom severozápadne pozdĺž Rajčianskeho potoka ďalej do Chudej Lehoty;

Návrh rieši cyklistické trasy i v širších súvislostiach . Ich šírkové usporiadanie je potrebné v projektovej dokumentácii navrhnuť podľa STN 73 6110./výkres č.2,4/.Cyklotrasy môžu zároveň plniť úlohu cyklo dopravných trás.

Každodenná krátkodobá rekreácia

- Predovšetkým v obecnom športovom areáli /ÚPC I, /: športovo herné a voľnočasové aktivity, fitnes, futbal, kolektívne športy a obecné podujatia;
- Športovo - rekreačný areál kombinovaný s parkovou zeleňou .Lokalizácia: ÚPC O, na severnom obvode obce ;

B11 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Pôvodné hranice zastavaného územia k 1.1.1990 aj novo navrhovaná hranica zastavaného územia sú podrobne zobrazené vo výkresovej časti ÚPN /výkres č.5 ,6/.

B12 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Ochranné pásma všetkých druhov s potrebou uplatnenia v rámci ÚPN obce Rajčany:

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia. Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

Ochranné pásmo miestneho cintorína

Ochranné pásmo pohrebiska je 50 m od hranice pozemku pohrebiska; v ochrannom pásme pohrebiska sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom (v súlade so zákonom o pohrebníctve).

Ochranné pásma líniových stavieb

Ochranné pásma cestných komunikácií a zariadení

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č.

135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- cesta I. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zastavaného územia	50 m
a v zastavanom území ako komunikácia funkčnej triedy B1	
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty 15 m

Ochranné pásma Letiska Partizánske

Dopravný úrad, ako dotknutý orgán štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle ustanovenia § 28 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Vám oznamuje, že riešené územie sa nachádza v ochranných pásmach Letiska Partizánske, určených Leteckým úradom Slovenskej republiky (právny predchodca Dopravného úradu) rozhodnutím zn. 5348/2013/ROP-028-OP/8828 zo dňa 30.05.2013, z ktorých vyplýva pre územie obce nasledovné obmedzenie, ktoré je pri návrhu priestorového usporiadania a funkčného využitia územia nutné rešpektovať, a to:

- ochranné pásmo proti laserovému žiareniu. V tomto ochrannom pásme sa zakazuje používať zariadenia, pri ktorých by úroveň vyžarovania prekročila 50 nW/cnr. pričom žiarenie nesmie zapríčiniť vizuálne rušenie letovej posádky lietadla.

Zároveň dávame do pozornosti, že v zmysle ustanovení § 28 ods. 3 a § 30 leteckého zákona je Dopravný úrad dotknutým orgánom štátnej správy v povoľovacom procese stavieb a zariadení nestavebnej povahy v ochranných pásmach letísk a leteckých pozemných zariadení ako aj pri ďalších stavbách a zariadeniach, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, na základe čoho je potrebné požiadať Dopravný úrad o súhlas pri:

- stavbách a zariadeniach, ktoré by svojím charakterom alebo prevádzkou mohli narušiť vyššie uvedené obmedzenia určené ochrannými pásmami Letiska Partizánske,
- stavbách a zariadeniach vysokých 100 m a viac nad terénom /§ 30 ods. 1 písm. a) leteckého zákona/,
- stavbách a zariadeniach vysokých 30 m a viac umiestnených na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu /§ 30 ods. 1 písm. b) leteckého zákona/,
- zariadeniach, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia YVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačie stanice /§ 30 ods. 1 písm. c) leteckého zákona/,
- zariadeniach, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje /§ 30 ods. 1 písm. d) leteckého zákona/.

Územnoplánovacia dokumentácia, v ktorej budú zohľadnené a zapracované obmedzenia vyplývajúce z ochranných pásiem Letiska Partizánske, žiada DÚ predložiť k podrobnému posúdeniu a odsúhlaseniu. Ochranné pásma žiada do územnoplánovacej dokumentácie zapracovať do záväznej časti ako regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce. Ochranné pásma majú byť zapracované do výkresu takej mierky, aby boli prehľadné a zrozumiteľné.

Ochranné pásma elektrických zariadení

Rieši zákon č.656/2004 Z. z o energetike a o zmene niektorých zákonov.

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na

zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí:

od 1 kV do 35 kV vrátane

1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
3. pre zavesené káblové vedenie 1 m,

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:

1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia

- a) s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- b) s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- c) s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

Ochranné pásma plynárenských zariadení

V návrhu plánovanej zástavby je nutné rešpektovať príslušné STN a ochranné a bezpečnostné pásma jestvujúcich plynovodov, predovšetkým VTL plynovodov tak ako ich ustanovujú §79 a § 80 zákona NR SR č.251/2012 Z. Z.. V návrhu trás nových plynovodných sietí je nutné rešpektovať platné záväzné STN a súvisiace zákony a vyhlášky.

Ochranné pásma plynovodných sietí (od osi na každú stranu plynovodu), z dôvodu mierky výkresovej časti sa všetky ochranné pásma neznačia:

- A) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- B) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
- C) 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
- D) 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,
- E) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 mpa,
- F) 8 m pre technologické objekty - RS plynu,
- G) 150 m pre sondy,
- H) 50 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmenách a) až g).

Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je

- A) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 mpa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- B) 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 mpa do 4 mpa a s menovitou svetlosťou do 350 mm, c) 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 mpa do 4 mpa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm, d) 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 mpa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
- E) 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 mpa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- F) 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 mpa s menovitou svetlosťou do 500 mm,
- G) 200 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 mpa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,
- H) 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch,

l) 250 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmenách a) až h).

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

Pásma ochrany verejných vodovodov a kanalizácií

Rieši zákon 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách § 19 ods. 2 Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany

a) 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,

b) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

Ochranné pásma telekomunikačných zariadení a rozvodov

Ochranné pásma pre telekomunikačné podzemné vedenia sú 1,5 m na obe strany od osi káblovej trasy.

Ochranné pásma vodného toku

V zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z.z. (vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 je nutné rešpektovať a zachovať ochranné pásma:

- pri vodohospodársky významnom toku 10 m od brehovej čiary (resp. vzdušnej päty hrádze)

- pri drobných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary

- manipulačný pás 4 m od brehovej čiary

Do k.ú. Rajčany nezasahujú žiadne pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov.

Ochranné pásma – farma

ÚPC J- farma -118 VDJ

PHO max.71m

Ochranné pásma lesa

50 m od hranice lesného pozemku

Z hľadiska merítka výkresovej dokumentácie nie sú všetky ochranné pásma graficky znázornené.

Záver

V návrhovom období je potrebné rešpektovať všetky uvedené ochranné pásma vrátane vyznačených OP vodných zdrojov. Navrhnuť na zrušenie a rekultiváciu všetky nelegálne a divoké skládky, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území obce.

Realizovať opatrenia vedúce k zlepšeniu životného prostredia, kvality povrchových a podzemných vôd a ochranu pôdy.

B13 NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

Pri vzniku mimoriadnych udalostí sa činnosť v teritóriu obce Rajčany riadi v zmysle základných ustanovení Prehľadu činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti :

1. stupeň pohotovosti - situácia nebezpečenstva
2. stupeň pohotovosti - stav ohrozenia

Právo vyhlasovania predbežných opatrení a stupňov pohotovosti má Bezpečnostná rada štátu. Materiál podrobne charakterizuje realizáciu opatrení pri prvom stupni pohotovosti – situácia nebezpečenstva a pri vyššom stupni pohotovosti – stave ohrozenia. Ďalej sú presne určené opatrenia príslušných ústredných orgánov, o ktorých rozhodla BR SR a spôsob ich nevyhnutnej realizácie. Dôležité je zabezpečenie spojenia. Spojenie Obecného úradu sa organizuje tak, aby bol zabezpečený styk s určenými organizáciami na teritóriu obce s nadriadenými orgánmi okresu Topoľčany a so súčinnosťnými organizáciami pre odborné zabezpečenie činnosti Obecného úradu. Využívajú sa všetky dostupné technické prostriedky (telefón, fax,...). Plán činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti musí mať starosta obce a členovia štábu obrany už v období mieru. Z hľadiska územno-technického je dôležité nezablokovať automobilové komunikácie a udržiavať v prejazdnom stave hlavnú evakuačnú trasu, cestu I. triedy. I/64 v smere Topoľčany – Rajčany - Partizánske.

Ohrozenie územia povodňami

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- c) kombináciu opatrení a) + b)

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava menších vodných tokov a drobných prítokov v území.

Medzi ochranu pred povodňami zaraďujeme najmä: povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovedná, hlásna a varovná povodňová služba, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

Civilná ochrana

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi - vyhl. MV SR č.532/2006 Z.z. v znení vyhl. Č.399/2012 Z.z., vyhl. Č.3898/2006 Z.z. a zákona č.7/2010 Z.z.

- a)** V zmysle § 2 Vyhlášky MV SR č.297/1994 Z.z. O stavebno-technických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov, ukrytie obyvateľstva zabezpečovať :
- v odolnom kryte v objekte samosprávy pre zamestnancov, ktorí budú v prípade vzniku mimoriadnej udalosti zabezpečovať riadenie alebo vykonanie záchranných, lokalizačných a likvidačných prác;
  - v plynutesných alebo jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v bytových domoch;
  - v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v rodinných domoch;

Obec má vypracovaný "Úkrytový plán obce Rajčany". Dokumentácia týkajúca sa plánu ukrytia obyvateľstva obce je spracovaná v zmysle Vyhlášky MV SR č. 532/2006 o ochrane obyvateľstva.

b) Zberné komunikácie šírkoovo dimenzovať s rezervou aj z hľadiska možnosti evakuácie obyvateľstva z predmetného územia;

Požiadavky a podmienky civilnej ochrany stanovuje zákon NRSR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, v znení neskorších predpisov - úplné znenie zákona NRSR č.444/2006 Z.z.

Pri funkčnom využití územia obce a následnej príprave výstavby zariadení pre zhromažďovanie a pobyt ľudí a zvierat ako aj pri činnostiach, ktoré môžu ohrozovať ich bezpečnosť a zdravie, pri budovaní infraštruktúry obce je potrebné sa riadiť citovaným zákonom.

Podmienky pre zariadenia CO ustanovuje vyhláška MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany je potrebné rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti.

1. Stavebno-technické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany sú požiadavky na územnotechnické, urbanistické, stavebno-technické a dispozičné riešenie a technické vybavenie stavieb z hľadiska potrieb civilnej ochrany. Uplatňujú sa v rámci obstarávania, navrhovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie

2. Stavebno-technické požiadavky podľa odseku 1 sa uplatňujú tak, že ochranné stavby
a/ sa budujú v podzemných podlažiach, alebo úpravou nadzemných podlaží stavebných objektov, alebo ako samostatne stojace stavby,

b/ tvoria prevádzkovo uzatvorený celok a nesmú ním viesť tranzitné inžinierske siete, ktoré s ním nesúvisia,

c/ sa navrhujú do miest najväčšieho sústredenia osôb, ktorým treba zabezpečiť ukrytie v dochádzkovej vzdialenosti najviac do 500m,

d/ sa umiestňujú najmenej 100m od zásobníkov prchavých látok a plynov s toxickými účinkami, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť ukrývaných osôb,

e/ sa umiestňujú tak, aby prístupové komunikácie umožňovali prístup k objektu pre ukrývané osoby,

f/ sa navrhujú s kapacitou 150 a viac ukrývaných osôb podľa prílohy č. 1 štvrtej časti písmena A (Kapacita ochrannej stavby je súčet miest na sedenie a ležanie ukrývaných osôb, pričom miest na ležanie musí byť 20% až 30% z navrhovaného počtu miest),

g/ majú zabezpečené vo vnútorných priestoroch mikroklimatické podmienky,

h/ spĺňajú ochranné vlastnosti vyjadrené ochranným súčiniteľom stavby K_0 .

3. Stavebno-technické požiadavky na ochranné stavby podľa ods. č. 1 sa vypracúvajú v územnoplánovacej dokumentácii v časti verejné dopravné a technické vybavenie územia v územných obvodoch takto:

a/ v budovách zabezpečujúcich ukrytie pre najpočetnejšiu zmenu zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti,

b/ v budovách poskytujúcich služby obyvateľstvu, najmä v nemocniciach, hoteloch, ubytovniach, internátoch všetkých typoch škôl, bankách, divadlách, kinách, poisťovniach, telovýchovných objektoch, zabezpečujúcich ukrytie podľa prevádzkovej a ubytovacej kapacity pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

c/ v hypermarketoch a polyfunkčných domoch podľa projektovanej kapacity návštevnosti pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

d/ v budovách štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti.

4. Ochranné stavby sa navrhujú podľa analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí.

V zmysle nariadenia vlády 565/2004 Z.z. /ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 166/1994 Z.z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 25/1997 Z.z. / čl. I. , Zaradenie územia do jednotlivých kategórií podľa územných obvodov obvodných úradov Slovenskej republiky sa zaraďuje územný obvod do kategórie IV. Následne sa budovanie ochranných stavieb vykonáva:

a/ na území kategórie IV. V plynottesných úkrytoch alebo v jednotlivých úkrytoch budovaných svojpomocne,

b/ na území kategórii I. – IV. V bytových a rodinných domoch s kapacitou do 50 ukryvaných osôb v plynottesných úkrytoch alebo v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne a v bytových domoch s kapacitou nad 50 ukryvaných osôb v plynottesných úkrytoch.

Podrobné podmienky pre uplatnenie citovaného zákona a vyhlášky ustanovuje príslušný orgán ochrany a obec.

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi.

Požiarňa ochrana

Riešenie požiarnej ochrany vychádza zo zákona NR SR č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov s citáciou § 2, §4 - §7.

V minulosti pôsobil v obci dobrovoľný hasičský zbor. V súčasnosti obec nemá zriadený dobrovoľný hasičský zbor, v prípade potreby zasahuje profesionálna zásahová jednotka - hasičský záchranný zbor z okresného mesta Topoľčany. V obci je vybudovaných niekoľko požiarnych hydrantov. Operačné pracovisko zabezpečuje výjazd do 10 min. Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť, ktorá je navrhnutá na krytie požiarnej potreby a Qmax. Odberné miesta budú zriadené a označené aj v navrhovaných rozvojových lokalitách, v zmysle požiadaviek vyhlášky č.699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov. Ako náhradný zdroj vody je v núdzovej situácii možné čerpať vodu z vodného toku - Bebrava.

Ak nie sú zriadené odberné miesta (nadzemný, podzemný hydrant alebo výtokový stojan), zriadiť:

- hydranty vo vzájomnej vzdialenosti 400 m pri stavbách na bývanie a 160 m pri ostatných stavbách,

- výtokový stojan vo vzájomnej vzdialenosti 600 m,

- plniace miesto vo vzdialenosti 6000 m,

- odberné miesta musia byť viditeľne označené v zmysle § 9 ods. 7, 8 a prílohy č. 2 cit. vyhlášky. Príjazd pre požiarne vozidlá je v obci zabezpečený po spevnených komunikáciách šírky minimálne 3,5 m (minimálna šírka 3 m v zmysle § 82 vyhl. MV SR č. 94/2004 Z.z.). Komunikácie sú dimenzované na zaťaženie min. 80 kN, reprezentujúce pôsobenie zaťaženej nápravy požiarneho vozidla.

Vojenská správa nemá v riešenom území zvláštne územné požiadavky.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch a realizovať ochranné technické opatrenia na monitorovaných lokalitách v rámci riešeného územia obce Rajčany.*
2. *V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami a príslušnými platnými normami STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.*

3. Rešpektovať záväzný zákon č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách.
4. Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaného územia obce.
5. Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.
6. V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich.
7. V blízkosti vodného toku navrhovanú výstavbu realizovať bez podpivničenia, v dostatočnej vzdialenosti od vodného toku s umiestnením $\pm 0,00$ min. 30 cm nad Q50 (jednostranná zástavba) resp. Q100.
8. Potenciálnu protipovodňovú ochranu navrhovaných rozvojových zámerov, spolu s príslušnou projektovou dokumentáciou si musí žiadateľ - investor zabezpečiť na vlastné náklady.
9. V rozvojových plochách určených pre obytnú výstavbu riešiť ukrytie obyvateľstva v JÚBS, v zmysle príslušných predpisov:
  - zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
  - vyhlášky MV SR č. 533/2006 o ochrane obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulovaní s nebezpečnými látkami v znení neskorších predpisov,
  - vyhlášky MV SR č. 297/199 Z.z. o stavebno-technických požiadavkách na stavby a technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,
  - vyhlášky MV SR č. 314/98 Z.z. hospodárenie s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,
  - vyhlášky MV SR č. 388/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany,
  - v objektoch určených pre funkciu bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie a podnikateľských aktivít riešiť ochranu obyvateľstva ukrytím v JÚBS v zapustených, polozapustených priestoroch a v technickom prízemí domov v zmysle vyhlášky 532/2006.
10. Z hľadiska potrieb požiarnej ochrany je nutné:
  - pri realizácii rozvojových zámerov riešiť požiadavky na zabezpečenie požiarnej vody pre stavby v súlade s vyhláškou MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov,
  - pri zmene funkčného využitia územia riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi a súvisiacimi predpismi,
  - zásobovanie požiarou vodou riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov, potrebu požiarnej vody stanoviť v zmysle STN 92 0400 PBS Zásobovanie vodou na hasenie požiarov, pričom uvedená potreba požiarnej vody bude zabezpečená z vonkajších podzemných hydrantov.
11. Akceptovať ustanovenia vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a pre potrebu zabezpečenia množstva požiarnej vody je potrebné

vychádzať z platnej STN 92 0400:2005-07 Požiarna bezpečnosť stavieb. Zásobovanie vodou na hasenie požiarov.

12. Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Topoľčanoch požaduje v nových územiach, resp. v rámci rekonštrukcií jestvujúcich vodovodov v jestvujúcom území obce navrhovať a inštalovať na vodovodných radoch najmenej menovitej svetlosti DN 80 nadzemné hydranty pre plnenie cisterien oprávnených osôb. Podzemné hydranty je možné realizovať len vtedy, ak nie je možné navrhnúť nadzemný hydrant v súlade s § 8 ods. 6 vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.
13. Pre zabezpečenie zásobovania obce požiarou vodou uviesť, že prednostne sa pre zásobovanie obce požiarou vodou navrhujú a využívajú nadzemné hydranty, ktoré slúžia na plnenie cisterien oprávnených osôb v prípadoch požiarov v súlade s vyhláškou MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.
14. V záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie spracovať návrh riešenia záujmov civilnej ochrany v zmysle § 4 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany a to zabezpečenie druhu a rozsahu stavebnotechnických požiadaviek zariadení civilnej ochrany zameraných na ochranu života, zdravia a majetku a technických podmienok zariadení na utváranie predpokladov na znižovanie rizík a následkov mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu, a ďalej:
15. zabezpečenie ochrany obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok pri mimoriadnej udalosti spojené s ich únikom (vyhláška MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov),
16. zabezpečenie materiálom civilnej ochrany a humanitárnej pomoci (vyhláška MV SR č. 314/1998 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov), zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany (vyhláška MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov).
17. Z hľadiska formalizovanej štruktúry územného plánu obce tvorí „civilná ochrana obyvateľstva“ samostatnú časť, ktorá je zahrnutá v návrhu záväznej časti „Zásady a regulatívy verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia“ vrátane jej grafického vypracovania vo forme výkresov grafickej časti územného plánu obce (§11 ods. 5 písm. f) a § 139a ods. 10 písm. m) zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov).
18. Pri spracovaní návrhu je potrebné, vychádzať predovšetkým z už existujúcej dokumentácie obce na úseku civilnej ochrany podľa § 15 zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.
V rámci navrhovaného územného rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného žiadame vodné toky rešpektovať a pri vlastnom návrhu rozvojových zámerov vychádzať z nasledovných požiadaviek:
19. Navrhované križovanie inžinierskych sietí s vodnými tokmi žiadame technicky riešiť v súlade

s STN 73 6822 .Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi".

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z.(Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102

zachovať ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Bebrava 10m a Rajčianskeho potoka a Rybianskeho kanála v šírke 5 m od brehovej čiary resp.vzdušnej päty hrádze obojstranne.

20. V ochrannom pásme, ktoré je potrebné ponechať bez trvalého oplatenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí.

21. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplatenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z) môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Uvedené rešpektovať a zapracovať do textovej (Smerná a Záväzná časť) i grafickej časti ÚPN kap. „Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území" a ďalších príslušných kapitol.

22. Vlastnú výstavbu navrhovanú v blízkosti vodných tokov situovať nad hladinu Q_{100} , mimo záplavové územie (súvislá zástavba, významné líniové stavby a objekty a pod.,). V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami - uvedené je potrebné zapracovať i do časti „Ochrana pred povodňami".

23. Zabezpečiť ochranu inundačného územia, zamedziť v ňom výstavbu a iné nevhodné činnosti.

24. Vytvárať podmienky pre prirodzené meandrovanie vodných tokov, pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia.

25. V rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.).

26. Podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia.

27. Obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov.

28. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

29. Komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody.

V súčasnosti SVP š.p. v rámci svojho Podnikového rozvojového programu investícií neplánuje, resp. nemá zaradené investičné akcie v súvislosti s úpravou vodných tokov v riešenom území.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasíť s organizáciou SVP š.p.

B14 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ A OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Ochrana krajiny a významné krajinárske ekologické štruktúry

Chránené územia prírody

Ochranu prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) a vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny sa na území SR rozlišuje päť stupňov územnej ochrany, pričom pre každý stupeň ochrany sa určujú činnosti, ktoré podliehajú súhlasu orgánov ochrany prírody, alebo sú v určitých územiach obmedzené alebo zakázané. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Územná ochrana

Podmienky ochrany a povinnosti určené zákonom 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov, sa týkajú najmä vlastníkov a užívateľov príslušných pozemkov. Štátnu správu ochrany prírody vykonávajú príslušné orgány (Okresný úrad, Odbor starostlivosti o životné prostredie), v oblasti ochrany drevín je orgánom ochrany prírody obec.

Pre celkové zlepšenie ekologickej kvality a stability posudzovaného územia je dôležité chápať navrhované opatrenia ako integrované opatrenia všeobecnej, územnej a druhovej ochrany prírody a krajiny.

- súvislostiach so všeobecnou ochranou prírody a krajiny sú dôležité najmä nasledovné ustanovenia zákona:
- významný krajinný prvok možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologicko-stabilizačnej funkcie (§ 4, ods. 2).
- vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu (§ 4, ods. 3).
- podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia (§ 4, ods. 4).

- udržiavanie a dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny sú činnosti vykonávané vo verejnom záujme (§ 5, ods. 4).
- vlastník (správca, nájomca) pozemku s osobitne chránenou časťou prírody a krajiny v navrhovanom území európskeho významu a území medzinárodného významu je povinný pri jeho bežnom obhospodarovaní zabezpečovať priaznivý stav časti krajiny (§ 5, ods. 5).
- ak udržiavanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny podľa odseku 5 nemožno zabezpečiť bežným obhospodarovaním, možno vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) dotknutých pozemkov poskytnúť finančný príspevok (§ 5, ods. 6).
- ak vlastník (správca, nájomca) dotknutých pozemkov nezabezpečí ani po predchádzajúcom upozornení priaznivý stav časti krajiny alebo ak je zabezpečenie priaznivého stavu časti krajiny potrebné z dôvodu jej bezprostredného ohrozenia, môže tak urobiť organizácia ochrany prírody a krajiny zriadená podľa § 65 ods. 1 písm. k) na vlastné náklady (§5, ods.7).
- každý, kto zamýšľa zasiahnuť do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým možno biotop poškodiť alebo zničiť je povinný vyžiadať si súhlas obvodného úradu životného prostredia. Ak zásahom dôjde k poškodeniu alebo zničeniu biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu je žiadateľ povinný uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce najmä z dokumentácie ochrany prírody a krajiny; táto povinnosť neplatí, ak ide o bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych kultúr alebo lesných kultúr. Ak nemožno uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 95). Finančná náhrada je príjmom Environmentálneho fondu (§ 6, ods. 1).
- vlastník (správca, nájomca) pozemku je povinný odstraňovať invázne druhy zo svojho pozemku spôsobmi podľa odseku 7 a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu invázných druhov, a to na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy, inak na náklady štátu (§ 7, ods. 3).
- obstaráť Dokument starostlivosti o dreviny - DSOD (aj čiastkového) ako odborného podkladu k ÚP a MÚSES, ako dokumentácie ochrany prírody a krajiny - § 54 zákona, ktorá najmä určuje strategické ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie, vymedzuje chránené územia a ich ochranné pásma vrátane zón a stupňov ich ochrany, biotopy chránené týmto zákonom, chránené druhy a územia medzinárodného významu, stanovuje zásady ich vývoja vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví, posudzuje dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo do biotopov a navrhuje ich optimálne využitie a spôsob ochrany.
- obsahuje návrh asanačných, rekonštrukčných, regulačných alebo iných zásahov do územia a ďalších preventívnych alebo nápravných opatrení v územnej ochrane, druhovej ochrane a ochrane drevín.
- určuje programové zámery a opatrenia na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability,
- poskytuje súhrn poznatkov o základných prírodných zložkách ekosystémov chránených území, ich ochranných pásiem a zón,
- určuje vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť chránených druhov vrátane prioritných druhov a prioritných biotopov.

Obstarávanie a schvaľovanie týchto dokumentov je kompetencia obce - § 69 ods. 1 písm. g/ zákona č. 543/2002 Z. z.

Funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou, to znamená nezasahovať do ich plochy bariérovými prvkami, oploteniami, resp. neumiestňovať sem budovy a stavebné zámery.

NATURA 2000

Zo záväzkov SR ako členského štátu Európskeho spoločenstva vyplýva realizácia Programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000. Túto sústavu tvoria dva typy území:

- územia európskeho významu
- chránené vtáčie územia

Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území schválila Vláda SR dňa 9. júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR).

Do riešeného územia nezasahuje žiadne navrhované ani vyhlásené chránené vtáčie územie ani žiadne územie európskeho významu.

Druhovú ochranu

Zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov, druhov európskeho, národného významu a prioritných druhov je v príslušných prílohách vyhlášky. Evidenciu chránených druhov a starostlivosť o ne v riešenom území zabezpečuje ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre. Legislatívnu ochranu chránených druhov upravujú príslušné ustanovenia zákona o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky.

K najzávažnejšej príčine, ktorá ohrozuje chránené druhy rastlín a živočíchov je zánik alebo narušenie ich biotopu – prírodného prostredia, v ktorom žijú. Tieto zmeny sú dôsledkom činností ako : rozorávanie lúk (rozširovanie plôch ornej pôdy v lokalitách TTP), úprava vodných tokov (ich vyrovnanie, vybetónovanie dna a svahov, likvidácia brehovej vegetácie), znečisťovanie pôdy, vody a ovzdušia, klimatické zmeny.

V posledných rokoch k takýmto faktorom pristupuje aj výskyt a šírenie invázných druhov, t.j. nepôvodných druhov rastlín, ktoré hromadne prenikajú do prostredia (spoločenstiev, ekosystémov), kde pôvodne nežili, pričom ohrozujú, vytláčajú pôvodné druhy rastlín. Invázne druhy rastlín sú uvedené v prílohe č. 2 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorá upravuje aj ich zneškodňovanie a odstraňovanie.

Pre ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov je podľa § 7b ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je zakázané invázne druhy rastlín držať, prepravovať, dovážať, pestovať, rozmnožovať alebo obchodovať s nimi, ako aj s ich časťami alebo výrobkami z nich, ktoré by mohli spôsobiť samovoľné rozšírenie invázneho druhu.

Podľa § 7b ods. 3 zákona je vlastník, správca alebo užívateľ pozemku povinný odstraňovať invázne druhy rastlín zo svojho pozemku spôsobom, uvedeným v prílohe č. 2a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich opätovnému šíreniu. Ak vlastník, správca alebo užívateľ pozemku odstránenie rastlín invázných druhov nevykonáva v lehote určenej orgánom prírody, činnosť vykoná orgán ochrany prírody alebo ním poverená osoba na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov rastlín nariadené; činnosť môže na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov uložené, vykonať aj obec po dohode s orgánom ochrany prírody.

Návrh riešenia:

Pri návrhu územnoplánovacej dokumentácie obce je zároveň potrebné v maximálnej miere zachovať existujúcu mimolesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine (remízy, sprievodnú drevinovú vegetáciu vodných tokov a ciest).

V miestach jej absencie je potrebné túto drevinovú vegetáciu doplniť s použitím pôvodných druhov, vhodných na príslušné stanovisko. Pozdĺž účelových komunikácií zrealizovať výsadbu stromoradií alebo alejí, v dotyku sídla s voľnou krajinou zrealizovať výsadbu izolačnej bariérovej zelene ako ochranného prvku z pohľadu hygieny, erózie a akustiky. Zachovať lesný porast v SZ časti k.ú. Rajčany v jeho rozsahu, pri prebierkach postupovať plánovite, neaplikovať plošné odstránenie lesného porastu, dodržiavať zásady lesohospodárskeho plánu. V miestach, ktoré sú najviac ohrozené vodnou eróziou založiť

porast v podobe zasakovacích infiltračných pásov (dodržať druhové zloženie a etážovitosť porastu podľa metodík zakladania infiltračných pásov).
(*vid'. výkres č.3*)

Územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provinciónálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu.

V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991.

V návrhu ÚPN sú zapracované a rešpektované všetky prvky ÚSES, ktoré do k.ú. zasahujú v zmysle Koncepcie územného rozvoja Slovenska (2001), ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja, v znení Zmien a doplnkov č.1 (2015) - časti krajinná štruktúra, R - ÚSESu okresu Topoľčany (2019).

Na miestnej úrovni je ÚSES dopĺňaný o prvky miestneho významu a o interakčné prvky, zároveň ako EVSK /ekologicky významné segmenty krajiny/, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M - ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy: 30 -10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá: 3 ha
- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade: 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prirodzenou prevahou duba: 400 rokov
- les s prirodzenou prevahou drevín mäkkého luhu – 60 rokov

Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky:

Podľa Zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je definované:

1. **biocentrum** je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
2. **biokoridor** je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,

3. interakčný prvok je určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Ostatné ekostabilizačné prvky:

Genofondovo významné lokality (GL) predstavujú územia s výskytom vzácných a chránených druhov flóry a fauny. Významné sú pre zachovanie autochtónnej biodiverzity (Bohálková et al., 2014). Sú to lokality, ktoré spĺňajú kritériá najmä z hľadiska významnosti pre biodiverzitu a prítomnosť ohrozených a chránených druhov, reprezentatívnosť, pôvodnosť, umiestnenie v krajine a veľkosť.

Ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK) sú časti krajiny, ktoré sú tvorené alebo v nich prevažujú ekosystémy s relatívne vyššou ekologickou stabilitou. Vyznačujú sa trvalosťou bioty a ekologickými podmienkami umožňujúcimi existenciu druhov prirodzeného genofondu krajiny (Löw et al. 1995). Podľa metodických pokynov (Bohálková et al., 2014) sú EVSK z metodologického hľadiska základom pre návrh jednotlivých prvkov ÚSES, stávajú sa základom pre vymedzenie biocentier, príp. môžu mať vplyv na trasovanie biokoridorov. Ide o vzácné prirodzené a prírode blízke biotopy z hľadiska ochrany genofondu, ako aj územia, ktoré plnia vyrovnávajúcu funkciu (tlmia neaktívne dôsledky ľudskej činnosti).

EVKS 8 – Rybiensky kanál

Charakteristika: Jedná sa o hydrický biokoridor s dĺžkou 830 m a šírkou 24 – 66 m, ktorý vteká do rieky Bebrava a prepája okres Topoľčany s okresom Partizánske; brehový porast je medzernatý (hlavne ľavý breh).

Výmera: 3,08 ha.

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): obec Rajčany

Návrh ÚPN Rajčany rieši dosadbu ľavého brehu pôvodnými domácimi drevinami a krami.

Výpočet KES

/Zdroj: RÚSES TO 2019/

Koeficient ekologickej stability (KES) vyjadruje sprostredkované stupeň prirodzenosti územia na základe kvality (stupeň ekologickej stability) a kvantity (plošná výmera) jednotlivých prvkov súčasnej krajinnej štruktúry v riešenom katastrálnom území. Výpočet KES je možný viacerými spôsobmi (napr. Tekel', 2002; Reháčková, Pauditšová, 2007).

Pre výpočet KES bol použitý vzťah:

$$KES = (\sum Si \times Pi) / Pz$$

kde:

Pi - plocha jednotlivého druhu pozemku (plocha všetkých prvkov krajinnej štruktúry s rovnakým stupňom biotickej stability),

Si - stupeň stability jednotlivého druhu pozemku,

Pz - plocha hodnotenej ZUJ (hranice obce).

Výsledkom je hodnotenie ekologickej stability podľa KES jednotlivých obcí (ZUJ) riešeného územia podľa stupňov uvedených v tabuľke.

Tab. Interpretácia koeficientu a stupňa ekologickej stability KES

Stupeň ekologickej stability	Typ ekologickej stability krajiny	KES	Opatrenia
	Krajina s veľmi nízkou	<0,50	Vysoká potreba realizácie

1.	ekologickou stabilitou		nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
2.	Krajina s nízkou ekologickou stabilitou	0,51 – 1,50	Potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
3.	Krajina so strednou ekologickou stabilitou	1,51 – 3,00	Podmienečná potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení
4.	Krajina s vysokou ekologickou stabilitou	3,01 – 4,50	Realizácia vhodných opatrení
5.	Krajina s veľmi vysokou ekologickou stabilitou	> 4,50	Realizácia udržiavacieho manažmentu

Výsledkom je hodnotenie ekologickej stability riešeného územia obce Rajčany koeficientom ekologickej stability (**KES**) **1,26 - krajina s nízkou ekologickou stabilitou**. V riešenom území je najnižšia hodnota ekologickej stability v sídle a najvyššia v oblastiach s lesným porastom a v oblastiach vodných tokov s brehovým porastom. Je však potrebné poznamenať, že táto hodnota má zníženú výpovednú schopnosť, lebo obsahuje iba kvantitatívne hodnotenie z pohľadu súčasnej krajinnej štruktúry v celom priestore katastrálneho územia. Hodnoty ekologickej stability nezahŕňajú kvalitatívny rozmer (znečistenie prírodného prostredia, horizontálne interakčné väzby krajinnej štruktúry ...). Podľa výpočtu koeficientu ekologickej stability je zrejmé, že v území je potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení, obzvlášť na úrovni miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES).

Chránené územia:

V k.ú. Rajčany platí prvý stupeň ochrany - voľná krajina.

V k.ú. Rajčany sa nenachádzajú žiadne veľkoplošné a maloplošné chránené územia zo siete NATURA 2000.

Natura 2000 je európska sústava chránených území, ktorú členské štáty Európskej únie vyhlasujú pre zachovanie najcennejších a ohrozených druhov a biotopov Európy. Pozostáva z chránených vtáčích území, vymedzených podľa smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva a z území európskeho významu, vymedzených podľa smernice o ochrane biotopov. **Do k.ú. Rajčany nezasahuje žiadne CHVÚ.**

Prvky ÚSES:

Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky:

V zmysle RÚSESu okresu Topoľčany (2019) je vodný tok Bebrava hydrickým biokoridorom regionálneho významu (**RBk7 – rieka Bebrava**). V zmysle návrhov RÚSES je potrebné tento hydrický biokoridor odizolovať od poľnohospodársky využívanej pôdy pufráčnymi pásmi TTP (min. šírka pásu 10-15 m), alebo krovinami, s cieľom ich ochrany pred nepriaznivými vplyvmi z poľnohospodárskej výroby, napríklad: zatrávením, s pravidelným kosením, prípadne ponechať toto územie sukcesii.

RBk 7 Rieka Bebrava

Dĺžka, šírka existujúca, navrhovaná: navrhovaná dĺžka 5 723 m, šírka 46 – 70 m;

Kategória: biokoridor regionálneho významu

Stav: vyhovujúci

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): obce Rajčany, Krušovce, Práznovce, Nadlice

Charakteristika a trasa biokoridoru: novonavrhnutý hydrický biokoridor, s vrchovinovo-nížinným typom rieky, pravostranný prítok rieky Nitra s priemerným prietokom 2,3 m³/s v ústí (Práznovce), na území okresu Topoľčany, tečie cez intenzívne poľnohospodársky využívanú krajinu. Trasa vedie z obce Nadlice, spája sa s Rybianskym kanálom zľava a neskôr ešte s Rajčianskym a Solčianskym potokom sprava, pri obci Práznovce sa vlieva do rieky Nitra. Od obce Nadlice po miestnu časť Horé Chlebany je brehový porast medzernatý, ďalej do ústia vytvára súvislý zapojený brehový porast. Na rieke sa nachádza mimopstruhový revír Bebrava č.1 (od ústia po cestný most v obci Livina) č. revíru 2-0090-1-1 s rybou osádkou pleskáč vysoký (*Abramis brama*).

Legislatívna ochrana, genofondové lokality: -

Ohrozenia, konfliktné uzly: intenzívna poľnohospodárska činnosť, rekreácia a šport (rybolov)

Manažmentové opatrenia (návrh režimu):

- nevykonávať technické opatrenia v blízkosti hydrických biokoridorov, biocentier, genofondových lokalít, podmäčianých biotopov, ktoré by mali vplyv na zmenu hydrologického režimu lokalít.
- hydrické biokoridory odizolovať od poľnohospodársky využívanej pôdy pufračnými pásmi TTP (min. šírka pásu 10 – 15 m) alebo krovinami, s cieľom ich ochrany pred nepriaznivými vplyvmi z poľnohospodárskej výroby, napr. zatrávením s pravidelným kosením, prípadne ponechať toto územie sukcesii,
- zabezpečiť ochranu a starostlivosť o brehovú porasty (najmä v pramenných a prítokových oblastiach vodných tokov), zvýšiť ich zastúpenie v krajine (predovšetkým v poľnohospodársky intenzívne využívaných plochách), doplniť a obnoviť narušené porasty,
- udržiavať a zvyšovať podiel nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodársky intenzívne využívaných plochách,
- pri intenzívne využívaných poľnohospodárskych pozemkoch ponechať dostatočne široký pás extenzívne využívaných ploch, schopnej zachytávať nepriaznivé vplyvy z okolitých intenzívne využívaných plôch (napr. splachy agrochemikálií z polí), udržanie konektivity voči príslušným nívovým ekosystémom a pod.
- minimalizovať zásahy do koryta, v prípade ich realizácie brať do úvahy priority prírodno-ochranné atribúty (prehlbovanie plytkých úsekov, realizácia zimovísk, migračných úsekov, ochrana bočných úkrytov, ochrana podomletých brehov),
- regulovať čerpanie vody z vodných tokov najmä v suchom období, aby nedošlo k poklesu vôd pod prahovú hodnotu a tým k ohrozeniu funkčnosti hydrických biokoridorov,
- vykonávať údržbu krovitých porastov, hlavne krovitých vrúb, so zohľadnením ochrany brehov bez nepriaznivého vplyvu na prietok vody korytom so zameraním sa hlavne na udržiavanie optimálnej hustoty a zachovania ich pružnosti, zrezávanie je potrebné opakovať pri vyšších formách vrúb po 2-3 rokoch, pri nižších formách vrúb po 6-7 rokoch,
- vychádzať pri starostlivosti o stromové brehovú porasty z posudzovania ich celkového zdravotného stavu, stability, podomletia vodou (nevhodné, poškodené a nestabilné stromy odstrániť, stabilné pne s pevne ukotvenými koreňovými sústavami ponechať – naďalej plnia spevňovaciu funkciu na brehu vodného toku),
- stabilizovať erózne procesy vzniknuté na brehoch tokov spôsobené vývratmi stromov pomocou vhodných melioračných zásahov a zabezpečiť odstránenie poškodených drevín a ich častí z koryta a jeho bezprostrednej blízkosti,

- odstraňovať z koryt prekážky vytvorene nánosmi zo zachytených častí odumretých drevín a pod. (zmenšovanie prietokovej kapacity koryt).
/Zdroj: RÚSES TO 2019/

Bylinné biotopy – brehové porasty

Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd:

Spoločenstvá s monodominanciou tráv rodu *Glyceria*, *Leersia* a *Catabrosa*. Významný zväz *Glycerio-Sparganion*. Sprievodné druhy sú zo skupiny hygromytilov s plazivými a zakoreňujúcimi podzemkami. Vyžadujú trvalo zamokrené stanovišťa. Nánosy pôdy sú piesčité, piesčitochlinité až hlinité s obsahom organických častíc.

Kontaktnými biotopmi sú porasty zväzu *Qenanthon aquaticae*.

Druhové zloženie: *Apium repens* (anexový druh), *Berula erecta*, *Glyceria dectinata*, *Leersia oryzoides*, *Veronica beccabunga*.

Výskyt: k.ú. obcí, ktorými preteká rieka Nitra a Bebrava, napr. Nitrianska Streda, Preseľany, Rajčany.

Jedná sa o biotop ohrozený najmä reguláciou vodného toku.

/Zdroj: RÚSES TO 2019/

Prvky M-ÚSES:

Miestny územný systém ekologickej stability MÚSES tvoria plošné a líniové prvky v krajine s hodnotným ekologickým významom miestneho charakteru.

Súčasťou miestneho územného systému ekologickej stability sú interakčné prvky, ktoré predstavujú skupinu ekosystémov, nadväzujúcich na biocentrá a biokoridory, so schopnosťou zabezpečiť alebo posilniť priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny. Sú nimi maloplošné lesíky, vysokokmenné sady, lúky, cintorín, areály vyhradenej zelene, medze s líniovou vysokou zeleňou.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M - ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy: 30 -10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá: 3 ha

- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Navrhovaný MÚSES:

nMBkh1 – Rajčiansky potok – navrhovaný hydrický biokoridor miestneho významu

nMBkh2 – Rybienský kanál – navrhovaný hydrický biokoridor miestneho významu

Interakčné prvky plošné jestvujúce

IPP1 – Opatovské (jestvujúci lesný porast v severnej časti k. ú. Rajčany)

Interakčné prvky líniové jestvujúce

IPL1 – Lúky

IPL2 – Choseň

IPL3 – Doliny

Interakčné prvky líniové navrhované

nIPL1 – Vinohrady (bariérová zeleň)

nIPL2 – Doliny (bariérová zeleň)

nIPL3 – Dolina (porast popri poľnej ceste)

nIPL4 – Klíny (infiltračný pás)

nIPL5 – Piesky (porast popri hydromelioračnom kanály)

nIPL6 – Dlhá (nelesná drevinná vegetácia)

nIPL7 – Rajčianske (nelesná drevinná vegetácia)

nIPL8 – Vinohrady (infiltračný pás)

Stromoradia – návrh

Sn1 – Piesky (popri navrhovanej účelovej ceste smer Solčianky)

Sn2 - Vrchy (popri navrhovanej účelovej ceste smer Nadlice)

Sn3 – Dolina (popri navrhovanej účelovej ceste nad družstvom)

Sn4 – Škôlka (popri Rajčianskom potoku a navrhovanej cyklotrase)

Sn5 – Panské medzi vodami (nelesná drevinná vegetácia)

Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

V riešenom území výrazne prevláda rastlinná poľnohospodárska výroba. V SZ časti k.ú. Rajčany je prítomné menšie lesné spoločenstvo.

Odkrytím pôdnej zložky a jej intenzívne využívanie si žiada používanie umelých hnojív a chemických ochranných prostriedkov na ochranu pestovanej vegetácie ako aj na zvyšovanie objemu poľnohospodárskej výroby.

Vodné toky sú zregulované, povrchová i podzemná voda je ohrozovaná najmä chemickými látkami z poľnohospodárskej činnosti. Prírodné biotopy boli obmedzené na minimum.

V nadväznosti na vyššie uvedené sú navrhované nasledovné opatrenia:

Navrhované opatrenia:

- A. prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- B. zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- C. v rámci revitalizácie vodných tokov ponechať brehy zatrávnené, doplniť brehovú vegetáciu vhodnými pôvodnými drevinami, zabezpečiť dostatočné množstvo vody v tokoch, vybudovať prehrádzky na vybraných úsekoch toku s cieľom zadržiavať vodu v krajine, oddeliť pásmami TTP brehy potokov od plôch ornej pôdy a iné),
- D. zachovať plochy súčasnej NDV a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,
- E. zachovať EVSK a genofondové lokality v území
- F. pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výrubu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom území
- G. vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblivé vedenia v obci,
- H. rozšíriť plochy NDV výsadbou v lokalitách, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
- I. vypracovať návrh pre budovanie infiltračných pásov, resp. zasakovacích pásov v krajine,
- J. zachovať jestvujúce plochy ochranných a hospodárskych lesov, dodržiavať lesohospodársky plán
- K. realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázných druhov rastlín a drevín.

Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

Ochrana prírodných zdrojov je realizovaná vo forme legislatívnych opatrení na ochranu jednotlivých prírodných zdrojov.

Stresové javy vytvárajú v krajine rôzne environmentálne problémy ohrozujúce prírodné zdroje (vodu, pôdu, ovzdušie, horninové prostredie, vegetáciu), ekologickú stabilitu, biodiverzitu, i zdravie obyvateľstva).

Navrhované opatrenia:

- L. na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):
  - a) výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
  - b) vrstevnicová agrotechnika,
  - c) striedanie plodín s ochranným účinkom,
  - d) mulčovací medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
  - e) bezorbová agrotechnika,
  - f) osevné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
  - g) usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
  - h) iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy.
- M. uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF (o veľkosti cca 50-60 ha), jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine,
- N. realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektoch alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou. Na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- O. realizovať opatrenia na zníženie zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy, pri budovaní rýchlostnej cesty R8 zrealizovať protihlukovú stenu.
- P. realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov,
- Q. monitorovať upravené (prekryté) skládky v záujmovom území, odstrániť divoké skládky a vhodnými opatreniami predchádzať v ich vzniku.
- R. na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,
- S. rešpektovať plán protipovodňových opatrení
- T. realizovať protierózne opatrenia v lokalitách so strednou vodnou eróziou resp. výmoľovou eróziou /vrstevnicový spôsob obhospodarovania - (terasovanie parciel na výrazných svahoch, budovanie infiltračných resp. zasakovacích pásov).

Jednotlivé opatrenia sú podrobne graficky znázornené vo výkresoch č.3,4.

NARIADENIE VLÁDY Slovenskej republiky z 21. júna 2017, ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti Vláda Slovenskej republiky podľa § 81 ods. 1 písm. b) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) nariaďuje:

- Za citlivé oblasti podľa § 33 vodného zákona sa ustanovujú vodné útvary povrchových vôd na území Slovenskej republiky.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 vodného zákona sa ustanovujú pozemky alebo ich časti v obciach, ktorých zoznam je uvedený v prílohe č. 1 NV / obec Rajčany s kódom **SK0236505439/**

a ich poľnohospodárske využitie je upravené podmienkami a obmedzeniami podľa § 35 vodného zákona a osobitného predpisu.

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

Realizácia ekostabilizačných opatrení v zmysle dokumentu „R- ÚSES“ okresu Topoľčany (2019):

Rajčany: **P2, E2, E22**

Kódovanie navrhovaných opatrení:

Protipovodňové a protierózne opatrenia

P2: - Zamedzovať vytváraniu nepriepustných plôch

Ekostabilizačné opatrenia

E2: - zvýšiť podiel nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine, rozčleniť veľkoblokovú ornú pôdu (makroštruktúry) na menšie bloky (mezoštruktúry až mikroštruktúry)

E22: - zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie

Všeobecné a špecifické manažmentové opatrenia

1. skupina opatrení pre všetky biocentrá:

- Postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov
- V porastoch ponechávať stromy na dožitie, dutinové a hniezdne stromy, dostatok odumretého dreva, štruktúru porastov v maximálne možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa
  - Minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok
  - Podporiť, resp. obnoviť primerané obhospodarovanie nelesných biotopov (lúky, pasienky) - kosenie, pastva
  - Vytvárať podmienky pre usmernené turistické a rekreačné využívanie územia
  - Cielene odstraňovať nepôvodné predovšetkým invázne druhy
  - Nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry
  - Ťažba v mimohniezdnom období
  - Regulované rozširovanie turistických a poľovníckych chodníkov

2. skupina opatrení pre všetky biokoridory:

- Zachovať či dosiahnuť optimálny stav, zabezpečujúci genofond rastlinných a živočíšnych druhov vyskytujúcich sa v danom priestore
- Nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry
- Minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok
- Regulovať zarybňovanie nepôvodnými druhmi, snažiť sa o obnovu druhového spektra ichtyofauny
  - Minimalizovanie regulácie toku - zachovanie vhodných podmienok pre mnohé vzácne živočíšne aj rastlinné druhy
  - Vyvinúť úsilie na spriechodnenie bariér v toku
  - Tam, kde to je možné rozšíriť plochy brehových a sprievodných porastov
  - Vytvárať podmienky pre usmernené turistické a rekreačné využívanie územia

- Cielene odstraňovať nepôvodné predovšetkým invázne druhy

3. skupina opatrení pre vodné a mokrad'ové biocentrá a biokoridory

- zriadiť prechodnú (pufrovaciu) zónu medzi hydrickými ekosystémami a poľnohospodárskou krajinou za účelom tlmenia negatívnych vplyvov intenzívneho poľnohospodárstva.

Konfliktné uzly

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať konfliktný uzol. *Konfliktný uzol KU1* – križovanie ekologicky významného segmentu krajiny EVKS 8- Rybianskeho kanála a navrhovanej rýchlostnej cesty R8. (vid'. výkres č.3, č.4)

Územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na záujmové územie a sídelné prostredie obce Rajčany. V súlade s dokumentom: "Metodické usmernenie MDVRR SR k Stratégií adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy".

a) Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav;

- koncipovať urbanistickú štruktúru obce tak aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu;
- zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie v obci, osobitne v časti s navrhovanou novou urbanizáciou - ÚPC M, N a G, ktorú je možné ešte ovplyvniť v koncepcnej fáze;
- zabezpečiť a podporovať obmedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavieb k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní;
- vytvárať a podporovať vhodnú mikroklímu pre chodcov a cyklistov v obci - sprievodná a alejová zeleň pozdĺž jestvujúcich aj navrhovaných ulíc;
- zabezpečiť a prispôbiť výber drevín pre výsadbu v obci meniacim sa klimatickým podmienkam;
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v obci v prepojení do kontaktných hraníc obce a príľahlej krajiny. Dôsledne realizovať prepojenie sprievodnej zelene ulíc , alejí a zelene voľnej krajiny /ÚPC C, N, O, H, F, G, J, P/. Realizovať interakčné prvky líniové, izolačnú barérovú zeleň a prvky MÚSES;

b) Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc;

- zabezpečiť a podporovať výsadbu spoločenstiev drevín v extraviláne obce - realizovať navrhovanú výsadbu sprievodnej zelene pozdĺž tokov a poľných ciest, nelesnej drevinnej vegetácie, strmoradií, infiltračných zasakovacích pásov, ktoré plnia i funkciu vetrolamu, v súlade s MÚSES;
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie- pravidelná údržba a monitoring;
- zabezpečiť dostatočnú odstupovú vzdialenosť stromovej vegetácie od elektrického vedenia – rešpektovať ochranné pásma elektroenergetických zariadení;

c) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha;

- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody;
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodovej sieti obce- zaviesť monitoring;
- realizovať opatrenia na voči riziku lesných požiarov- výstražné infotabule;
- podporovať a zabezpečovať zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov;

d) Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok;

- podporovať a zabezpečiť udržiavanie plôch s vegetáciou lesných spoločenstiev;

- zabezpečiť a podporovať infiltračnú kapacitu územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v zastavanom území;
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v obci – navrhovaná sprievodná zeleň pozdĺž tokov a poľných ciest
- zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí – územia pozdĺž toku Bebrava, Rybianskeho kanála a Rajčianskeho potoka;
- zohľadňovať aj možnosť realizácie prvkov revitalizácie krajiny v extraviláne a to formou vytvárania drobných vodozadržných a zasakovacích zariadení.
- dodržiavať plán protipovodňovej ochrany obce;
- v území s eróziou realizovať vrstevnicový spôsob obhospodarovania v kombinácii s členením veľkoblakov ornej pôdy na menšie celky, realizovať výsadbu *zasakovacích infiltračných pásov (Doliny, Piesky, Klíny, Kamenica, Vrchy a Vinohrady).

*Zasakovacie pásy prebiehajú vo svahu zásadne horizontálne, príp. odchýlka od horizontálneho smeru nemá byť väčšia ako 5 - 10 %. Šírka pásov sa pohybuje v rozpätí 40 - 60 m, ich odstup je 100 - 200 m. Na svahoch so sklonom viac ako 30 % treba určiť vzdialenosť minimálnu (do 100 m), na miernych sklonoch možno odstup zväčšiť až na 300 m. Najlepšie sa osvedčujú zmiešané porasty listnatých a ihličnatých drevín. Ako hlavné dreviny treba použiť dreviny hlboko koreniace - dub, jaseň, brest, smrekovec, borovicu a jedľu. Prídružené dreviny môžu byť buk, hrab, lipa a pod. Vytváranie pre vsak dôležitej pôdnej humusovitej pokrývky sa urýchli krovinatým, tieň znášajúcim podrastom, ako lieska, hloh, bršlen, krušina, baza čierna, kalina, drienka, svíb a pod. Zasakovacia účinnosť pásov závisí od sklonitosti terénu, štruktúrnosti pôdy, od pôdnej pokrývky, od porastových pomerov a od šírky zasakovacieho pásu.

Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva - objekty pamiatkového fondu

Objekty pamiatkového fondu

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v obci Rajčany **neviduje** v Ústrednom zozname pamiatkového fondu nehnutelné národné kultúrne pamiatky.

Z hľadiska ochrany archeologických nálezov a situácií je potrebné zapracovať do záväznej časti ÚPD nasledovné podmienky:

1.) Ku všetkým rozhodnutiam iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými môžu byť dotknuté záujmy chránené pamiatkovým zákonom, sa vyžaduje záväzné stanovisko krajského pamiatkového úradu. Orgán štátnej správy a orgán územnej samosprávy, ktorý vedie konanie, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany pamiatkového fondu, môže vo veci samej rozhodnúť až po doručení právoplatného rozhodnutia alebo záväzného stanoviska orgánu štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu.

2.) V prípade nevyhnutnosti vykonania archeologického výskumu za účelom záchrany archeologických nálezov alebo nálezových situácií predpokladaných v zemi na území stavby o archeologickom výskume a podmienkach jeho vykonania rozhodne v samostatnom rozhodnutí podľa § 35 ods. 7, § 36 ods. 3 a § 39 ods. 1 pamiatkového zákona krajský pamiatkový úrad.

3.) V prípade zistenia archeologického nálezku mimo povoleného pamiatkového výskumu je nálezca povinný oznámiť to krajskému pamiatkovému úradu priamo alebo prostredníctvom obce. Oznámenie o náleze je nálezca povinný urobiť najneskôr na druhý pracovný deň po nájdení. Nález sa musí ponechať bez zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezku. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezku, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Nález, ktorý je strelivo alebo munícia pochádzajúca pred rokom 1946, môže vyzdvihnúť iba pyrotechnik Policajného zboru.

4.) Podľa § 40 ods. 10 pamiatkového zákona v prípade, ak k nálezku nedošlo počas pamiatkového výskumu alebo počas nepovolennej činnosti, má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezku podľa § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona. Podľa § 40 ods. 11 pamiatkového zákona Pamiatkový úrad rozhodne o poskytnutí nálezného a poskytne nálezcu náleznú v sume až do výšky 100 % hodnoty nálezku. Hodnota nálezku sa určuje znaleckým posudkom.

5.) Na území obce Rajčany, v územnom rozsahu katastrálneho územia Rajčany, okres Topoľčany, sa nachádzajú evidované archeologické náleziská v polohách:

- 1 - Na dolinách, teraz slepačia farma JRD (vrcholný stredovek - 12. stor. a 13. stor.);
- 2 - Piesky (pravdepodobne doba halštatská);
- 3 - Choseň (nedatovateľné).

Evidované archeologické náleziská uvedené v texte sú numericky prepojené s mapovým podkladom Centrálnej evidencie archeologických nálezísk Slovenskej republiky (CEANS) situovanom na zdroji Národný geoportál (NG).

Tieto podmienky sú súčasťou záväznej časti.

Najdôležitejšie zásady a ciele riešenia zapracované v návrhu:

1. *Pri funkčnom rozvoji obce rešpektovať regionálne a miestne biokoridory.*
2. *Realizovať ekostabilizačné opatrenia v poľnohospodárskej krajine v zmysle návrhu – cielene dotvoriť prvky kostry MÚSES – biocentrá, biokoridory a interakčné prvky.*
3. *Dbáť na dodržiavanie zásad trvalo udržateľného rozvoja mimo zastavaného územia obce.*
4. *V zmysle návrhu realizovať vegetačný doprovod pozdĺž poľných ciest tak, aby plnil funkciu migrácie v systéme ekologickej stability a ozelenenia krajiny.*
5. *Rešpektovať a chrániť pamiatkové objekty a objekty s kultúrohistorickou hodnotou.*
  - e) *Pri každej zmene a doplnku uvádzať aj zmenu KES a SES.*
  - f) *Zaviesť evidenciu pozemkov určených pre náhradnú výsadbu drevín.*
  - g) *Riešiť otázku verejnej zelene (súčasný stav a návrh) tak, aby bol dodržiavaný princíp zachovania rozlohy, t. j. koľko plochy verejnej zelene zanikne, minimálne toľko plochy verejnej zelene musí vzniknúť. Rovnakým princípom riešiť všetky dreviny rastúce na*

pozemkoch vo vlastníctve obce, teda každú vyrúbanú dreviny nahradíť výsadbou novej dreviny.

- h) Zadeklarovať potrebu zaobstarania všeobecne záväzného nariadenia (VZN), ktorým sa ustanovia podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene (§ 69 ods. 2 zákona), a takisto sa ustanoví, že pri výsadbách drevín (najmä stromov) je nevyhnutné brať na zreteľ ich možnú alergénnosť, šírku koruny, uloženie koreňového systému, výšku, vzdialenosť od susedného pozemku, aby sa v zmysle § 127 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) nestali príčinou susedských sporov, potrebu zohľadňovať minimálnu vzdialenosť 2,5 m od inžinierskych sietí, a taktiež dodržiavanie STN 83 7010 u prác v blízkosti stromovej vegetácie.
  - i) Zadeklarovať potrebu vypracovania sadových úprav ako samostatného stavebného objektu ku každej významnejšej investícii a to už v projektovej dokumentácii pre územné rozhodnutia, resp. stavebné konanie.
  - j) Podporovať vytváranie priestorových rezerv na umiestňovanie uličnej drevinovej zelene v súlade s ochrannými pásmami inžinierskych sietí.
  - k) Vypracovať Dokument starostlivosti o dreviny (DSoD) a miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES), ako dokumentácie ochrany prírody a krajiny - § 54 zákona, ktorá najmä:
    - určuje strategické ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie,
    - vymedzuje chránené územia a ich ochranné pásma vrátane zón a stupňov ich ochrany, biotopy chránené týmto zákonom, chránené druhy a územia medzinárodného významu, stanovuje zásady ich vývoja vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví,
      - posudzuje dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo do biotopov a navrhuje ich optimálne využitie a spôsoby ochrany, obsahuje návrh asanačných, rekonštrukčných, regulačných alebo iných zásahov do územia a ďalších preventívnych alebo nápravných opatrení v územnej ochrane, druhovej ochrane a ochrane drevín,
        - určuje programové zámery a opatrenia na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability,
        - poskytuje súhrn poznatkov o základných prírodných zložkách ekosystémov chránených území, ich ochranných pásiem a zón,
        - určuje vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť chránených druhov vrátane prioritných druhov a prioritných biotopov.
- Obstarávanie a schvaľovanie týchto dokumentov je v kompetencii obce - § 69 ods. 1 písm. i) zákona.
6. Rešpektovať vymedzený priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinnej zelene (dobudovanie ostatných prvkov ÚSES, vetrolamov, sprievodnej zelene poľných ciest a cestných komunikácií).
  7. Revitalizovať krajinu aj formou budovania vodozádržných prehrádzok na vodnom toku a obmedzením zvyšovania podielu lesnej cestnej siete. V prípade údržby vodných tokov a kanálov zachovať brehové porasty aspoň z jednej strany vodného toku resp. postupne doplniť brehovú vegetáciu a vytvárať podmienky pre rozvoj vodnej a litorálnej vegetácie.
  8. Podporovať budovanie lesných protipožiarnych nádrží vo všetkých typoch lesov bez rozdielu.

9. Zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, ktoré sa dosť často prekrývajú aj so živelnými nelegálnymi skládkami odpadov. Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č.170/2021, ktorou sa vykonáva zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. uvádza druhy invázných druhov rastlín, pri ktorých sú uvedené aj metódy ich odstraňovania. Na území obce sa nesmú pestovať a rozširovať invázne druhy rastlín podľa zákona č.150/2019 Z.z. a nariadenia vlády č.449/2019 Z.z., ktorým sa vydáva zoznam invázných, nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky. Vo vyhláške č. 450/2019 Z. z. sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov.
10. Prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby splňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES sú záväzné a sú súčasťou záväznej časti ÚPN obce Rajčany.
11. Územnoplánovacia dokumentácia je spracovaná v súlade s ustanoveniami legislatívy na úseku ochrany prírody, zákona o ochrane prírody a krajiny, a súvisiacich predpisov.
12. Pre verejnú a areálovú zeleň zabezpečiť odbornú starostlivosť v zmysle STN 83 7010.
13. V prípade použitia celopresklených budov alebo budov s veľkými plochami presklenia navrhnuť a požadovať od stavebníkov -investorov ochranné a kompenzačné opatrenia (napr. použitie špeciálnych fólií odrážajúce ultrafialové svetlo a pod.) zamerané proti vrážaniu vtáctva do skla. Obdobne riešiť aj iné stavby - napr. všetky zastávky MHD.
14. V rámci novo navrhovaných obytných alebo rekreačných zón, ako i iných funkčných priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, vytvárať také usporiadanie pozemkov, ktoré umožní vybudovanie a rozvoj funkčnej verejnej alebo areálovej sprievodnej zelene so stromami a kríkovými porastmi. V prípade výstavby resp. zvyšovania podielu parkovacích stojísk v rámci jednotlivých plôch uplatňovať STN 73 60 10, ktorá stanovuje na každé 4 parkovacie miesta umiestnenie 1 ks vzrastlého stromu.
15. V prípade rušenia verejnej a inej zelene v prospech IBV požadujeme kompenzovať úbytok verejnej zelene úpravou maximálne prípustného koeficientu zastavanosti v rámci IBV na 0,4. Rešpektovať stanovený minimálny podiel zelene (vrátane hospodársky využívaných záhrad) v rámci nezastavaných častí stavebných pozemkov v zmysle regulatívu pre príslušné ÚPC / 35% z celkovej plochy stavebného pozemku/.
16. Neumiestňovať reklamné pútače tzv. Bilboardy popri líniiach regionálnych a lokálnych biokoridorov. V záväzných regulatívoch zakomponovať požiadavku regulovaného umiestňovania reklamných zariadení (pútače, bilboardy, bigboardy, infotabule), ako prvku nežiaduceho vizuálneho smogu. Pre umiestnenie týchto zariadení vytypovať vhodné lokality a neumiestňovať ich živelne len podľa požiadaviek investora.
17. Vyšpecifikovať maticu určovania tzv. náhradnej výsadby, zaradená do VZN obce. Pri výruboch výmena drevina za drevinu nie je postačujúce z hľadiska zabezpečenia biologickej diverzity.
18. Rešpektovať a realizovať navrhované opatrenia na zmiernenie nepriaznivých prejavov zmenenej klímy na životné prostredie. Pri riešení opatrení na zmiernenie vplyvov na životné prostredie súvisiacich so zmenami klímy rešpektovať Metodické usmernenie MDVRR SR k Stratégií adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy. Každá navrhovaná

zmena, a to najmä z funkcie zelene a záhrad na iné funkcie musí obsahovať návrh ADAPTAČNÝCH OPATRENÍ a to podľa typu stavby - napr. zelená strecha, vertikálna zeleň, zelené steny, jazierko a pod.

19. Návrh rešpektuje polohu upravených skládok odpadov v území.
20. Pri prácach v blízkosti stromovej vegetácie dodržiavať STN 83 7010 Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie; ak nie je možnosť obísť koreňový priestor dreviny, výkopové práce sa musia v tomto priestore vykonávať ručne a nesmú sa viesť bližšie ako 2,5 m od päty kmeňa stromu; vzdialenosť uloženia inžinierskych sietí od drevín musí byť podľa platných STN z dôvodu predchádzania negatívnych zásahov do zelene počas údržby zariadení.
21. Rešpektovať regionálny biokoridor **RBk 7 Rieka Bebrava** a interakčné prvky s funkciou významného krajinného prvku.
22. ÚPN je spracovaný digitálne musí byť prístupný pre užívateľov a verejnosť - v grafickej a textovej časti obsahuje podstatné informácie pre verejnosť a investorov v rozsahu riešeného územia/ povinné údaje: KZ, Index vegetácie, prvky MUSES/.
23. Na úrovni obce - každoročne aktualizovať a uchovávať staršie tepelné mapy. Snímky v archíve využívať na vyhodnotenie prijatých a plánovaných opatrení v rámci Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy.
24. Záujmovými objektmi ochrany prírody a krajiny vo vzťahu k druhej ochrane a ochrane biotopov je aj zeleň (NSKV - nelesná stromová a krovinná vegetácia) v urbanizovanej a tiež poľnohospodárskej krajine. Tieto sú prioritné pri vytváraní a udržiavaní územného systému ekologickej stability krajiny, ako činnosti vo verejnom záujme - § 3 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z.
25. Sledovať ako v budúcnosti budú jednotlivé stavebné alebo regulačné zámery ovplyvňovať kvalitu a stupeň ŽP a ekologickú stabilitu v území obce. Preto je žiadúce, aby na riešené územia v rámci ÚP bol určený a neustále monitorovaný a vyhodnocovaný koeficient ekologickej stability (KES) a stupeň ekologickej stability (SES). Tieto stupne uvádzať aj pri každej zmene a doplnku ÚP podľa najnovších údajov. Udržiavať stupeň ekologickej stability a nepripustiť jeho pokles oproti stanovenému SES v súčasnosti bez kompenzačných opatrení. Stupne ekologickej stability daného územia je nasledovný: pre lesíky - SES=4- 5, SES=3 - TTP, SES=2 - záhrady, vinice, SES=1 - orná pôda, SES=0 - ZPaN - vid' METODICKÝ POSTUP STANOVENIA KOEFICIENTU EKOLOGICKEJ STABILITY KRAJINY - Tamara Řeháčková, Eva Pauditšová Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta, Katedra ekozológie a fyziotaktiky, Katedra krajinnej ekológie, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava. Stanovovať k jednotlivým rozvojovým územiať ich súčasný SES a SES po realizácii zámerov.
26. Závazne podporovať riešenia pozitívne ovplyvňujúce negatívny trend vysušania krajiny a nepriaznivé trendy - zelenú infraštruktúru: zelené strechy stavieb, vertikálne ozelenenie, dažďové záhrady, zariadenia alebo objekty zadržiavajúce a sústreďujúce dažďovú vodu, uprednostňovať na voľných nezastavaných plochách porasty TTP a záhrad, pričom všetky tieto riešenia plnia ekosystémové služby. Podporovať riešenia využívajúce dažďovú vodu v objektoch a recykláciu použitej vody. V prípade právnej možnosti podporiť tieto riešenia vhodným legislatívnym nástrojom (príspevok obce a pod., úľava na dani z pozemku, nižší koeficient pri stanovení platby pri investičnom príspevku a pod.). Vegetačné strechy budú takto plniť spolu so sadovými úpravami zákonom

stanovené ekosystémové služby (§ 2 ods. 2 písm. zh/ zákona) s výrazne tmiacim vplyvom na negatívne zmeny v klíme.

27. Zelená infraštruktúra a biodiverzita:

Za každý záber z každého pozemku o ploche min. 30 m² a viac (aj začatých) určenej na stavby, vrátane spevnených plôch, parkoviska a komunikácie (nie inžinierske siete) ako kompenzáciu za zníženie stupňa ekologickej stability (z ornej pôdy, vinica, TTP a záhrada na ZPaN) záväzne vysadiť 1 ks vzrastenej stromovej zelene a to najneskôr ku kolaudácii objektu. Sadenice stromov musia byť o min. výške 1,8 metra - začleniť do záväzných regulatívov. Zelené strechy — minimálne extenzívne suchomilné (15 cm výška) - aplikovať záväznú požiadavku a reguláciu na všetky objekty s plochými strechami - do záväzných regulatívov. Popri zelených strechách žiadame používať aj samostatne stojace zelené steny, vertikálne ozelenovanie stien budov pri vyššom koeficiente zastavanosti nad 50%.

28. Pri všetkých plochých strechách akýchkoľvek objektov so sklonom strechy do 20° do ÚP zaviesť záväzný regulatív s povinnosťou zriadiť celoplošnú vegetačnú strechu (minimálne extenzívnu suchomilnú) a to, ako v prípade nových objektov (najmä pri plochých strechách väčšie a tiež menšie objekty), tak aj v prípade ich rekonštrukcie ako významné adaptačné opatrenie na nepriaznivé zmeny v klíme. Uvedené opatrenie je zamerané predovšetkým na znižovanie tepelnej sálavosti a tlenie horúčav urbanizovaného prostredia - vyplýva z toho pozitívny vplyv na zmiernenie účinku desertifikácie územia a na celkové zlepšenie mikroklimy. Tepelnú sálavosť budov a zastavaných plôch riešiť aj vhodným výberom farieb. Uvedené vegetačné strechy by mohli plniť v čase od jari do jesene aj funkciu krátkodobej relaxácie (napr. čítanie, slnenie sa a pod.). V tomto prípade však je potrebné zohľadniť najmä možné vyvstávajúce problémy napr. s odstraňovaním snehu počas obdobia intenzívnejšieho sneženia. Ostatné typy striech budov realizovať v takej hmotovej a povrchovej úprave, aby neakumulovali nadbytočné teplo v letných horúčavách v nadväznosti na zmeny v klíme.

29. Minimalizovať riziko vzniku bahenných povodní vytváraním prvkov zelenej infraštruktúry v svahovitejších lokalitách. Ponechávať nekosené časti trávnikov na vhodných miestach pre rozvoj bezstavovcov.

30. Vodná politika: prispôbiť ju aktuálnym potrebám obce. Záväzne vytvárať na území obce vodné prvky - aj pri stavbách - do ZR Vytvárať podmienky pre zadržiavanie najmä dažďovej vody pre obdobia sucha - akumulačné a záchytné nádrže s recirkuláciou.

31. Doprava. Nové MK vytvárať aspoň s jednostrannou verejnou zeleňou - stromy , kroviny - bez inžinierskych sietí. Nové MK povoľovať len s cyklopruhom. Všetky parkoviská (objekty statickej dopravy) pri iných stavbách ako rodinných domoch či už nové, alebo ktoré budú podliehať rekonštrukciám žiadame doriešiť v zmysle STN 73 6110 parkovacie stojiská a to výsadbou 1 ks vzrastenej dreviny na každé 4 parkovacie stánia - (sadenice o výške cca 1,8 až 2,0 metra) pôvodného druhu - stromu do maximálnej vzrastovej výšky stromu 4 metrov. Sadenice neumiestňovať solitérne ale musia byť umiestnené do spoločného žľabu s prepojením koreňových systémov - využiť dažďovú vodu. Parkovacie (odstavné) stojiská pri rodinných domoch taktiež ozeleniť min. 1 ks stromovej zelene k dátumu kolaudácie - § 8 ods. 5 vyhlášky č. 532/2002 Z. z. Cyklotrasy: dokončiť plánované a vytvoriť nové a technicky ich upraviť spôsobom, aby boli bezpečné pre cyklistov ako zraniteľného účastníka CP. V rámci dopravy žiadame, aby obec ako cestný správny orgán spasportizovala všetku cestnú zeleň na komunikáciách v pôsobnosti obce a rozhodovala o výrube drevín v týchto prípadoch

- podľa osobitného predpisu. V rámci cestných telies, spevnených plôch a parkovísk nesmú byť realizované alebo v prevádzke také stavebné objekty, ktoré by pôsobili ako pascovým efektom pre živočíchy (odkryté jamy, žumpy, nádrže, nekryté alebo nevhodne kryté odtokové žľaby a kanalizačné šachty s nevhodným typom poklopov a pod.). V prípade ich existencie ich upraviť technicky.
- 32. Stavby:** v rámci budov sa zamerať na záväzné používanie materiálov a technických riešení, ktoré znižujú akumuláciu tepla, z čoho vyplýva aj zníženie potreby energie na prevádzku vzduchotechniky a zníženie tepelnej záťaže na pracoviskách a v obydliach.
- 33. Pri stavbách budov sa zamerať aj na riešenie nasledovného:** V prípade použitia celopresklených budov alebo budov s veľkými plochami presklenia navrhnúť a požadovať ochranné a kompenzačné opatrenia (napr. použitie špeciálnych fólií odrážajúce ultrafialové svetlo a pod.) zamerané proti vrážaniu vtáctva do skla. Obdobne riešiť aj iné stavby - napr. zastávky hromadnej dopravy. Prípadne sklené výplne opatriť nálepkami proti nárazom vtáctva. Pri bytových domoch a administratívnych budovách v rámci podpory biodiverzity viesť investorov k záväznému začleňovaniu umelých hniezd pre spevavce a netopiere ich vhodným začleňovaním do stien budov.
- 34. Rekreačia:** V ÚPC O vytvoriť menšiu zónu pre krátkodobú rekreáciu a oddych pri vodnom toku.
- 35. Pri návrhoch nových zón na IBV zabezpečiť územnú rezervu pre funkčnú uličnú zeleň bez kolízie s podzemnými alebo vzdušnými koridormi inžinierskych sietí a vytvárať také usporiadanie pozemkov, ktoré umožní vybudovanie a rozvoj funkčnej verejnej alebo areálovej sprievodnej zelene so stromami a kríkovými porastmi.**
- 36. Záväzne zadeklarovať v záväzných regulatívoch ÚP povinnosť vypracovania Sadovníckych úprav ako samostatný stavebný objekt ku každej investícii a to už v projektovej dokumentácii pre územné rozhodnutia a tiež stavebné povolenie.**
- 37. Rešpektovať v rámci novonavrhovaných obytných, ako i iných funkčných priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, záväzne zadefinovaný vyšší podiel zelene. Index zelene min. 50% v prípade IBV (RD so záhradami, nie s ornou pôdou a vinicami), 40% v prípade polyfunkcie a vybavenosti) z každého predmetného pozemku. Z každého pozemku na dreviny rezervovať min 40% z jeho rozlohy na dreviny - zabezpečiť záväznú pokryvnosť drevinami na tejto ploche aspoň 60%.**
- 38. Rešpektovať navrhované funkčné zónovanie územia obce a nevčleňovať dodatočne plochy akejkoľvek výroby a podnikania - najmä hlučných, prašných, emisne zhoršujúcich a enormne dopravu zaťažujúcich prevádzok do zón určených na bývanie.**
- 39. Upriamujeme pozornosť na možnosť obstarania dokumentov ochrany prírody a realizácie zelenej infraštruktúry v zmysle využitia finančnej náhrady za výrub drevín - § 48 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.;, Finančná náhrada je príjmom obce, na území ktorej sa výrub uskutočňuje; obec je povinná tieto príjmy použiť výlučne na úhradu nákladov spojených s**
- vypracovaním dokumentu starostlivosti o dreviny, -vypracovaním dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
  - výsadbou najmä geograficky pôvodných a tradičných druhov drevín a starostlivosťou o dreviny rastúce na jej území,

- realizáciou opatrení súvisiacich s vytváraním prvkov miestneho územného systému ekologickej stability [§ 2 ods. 2 písm. a) druhá veta] podľa schváleného dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
  - budovaním prvkov zelenej infraštruktúry, ako sú zelené parky, zelené strechy alebo ekodukty,- realizáciou opatrení na zabezpečenie starostlivosti o chránené územia a chránené stromy podľa programov starostlivosti o chránené územia a chránené stromy,
  - realizáciou iných opatrení vykonávaných na účely ochrany prírody a krajiny v odôvodnených prípadoch na základe súhlasného stanoviska ministerstva.
- 40.** Lokality pohrebísk vždy izolovať od zástavby určenej na bývanie min. 5-15 metrov širokou plnou vegetačnou clonou v rámci ochranného pásma cintorína . V priestore ochranného pásma cintorína nepovoľovať žiadne bývanie a výrobné aktivity (OP - etické pásmo pohrebiska 50m).
- 41.** Hľadať a uplatňovať nástroje a možnosti v oblasti OPaK na zavádzanie a uplatnenie legislatívnych nástrojov: § 2 ods. 2 zákona:
- ekosystémové služby - prínosy a úžitky, ktoré poskytujú prirodzene fungujúce ekosystémy
  - zelená infraštruktúra - sieť prírodných a poloprírodných prvkov, predovšetkým plôch zelene a vodných ekosystémov, ktorá je vytváraná a spravovaná tak, aby poskytovala široký rozsah ekosystémových služieb, s osobitným zreteľom na zabezpečenie biologickej rozmanitosti, ekologickej stability a priaznivého životného prostredia a prepojenie urbanizovaného prostredia s okolitou krajinou,
  - zelený park - územie so súvislými plochami drevinovej a inej vegetácie poskytujúce prostredie pre biodiverzitu v urbanizovanom prostredí, ktoré je územným plánom vymedzené na tento účel
  - zelená strecha - vrchná časť budovy alebo inej stavby pokrytá vegetáciou, ktorá poskytuje prostredie pre biodiverzitu v urbanizovanom prostredí
  - ekodukt objekt, ktorý prekonáva umelú prekážku v migračných trasách živočíchov a ktorý slúži ich migrácii a zároveň znižuje negatívne dopady fragmentácie krajiny.
- 42.** Rešpektovať navrhovaný index ozelenenia plochy (podiel vegetačných prvkov v rámci pozemku ako aj stavby). Stanovený podiel zelene ako tzv. zelený index, vrátane plôch trávnikov s drevinami, mobilnej a vertikálne zelene a vegetačných striech) . Tento index Nieje možné z akýchkoľvek príčin znižovať, ale udržiavať a zvyšovať. Index musí byť stanovený pri každej ďalšej zmene a doplnku ÚP.
- 43.** Nepripustiť ponechanie nezastavaných častí pozemkov v kultúrach zastavané plochy a nádvoria, resp. ostatné plochy.
- 44.** Každé oplotenie z uličnej strany kombinovať súvislou zeleňou do výšky max 1,8 metra, okrem vstupnej časti a to najvhodnejšie živým plotom.
- 45.** Realizovať navrhované opatrenia v oblasti monitorovaných konfliktných uzlov . V oblasti jestvujúcich KU realizovať opatrenia na kompenzáciu negatívneho vplyvu na živočíšstvo a to pri budovaní a prevádzkovaní najmä líniových stavieb – cesta III. triedy. Je potrebné zachovať vhodnými technickými opatreniami ich migračnú priechodnosť - § 4 ods. 6 a 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov.
- 46.** Na území obce sa zaoberať aj monitoringom migrácie živočíchov, ktorý poukáže na najviac konfliktné úseky plánovaných a existujúcich ciest. Poukazujeme na to najmä v

súvislosti s neustále rastúcim nebezpečenstvom a zvyšujúcim sa rizikom vo vzťahu k mimoriadne závažnému javu na cestách, t. j. k usmrčovaniu živočíchov na cestách a to z dôvodu významného oblasti výskytu najmä poľovnej zveri (diviaky, srny, zajace, bažanty), ale aj iné vtáctvo (chránené druhy - sovy, dravce, spevavce) resp. cicavce (napr. jež, kunovité šelmy a pod.) alebo obojživelníky. Uvedený jav môže znamenať v prípade súbežného vedenia viacerých vážnu prekážku v migrácii živočíchov, vyšší stupeň stresového pôsobenia na živočíchy, ako aj vážne nebezpečenstvo, čo sa týka bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a zvyšujúce sa riziko vážnych dopravných nehôd (škody na majetku a zdraví). Takýto jav môže mať vážny negatívny synergický vplyv na okolitú faunu. Napríklad realizáciou nových ciest I. triedy bez oplotenia, pri ktorej je predpokladaná rýchlosť od 70 do 90 km/hod. sa takéto riziká úmerne zvyšujú.

47. Pri výsadbách drevín používať dreviny odolné voči extrémnejším suchám, mrazom, ktoré sú trvácnejšie - nie s mäkkým a lámavým drevom, nie alergénne. Navrhujeme použiť také druhy a typy drevín, ktorých výška nepresiahne 5 m (odporúčaná výška 4-6m) nad úrovňou terénu v blízkosti bytových domov. Dreviny pri výsadbe dobre ukotviť a zabezpečiť, aby sa eliminoval v čo najvyššej možnej miere ich vývrat vplyvom živelných udalostí (vietor, rozmočenie terénu, a pod.) a navrhujeme ich umiestňovať minimálne vo vzdialenosti 4-8 m od budov. Pri výsadbách používať aj pôvodné druhy ihličnatých drevín z dôvodu protibakteriálnych účinkov, potreby stálej zelene aj v zime. Na plochách výsadiieb neuvažovať s umiestňovaním IS z dôvodu ich preventívnej ochrany pred poškodzovaním a výrubom.
48. ÚPN obsahuje princípy trvalo udržateľného rozvoja (TUR), ktoré sú uvedené v záväzných regulatívoch. V strategickom dokumente musia byť implementované princípy trvaloudržateľného rozvoja (TUR), ktorými bude nakoniec v záväzných regulatívoch samotného UP stanovené, aby akékoľvek investície a rozvojové projekty, napr. vybavenosť obytného komplexu, služby a pod., boli v čo najmenšej miere závislé na vonkajších zdrojoch a súčasne, aby sa vhodne zhodnocovali a využívali lokálne energeticko-surovinové zdroje (využitie slnečnej energie, geotermálnej energie, využitie vody zo studní a pod.), v čo možno v najširšom uplatniteľnom rozsahu, aby boli použiteľné na poskytnutie určitého stupňa energeticko-surovinového samozásobovania.
49. V súlade s opatreniami na elimináciu dôsledkov zmenenej klímy realizovať prvky revitalizácie krajiny v extraviláne a to formou vytvárania drobných vodozádržných a zasakovacích zariadení.
50. Areály výrobných a poľnohospodárskych podnikov a obytných súborov od seba záväzne izolovať štruktúralne členitou a druhovo bohatou vyhradenou zeleňou v súlade s ekologickými princípmi.
51. Podporovať zavádzania prvkov hmyzích hotelov na vhodných objektoch, najmä pre samotárske včely a iný užitočný hmyz na vhodných miestach (napr. strechy objektov, oplotenia a pod.) a podporu včelárstva ako významného biodiverzitu podporujúceho prvku (opeľovače rastlín, potravná báza pre vtáctvo a pod.).
52. V zónach vyhradených na bývanie nepripúšťať nadmerný chov akýchkoľvek problémových hospodárskych zvierat (najmä väčších typov HZ – kone, ošípané, hovädzí dobytok), príp. nebezpečných zvierat, s negatívnymi účinkami na kvalitu bývania a ZP, veľkosť chovu/drobnochovu limitovať formou VZN .

- 53.** Verejné priestranstvá, ako aj prístup do objektov, riešiť s ohľadom aj na imobilných občanov.
- 54.** V rámci odpadového hospodárstva zabezpečiť pre záujemcov z radov obyvateľstva bývajúcего v rodinných domoch bezplatne kompostéry priamo do záhrad, čím sa zníži nadmerné množstvo bioodpadu zväšaného do kompostárne.
- 55.** Pri návrhoch nových obytných súborov resp. nových zón na IBV zabezpečiť územnú rezervu pre funkčnú uličnú zeleň bez kolízie s podzemnými alebo vzdušnými koridormi inžinierskych sietí a vytvárať také usporiadanie pozemkov, ktoré umožní vybudovanie a rozvoj funkčnej verejnej alebo areálovej sprievodnej zelene so stromami a kríkovými porastmi.
- 56.** V čo najvyššej možnej miere záväzne zachovať plošný rozsah súčasnej zelene ako významnejšie prvky MUSES. Zachovať aj lokálne biocentrá už existujúce. V súlade s návrhom MUSES realizovať prepojenia týchto lokalít líniovou zeleňou napr. v podobe vetrolamov, ktoré by v súčasnosti chránili územie aj pred východnými vetrami. Územie je totiž v súčasnosti veľmi otvorené a vystavené prevládajúcim vetrom najmä SV a V prúdením. Je nutné počítať s vysadením vhodných vetrolamov už v iniciačných fázach výstavby a v dostatočnej šírke, najvhodnejšie vo viacerých paralelných líniiach a vo viacerých vegetačných etážach.

B15 DOPRAVA A PREPRAVNÉ VZŤAHY

Z hľadiska širších dopravných vzťahov sa obec nachádza cca 7km severovýchodne od okresného mesta Topoľčany a 11km od mesta Partizánske. Najvýznamnejšou dopravnou tepnou je pre obec cesta I. triedy I/64, ktorá zabezpečuje cestné dopravné prepojenie a má pre obec základný význam

Podľa posledného platného ÚPN-R NSK je v katastrálnom území plánovaný cestný rozvojový zámer. Zároveň zhodne aj NDS pripravuje investičný zámer : „Rýchlostná cesta R8 Nitra - Križovatka R2“.

Cestná doprava

Cesta I. triedy I/64 slúži ako hlavná dopravná kostra obce. Z cesty I. triedy vychádza niekoľko vjazdov na spevnené účelové komunikácie , ktoré smerujú na pozemky, ktoré úzko súvisia s poľnohospodárskou výrobou. Po ceste I. triedy je prevádzkovaná autobusová doprava. Organizácia vnútornej dopravy je založená na sieti miestnych komunikácií organizovaných podľa dôležitosti, napojených na cestu I. triedy. Do návrhu sú zapracované obe prekládky cesty I. triedy.

- prekládka a úprava oblúka v úseku Rajčany odbočka Nadlice v zmysle ÚPN regiónu NSK;
- prekládka cesty I.triedy I/64- fialový variant /štúdia SSC/;

Miestne komunikácie

Sú to cesty IV. triedy.

Cesta I. triedy I/64 prechádza obcou a na ňu naväzujú miestne komunikácie. Stav niektorých miestnych komunikácií je vyhovujúci, komunikácie v zlom stavebno-technickom stave sú určené na rekonštrukciu (poškodené krajnice komunikácií a povrch vozoviek).

Komunikácie s poškodenými krajinami a poškodeným povrchom sú určené na rekonštrukciu. Sieť miestnych komunikácií je v obci umiestnená paralelne alebo v kolmom smere na cestu I. triedy. Smerové oblúky na miestnych komunikáciách majú malé polomery. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 2,7m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nie vždy vhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Odvodnenie ciest je riešené do príľahlej zelene alebo priekop smerovaných do Rajčianskeho potoka. Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Miestne komunikácie sú obslužné komunikácie, miestneho významu, prevažne so spevneným povrchom. Slúžia predovšetkým ako prístupové cesty k rodinným domom a k iným verejným objektom a využívajú sa aj ako prístupové cesty na poľnohospodárske pozemky v rámci zastavaného územia, alebo ako spojovacie komunikácie mimo zastavaného územia.

Účelové komunikácie

Sieť ciest, ktorú tvorí cesta I. triedy a miestne komunikácie je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty, tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavaného územia. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou výrobného areálu - PD. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený.

Poľné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest, nadväzujúca na cestu I. triedy, účelové alebo miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy a lúk.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Pešie trasy nie sú v obci dobudované. Z hľadiska pešej dopravy sú navrhované pešie chodníky pozdĺž frekventovaných miestnych komunikáciach a tiež pozdĺž cesty I/64. V obci sa pešie priestranstvá nachádzajú pred kultúrnym domom, obecným úradom, kostolom.

Statická doprava

Obec má vybudované parkovisko pred miestnym kultúrnym domom pri bytovke a potravinách. Plochy statickej dopravy sú navrhované v požadovanom rozsahu pri miestnom kostole, cintoríne, ihrisku, obecnom úrade a v sekundárnom referenčnom uzle – ÚPC L. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov.

Dopravné zariadenia

V obci Rajčany sa verejná ČSPHM nenachádza. Najbližšie verejné ČSPHM sa nachádzajú v okresnom meste Topoľčany, rovnako aj významnejšie dopravné zariadenia.

Návrh vytvoril územnotechnické predpoklady pre realizáciu elektronabijacieho centra kombinovaného s ČSPHM s využitím alternatívnych zdrojov energie v lokalite ÚPC L.

Cestná hromadná doprava

Hromadná preprava osôb je v súčasnosti zabezpečovaná. Linky sú realizované po ceste I. triedy v smeroch na:

- Topoľčany;
- Bánovce nad Bebravou;

– Partizánske;

Ochranné pásma cestných dopravných trás

Cesty I. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	50m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15m

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet je vypracovaný na základe metodických pokynov v zmysle zákona č.40/2002 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Pre zastavané územie je najväčším zdrojom znečistenia hlukom cesta I. triedy I/51.

Dopravné podklady cesta I/64

Pre určenie intenzity dopravy bolo použité celoštátne sčítanie dopravy (CSD) z roku 2015 v profile 80 590

- nákladné vozidlá	T = 2077 skutočných vozidiel
- osobné vozidlá	O = 6612 skutočných vozidiel
- jednostopé vozidlá	M = 29 skutočných vozidiel
	S = 8718 skutočných vozidiel

Základné parametre

- S - skutočné vozidlá	S = 8718
Sd celoročná priemerná denná intenzita	
$Sd = 0,93 \times S = 0,93 \times 8718 = 8107$	Sd = 8107
- nd - priemerná denná hodinová intenzita	
$nd = Sd/16 = 8107/16 = 506,7$ skut. voz.	nd = 506,7
- v - výpočtová rýchlosť	v = 50km/hod
- F1 - vyjadruje vplyv percent. podielu nákl. áut	F1 = 2,9
- F2 - vplyv pozdĺžneho profilu	F2 = 1,13
- F3 - vplyv povrchu vozovky	F3 = 1,0
- Hodnota RPDl	

Výpočet

- výpočet pomocnej veličiny "X"
 $X = F1 \times F2 \times F3 \times nd = 2,9 \times 1,13 \times 1,0 \times 506,7 = 1660,4$
- výpočet ekvivalentnej hladiny hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi krajného jazdného pruhu
 $Y = 10 \log X + 40 = 10 \log 1660 + 40 = 32,2+40=72,2$ dB

Stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku LA = 60 dB od osi krajného jazdného pruhu.

- požadovaná hodnota útlmu U = 72,2 dB - 60 dB = 12,2 dB
- útlm 12,2 dB zodpovedá m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov

Záver

- celková vzdialenosť izofóny LA = 60 dB je vo vzdialenosti 39,2 + 7 = 46,7 m od osi krajného jazdného pruhu.

Cyklistická doprava

- Navrhnuť pripojenie obce na významné rekreačno-turistické trasy a cyklo dopravné trasy v regióne .

1. Realizovať cyklotrasu pozdĺž toku Bebrava v smere Nadlice a v smere Topolčany, ktorá je súčasťou systému cyklotrás : Pobebravie ;
  2. Realizovať cyklotrasu pozdĺž cesty I/64 v súlade s plánom cyklotrás ÚPN regiónu NSK;
  3. Realizovať cyklotrasu MR Bebrava od sútoku Bebravy s Rajčianskym potokom severozápadne pozdĺž Rajčianskeho potoka ďalej do Chudej Lehoty;
- Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110;

Letecká doprava

Dopravný úrad, ako dotknutý orgán štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle ustanovenia § 28 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Vám oznamuje, že riešené územie sa nachádza v ochranných pásmach Letiska Partizánske, určených Leteckým úradom Slovenskej republiky (právny predchodca Dopravného úradu) rozhodnutím zn. 5348/2013/ROP-028-OP/8828 zo dňa 30.05.2013, z ktorých vyplýva pre územie obce nasledovné obmedzenie, ktoré je pri návrhu priestorového usporiadania a funkčného využitia územia nutné rešpektovať, a to:

- ochranné pásmo proti laserovému žiareniu. V tomto ochrannom pásme sa zakazuje používať zariadenia, pri ktorých by úroveň vyžarovania prekročila 50 nW/cnr. pričom žiarenie nesmie zapríčiniť vizuálne rušenie letovej posádky lietadla.

Zároveň dávame do pozornosti, že v zmysle ustanovení § 28 ods. 3 a § 30 leteckého zákona je Dopravný úrad dotknutým orgánom štátnej správy v povoľovacom procese stavieb a zariadení nestavebnej povahy v ochranných pásmach letísk a leteckých pozemných zariadení ako aj pri ďalších stavbách a zariadeniach, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, na základe čoho je potrebné požiadať Dopravný úrad o súhlas pri:

- stavbách a zariadeniach, ktoré by svojím charakterom alebo prevádzkou mohli narušiť vyššie uvedené obmedzenia určené ochrannými pásmami Letiska Partizánske,
- stavbách a zariadeniach vysokých 100 m a viac nad terénom (/§ 30 ods. 1 písm. a) leteckého zákona/),
- stavbách a zariadeniach vysokých 30 m a viac umiestnených na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (/§ 30 ods. 1 písm. b) leteckého zákona/),
- zariadeniach, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia YVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačnice (/§ 30 ods. 1 písm. c) leteckého zákona/),
- zariadeniach, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (/§ 30 ods. 1 písm. d) leteckého zákona/).

Územnoplánovacia dokumentácia, v ktorej budú zohľadnené a zapracované obmedzenia vyplývajúce z ochranných pásiem Letiska Partizánske, žiada DÚ predložiť k podrobnému posúdeniu a odsúhlaseniu. Ochranné pásma žiada do územnoplánovacej dokumentácie zapracovať do záväznej časti ako regulatívy priestorového usporiadania a

funkčného využitia územia obce. Ochranné pásma majú byť zapracované do výkresu takej mierky, aby boli prehľadné a zrozumiteľné.

Železničná doprava

Obec Rajčany nie je napojená na sieť železničných tratí SR. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v Bošanoch cca 3km na trati č.391/úsek Topoľčany Partizánske/.

Najdôležitejšie zásady a ciele návrhu:

1. Rešpektovať existujúcu trasu cesty : I. triedy. , Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete sa požaduje:
- rešpektovať nadradenú ÚPD Nitrianskeho kraja;
2.
- mimo zastavaného územia rezervovať koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie cesty I. triedy v kategórii C 11,5/80 v zmysle STN 73 6101;
- v zastavanom území rezervovať koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie cesty I. triedy vo funkčnej triede B1 v kategórii MZ 14/60, v zmysle STN 73 6110;
3. V grafickej časti územnoplánovacej dokumentácie sú vyznačené, rešpektované existujúce trasy ciest a navrhnuté ich šírkové usporiadanie v súlade s STN 73 6110;
4. Mimo zastavané územie sú vyznačené a rešpektované ochranné pásma ciest v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. Je navrhnuté umiestnenie zastávok autobusovej dopravy a vyznačená ich pešia dostupnosť;
5. Cyklistické a pešie trasy sú navrhnuté a vyznačené i v širších vzťahoch k príľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110;
6. Návrh ÚPN obce je v súlade s nadradenou dokumentáciou ÚPN regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorý zabezpečuje majetkovú správu a prevádzku ciest II. a III. triedy, rešpektuje Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, rešpektuje ochranné pásmo cesty III. triedy 20m od osi vozovky na obe strany v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. a vyhlášky č.35/1984 Zb. Pri realizácii dopravných rozvojových zámerov rešpektovať zákon číslo 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, v nadväznosti na vyhlášku číslo 35/1984 Zb., ako i príslušné STN (01820);
7. Na všetkých miestnych slepo ukončených komunikáciách sú navrhované otočky;
8. v zmysle STN 73 6110/Z1 - Projektovanie miestnych komunikácií Zmena 1. časť 16.3.17, v súlade s STN 83 7010 Ochrana prírody. Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie, povinne realizovať na všetkých navrhovaných parkovacích plochách výsadbu vysokej zelene v počte minimálne 1 strom na 4 parkovacie miesta v priestore medzi stojiskami.
9. Pri návrhu nových lokalít IBV, OV v blízkosti ciest I. rešpektovať nepriaznivé vplyvy z dopravy v zmysle vyznačeného pásma prípustných hladín hluku podľa Vyhlášky MZ

SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov;

10. Dopravné napojenia navrhovaných lokalít sú riešené systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty a miestne komunikácie vyššieho dopravného významu, v súlade s platnými STN a TP.
11. V návrhu sú vyznačené hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce označeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. v znení jeho neskorších predpisov (účinnosť od 02.01.2015).
12. Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia vzniku migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako i zabezpečenia riadnej údržby vodných tokov (v zmysle § 48 a § 49 zákona č.364/2004 Z.z. o vodách) správca vodných tokov požaduje nové dopravné a technické riešenie územia, miestne komunikácie resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré budú križovať vodný tok navrhovať:
  - o ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť (urbanistický obvod, lokalitu a pod.), ktorá v prípade vhodných technických podmienok môže byť v súbehu s vodným tokom, a s následným - iba jedným spoločným križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku,
  - o križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a v súlade s STN 73 6201 „Projektovanie mostných objektov“,
  - o žiadna časť navrhovaných objektov nesmie zasahovať do prietokového profilu vodného toku,
  - o za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh situovania (umiestnenia) ešte pred zahájením spracovania podrobnejšej dokumentácie odsúhlasíť s organizáciou SVP š.p. a v prípade možnosti prednostne využívať už vybudované mostné objekty, ak to technické vybavenie záujmového územia umožňuje.
13. Pri zásahu do cesty I. triedy postupovať v súlade so zákonom č.135/1961Zb.(Cestný zákon) v znení neskorších predpisov ,ako aj príslušné STN.
14. V zmysle § 3 ods. 2 cestného zákona, miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce, ako prenesený výkon štátnej správy.
15. Nové ulice formovať v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdné a spĺňať všetky kritériá, rozvoj inžinierskych sietí, odstavné plochy, účinná prepravná šírka. V rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb, riešiť peší pohyb a cyklistickú dopravu zvlášť medzi oboma susediacimi obcami .
16. navrhované miestne cesty, pešie trasy, cyklistické trasy, statickú dopravu a dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť v zmysle platných STN a TP;
17. v zmysle ust. zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v extraviláne dodržať ochranné pásmo ciest III. triedy -20,00 m od osi vozovky cesty na obe strany,
18. Pri realizácii dopravných zámerov žiadame dodržať ust. zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, ust. vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a ostatných spolúsúvisiacich noriem a predpisov,

19. Rešpektovať investičný zámer Národnej diaľničnej spoločnosti - "Rýchlostná cesta R8 Nitra - Križovatka R2". Do etapy a výsledku nového procesu EIA a do vydania právoplatného územného rozhodnutia na umiestnenie tejto stavby územne chrániť záväzný koridor pripravovanej Rýchlostnej cesty R8 Nitra – Križovatka R2 v zmysle variantov G, H, ako aj ostatných odsúhlasených variantov podľa Záverečného stanoviska EIA zo dňa 24.1.2011.
Rešpektovať investičný zámer Slovenskej správy ciest - prekládka cesty I. triedy I/64 variant 5 – fialový z vyhodnotenia „Štúdie realizovateľnosti I/64 Topoľčany – Nitra – Komárno“,
-rešpektovať územnú rezervu pre uvedený variant 5 – fialový v kategórii C 11,5/80;
20. V súvislosti s novými lokalitami HBV, IBV, OV navrhovanými v blízkosti cesty I. triedy ,v oblasti s prekročenou prípustnou hladinou hluku, vyžadovať v povoľovacom procese z dôvodu možných nežiaducich účinkov z dopravy opatrenia na zníženie týchto negatívnych účinkov a zaviazat' investorov na ich realizáciu.

B16 ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

B16.1 ZÁSOBOVANIE VODOU

Hydroológia – vodohospodárske pomery

Povrchové vody

Vodné toky

Hydrograficky patrí dotknuté územie do povodia rieky Nitra (4-21-12). Typ režimu odtoku v predmetnej oblasti je dažďovo – snehový. Najvýznamnejším tokom širšieho záujmového územia je rieka Nitra, ktorá preteká východne od predmetného územia prevažne SV – JZ smerom.

Hlavným tokom záujmového územia je Bebrava

Bebrava je pravostranným prítokom Nitry. Katastrálnym územím preteká aj Rajčiansky potok, ktorý sa pod obcou vlieva do Bebravy a Rybiarsky kanál.

Vodné plochy

V dotknutom území ani jeho širšom okolí sa vodné plochy prírodného a umelého charakteru nenachádzajú.

Vodohospodársky chránené územia

Predmetné územie nezasahuje do Chránenej vodohospodárskej oblasti (CHVO). Priamo v dotknutom území sa nenachádza vodohospodársky významné územie.

Pre ďalší rozvoj, či už bytový, výrobný, športový alebo rekreačný upozorňuje SVP, š.p. na oprávnenie pri správe vodných tokov, kde v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z. z. podľa § 49 môže správca vodného toku pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami, v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku, sú pozemky do 10 m od brehovej čiary pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

Podzemné vody

Kolektorom podzemných vôd v záujmovom území sú kvartérne štrkopiesčité aluviálne sedimenty Nitry a Bebravy a s nimi spojené najmladšie neogénne sedimenty a sú charakterizované vysokým stupňom zvodnenia. Využiteľné množstvo podzemných vôd v rajóne je v intervale 1 - 2 l.s⁻¹.km². Dopĺňovanie zásob najvrchnejších horizontov podzemných vôd je striedavé - vodami z povrchových tokov a z atmosférických zrážok. Územie je v zóne dostatku vlastných vodných zdrojov.

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Na území obce Rajčany sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav.

Katastrálne územie obce Rajčany nebolo zaradené medzi geografické oblasti s potenciálne významným povodňovým rizikom (PMPR) a pre túto oblasť neboli vypracované mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika.

- v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.),
- podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia a obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasiť s príslušným správcom vodných tokov.

Pri aktivitách obce (priestorovom usporiadaní územia, umiestňovania a uskutočňovania stavieb v blízkosti vodných tokov) vyplývajúcich z predmetného strategického dokumentu požadujeme rešpektovať zákon č. 364/2004 Z.z., o vodách v znení neskorších predpisov a zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov. Pre návrh odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd je potrebné zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle NV SR č. 269/2010, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Vodné hospodárstvo

Navrhovaný stav – riešený územný plánom

Obec Rajčany spadá v rámci zásobovania pitnou vodou do Skupinového vodovodu Topoľčany, ktorý je zásobovaný vodou z dvoch smerov a to z VDJ Krušovce, napojeného na Ponitriansky skupinový vodovod a zo starej pramennej oblasti Podhradie -Závada - Záhrady. V Skupinovom vodovode Topoľčany sú zachytené nasledovné pramene : Beňovský, Lúky, Rybničky I. a II., Zľavy, Zvernica.

Voda zachytená z prameňa Lúky je ČS prečerpávaná do vodojemu Záhrada (50m³). Odtiaľ je vedená potrubím z prameňov Zľavy, Zvernica a vŕtanej studne HVZ1 cez obec Tesáre do VDJ Tesáre-Bojná 2x250 m³

Zdrojom vody pre obec Rajčany je vodojem Krušovce 2x4000 m³ s hladinami 232,90/227,90 m.n.m..

Obec Rajčany je zásobovaná v jednom tlakovom pásme.

Vodovodná sieť je zrealizovaná ako vetvová vodovodná sieť.

Prevádzkovateľom vodovodnej siete je Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. OZ Topoľčany. Vodovodné potrubia sú uložené v komunikáciách, chodníkoch a vo výnimočných prípadoch v zelených pásoch. Na jednotlivých vetvách sú umiestnené uzávery, hydranty, hydrant – kalník a hydrant – vzdušník.

Katastrálnym územím obce Rajčany vedie Ponitriansky skupinový vodovod DN 700 .

Uvedený diaľkový vodovod je nadregionálneho významu, je zaradený do 1. kategórie ako „diaľkové nadradené vedenie“ a má strategický význam v zásobovaní obyvateľstva širšej oblasti pitnou vodou. Vzhľadom na veľkosť profilu vodovodného potrubia môže počas prevádzky diaľkovodu dôjsť k rozsiahlym haváriám, poruchám s následným značným rozmočením okolitého terénu a tým k porušeniu stability, poškodeniu, resp. zatopeniu objektov, budovaných v jeho blízkosti a preto odporúčame v ÚPN obce rešpektovať túto skutočnosť a ponechať pozdĺž potrubia voľne prístupný, neoplotený manipulačný priestor minimálne 7 m od osi vodovodného potrubia na obe strany tak, aby bol umožnený bezproblémový prístup ťažkých mechanizmov na práce spojené s jeho rekonštrukciou, resp. s opravou potrubia v prípade poruchy.

Požiarnu vodu, v zmysle požiadaviek Vyhl. č. 699/2004 o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov, najmä čo sa týka zabezpečenia dostatočného, fixného tlaku a množstva vody v potrubí, potrebnom na hasenie požiarov, ako aj dostatočného času dodávky vody na hasenie požiarov prevádzkovateľ negarantuje.

Pre výhľadový stav riešený územným plánom sídelného útvaru je nutné rozšíriť jestvujúcu rozvodnú vodovodnú sieť o nasledovné :

VETVA	MATERIÁL	PRIEMER V (mm)	DĹŽKA V (m)
„2-2“	HDPE	110	94,0
„2-3“	HDPE	110	588,0
„2-3-1“	HDPE	110	399,0
„2-3-2“	HDPE	110	321,0
„2-4“	HDPE	110	423,0
„2-4-1“	HDPE	110	83,0
„4“	HDPE	160	214,0
		110	808,0
„4-1“	HDPE	110	254,0
„4-1-1“	HDPE	110	124,0
„4-1-2“	HDPE	110	132,0
„4-1-3“	HDPE	110	132,0
„4-1-4“	HDPE	110	132,0
„4-2“	HDPE	110	287,0
„4-3“	HDPE	110	489,0

Celková potrebná dĺžka vodovodného potrubia pre konečný stav riešený územným plánom predstavuje 4480,0 m. Z celkovej dĺžky materiál a dimenzia HDPE D110 predstavuje 4266,0m a materiál a dimenzia HDPE D160 predstavuje 214,0m.

Vodovodná sieť je navrhovaná ako okružná sieť v kombinácii s vetvovou sieťou, s čo najväčšou mierou zokruhovania vodovodnej siete.

Tlakové pomery vo vodovodnej sieti sa budú pohybovať cca 0,4 MPa.

Vodovodné potrubia budú uložené v komunikáciách, chodníkoch a vo výnimočných prípadoch v zelených pásoch.

Na jednotlivých vetvách budú umiestnené uzávery, hydranty, hydrant – kalník a hydrant – vzdušník.

Ochranné pásmo vodovodného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách sa vymedzuje zvislými plochami vedenými po oboch stranách vodovodného potrubia verejného vodovodu vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti

-pre potrubie do DN 500 – 1,8m

-pre potrubie nad DN 500 – 3,0 m

Výpočet potreby vody

Výpočet potreby vody pre sídelný útvar Rajčany je spracovaný v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z. zo dňa 14.11.2006.

Výhľadový stav riešený územným plánom

Počet obyvateľov : 1519 obyv.

Priemerná špecifická potreba vody pre bytový fond a občianskú a technickú vybavenosť /Qp/

Bytový fond

1519 obyv..... 145 l/ob/d..... 220 255 l/d.....2,549 l/s

Vybavenosť

1519 obyv..... 25 l/ob/d..... 37 975 l/d.....0,439 l/s

$Q_p = 3,161 + 0,439 = 3,600 \text{ l/s}$

Maximálna denná potreba vody Q_m

$Q_h = Q_p \times K_d$

$Q_m = 3,600 \times 1,6$

$Q_m = 5,760 \text{ l/s}$

Maximálna hodinová potreba vody Q_h

$Q_h = Q_m \times K_h$

$Q_h = 5,760 \times 1,8$

$Q_h = 10,368 \text{ l/s}$

Zásady technického riešenia verejnej vodovodnej siete predpokladajú:

Technické riešenie verejnej rozvodnej vodovodnej siete zodpovedá ustanoveniam normy STN EN 805:2001 (75 5403) – Vodárenstvo; Požiadavky na systémy a súčasti vodovodov mimo budov; a STN 75 5401:1988 - Navrhovanie vodovodných potrubí.

Opis technického riešenia tlakového potrubia

potrubie bude navrhované ako tlakové pre tlak do 1MPa, s detailmi technického riešenia podľa normy STN 75 5401 - Navrhovanie vodovodných potrubí v bežnej trase bude potrubie uložené tak, aby krytie nad potrubím bolo od 1,4 do 1,7m.

Na potrubnej trase sú navrhnuté sekčné uzávery, ktoré slúžia pri poruche systému na odstavenie úseku. Zasúvadlá sú ovládané zemnou zasúvadlovou súpravou.

Poloha podzemných zasúvadiel je signalizovaná orientačnými tabuľkami podľa OTN 75 5025.

Trasa potrubia bude križovať rôzne terajšie podzemné a nadzemné vedenia. Styk sa navrhuje podľa ustanovení STN 73 6005 - Priestorová úprava vedení technického vybavenia.

Zásady pripojenia spotrebiteľov na vodovod:

Súčasťou súkromnej vodovodnej prípojky je vždy vodomerná šachta navrhnutá podľa STN 75 5411 – Vodovodné prípojky.

Na vodovodný systém sa môžu napojiť odberné miesta vodovodnými prípojkami podľa STN 75 5411. Odberné miesta, kde sa manipuluje so zdravie škodlivými vodami, musia mať vodovodnú prípojku vybavenú spätnou klapkou so zavzdušnením pri strate tlaku vody vo vodovodnom systéme pitnej vody.

Kombinovanie napojenia vlastných vodných zdrojov na ten istý vnútorný vodovod, alebo na vnútroareálový rozvod vody sú zásadne neprípustné. V prípade záujmu odberateľa vody o kombinovanie odberu z vlastného vodného zdroja a z vodovodu podľa toho projektu, je potrebné tlakové prerušenie medzi verejným vodovodom a súkromným vodovodom.

Je potrebné vykonávať kontrolu kvality pitnej vody v zmysle Nariadenia vlády SR číslo 354/2006 Z.z. Kvalita vody bude meraná v rámci obecného vodovodu na základe odsúhlaseného harmonogramu prevádzkovateľa Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Nitre. Kontrola kvality vody sa vykonáva v budove obecného úradu.

Podrobné grafické riešenie navrhovaných vodárenských zariadení je obsahom výkresu č.10.

„V zmysle Zákona MŽP SR č. 442/2002 Z.z. §22, v znení neskorších predpisov, ak má žiadateľ o pripojenie na verejný vodovod požiadavky, ktoré presahujú možnosti dodávky vody existujúcim verejným vodovodom, vlastník verejného vodovodu môže odmietnuť splnenie týchto požiadaviek. Ak to technické podmienky umožňujú, so súhlasom vlastníka verejného vodovodu si žiadateľ o pripojenie na verejný vodovod môže splnenie týchto požiadaviek zabezpečiť vlastnými zariadeniami na vlastné náklady.“

Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných podmienok - zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových), zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticídami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára

tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalej udržateľnosti.

V riešenom území obce sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.:

Po preverení dostupných mapových podkladov Vám oznamujeme, že v k.ú. Rajčany **sa nachádzajú** nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.:

„ZP Chynorany“ (evid.č. 5209 405) v správe Hydromeliorácie, š.p. Stavba závlahy bola daná do užívania v r. 1994 s celkovou výmerou 717 ha.

kanál (evid.č. 5209 114 001), ktorý bol vybudovaný v roku 1961 o celkovej dĺžke 3,435 km v rámci stavby „OP Rybany“ v správe Hydromeliorácie, š.p. kanál krytý Vlčie Jamy (evid.č. 5209 199 005), ktorý bol vybudovaný v roku 1972 o celkovej dĺžke 0,813 km v rámci stavby „OP ŠSP Horné Chlebany“ v správe Hydromeliorácie, š.p.

na hranici s k.ú. Horné Chlebany **sa nachádza** kanál Rajčiansky (evid.č. 5209 199 003), ktorý bol vybudovaný v roku 1972 o celkovej dĺžke 0,595 km v rámci stavby „OP ŠSP Horné Chlebany“ v správe Hydromeliorácie, š.p.

Zároveň Vás upozorňujeme, že v k.ú. Rajčany je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nám neznámeho vlastníka.

Závlahová stavba pozostáva zo záujmového územia závlahy, závlahovej čerpacej stanice, príjazdovej cesty k CS a podzemných rozvodov závlahovej vody, ktoré sú rôznych profilov (DN 150, DN 200, DN 250...) a z rôznych materiálov (PVC, AZC, oceľ). Na povrch sú vyvedené hydranty, vzdušníky, kalníky, ktoré sú chránené betónovými skružkami.

– V návrhu je potrebné rešpektovať a vyznačiť záujmové územia závlahy, podzemných závlahových potrubí a odvodňovacích kanálov a drenáže.

Podrobnú situáciu rúrovej siete závlahy Vám k nahliadnutiu poskytne a jej vytyčenie v teréne ako aj identifikáciu kanála v teréne na základe objednávky zabezpečí zástupca Hydromeliorácie, š.p., dislokované pracovisko Nitra - kontaktná osoba Ing. Lenárt, PhD, č.t. 0911 997 982.

Závlahovú stavbu - záujmové územie závlahy a podzemné závlahové potrubia žiadame pri vypracovaní projektovej dokumentácie TJPN a realizácii stavieb rešpektovať. S umiestnením stavieb trvalého a dočasného charakteru na závlahovom potrubí a v jeho ochrannom pásme nesúhlasíme.

– prípade, že v rozhodovacom procese prevýši záujem vlastníkov parciel o zhodnotenie ich vlastníctva a správny orgán vydá súhlas so zmenou funkčného využitia územia na stavebné účely podľa § 13 zákona č. 220/2004 Z.z. a následne rozhodnutie o odňatí parciel podľa § 17 uvedeného zákona, žiadame správny orgán, aby v rozhodnutí zaviazal stavebníka (vlastníka pozemkov) pred začatím stavebného konania na príslušnú stavbu prekonzultovať návrh projektu stavby so š.p. Hydromeliorácie - Odborom správy a prevádzky HMZ, ktorý na základe predloženej dokumentácie a odborného posúdenia stavebníkom určí jednu z podmienok stanovených v bodoch a/, b/, c/

a/ v prípade, že sa preukáže odborným posúdením možnosť zrušenia časti potrubia bez náhrady novým potrubím (toto preukazuje žiadateľ a následne schvaľuje Hydromeliorácie, š.p.), zaviazat' stavebníka - vlastníka pozemkov pred začatím stavebného konania majetkovoprávne vysporiadať so správcom vodnej stavby príslušnú časť rúrovej siete (podzemného závlahového potrubia). Postupovať sa bude podľa § 45a ods. 1 a 3 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov v súlade so Smernicou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky k činnosti rezortnej majetkovej komisie a jej postupe pri nakladaní s majetkom štátu. Podmienkou je, že uzatvorenie a odpredaj časti rúrovej siete nesmie mať za následok znefunkčnenie zostávajúcej časti rúrovej siete,

b/ v prípade, že sa preukáže odborným posúdením nutnosť preložky časti podzemnej rúrovej siete tak, aby vodná stavba zostala naďalej využiteľná, zaviazat' stavebníka pred začatím

stavebných prác zrealizovať preložku potrubia podľa schválenej PD, ktorú predkladá stavebník. Náklady na vykonanie preložky budú hradené v plnej výške stavebníkom. Odovzdanie a prevzatie realizovanej preložky potrubia bude vykonané za účasti zástupcu Hydromeliorácie, š.p. Vybudovaná preložka bude správcovi vodnej stavby odovzdaná bezodplatne po jej kolaudácii,

c/ ak nebude možné zrušenie, resp. preložka časti rúrovej siete, zaviazat' stavebníka o rešpektovanie jestvujúceho závlahového potrubia vodnej stavby a dodržanie ochranného pásma od osi závlahového potrubia, ktoré bude stanovené správcom vodnej stavby. V ochrannom pásme neumiestňovať stavby trvalého charakteru, ani vysádzať stromy a kríky. Zároveň požadujeme zaviazat' vlastníka pozemkov k právu prístupu k vodnej stavbe za účelom vykonávania prevádzkových činností a nevyhnutných opráv (Zákon o vodách č. 364/2004). Všetky inžinierske siete realizovať v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“. V prípade poškodenia majetku štátu, ku ktorému má Hydromeliorácie, š.p. právo hospodárenia, jeho uvedenie do pôvodného stavu na náklady žiadateľa - stavebníka. Majiteľ pozemku si nebude uplatňovať u správcu závlahy náhradu za škody na majetku, spôsobené prípadnou poruchou na závlahovom potrubí a pri jej odstraňovaní.

d! Predložiť projektovú dokumentáciu k stavebnému povoleniu na odsúhlasenie na Hydromeliorácie š.p.

Odvodňovacie kanále žiadame pri návrhu územnoplánovacej dokumentácie a realizácii stavieb rešpektovať, vrátane ochranného pásma 5 m od brehovej čiary u otvoreného kanála a 5 m od osi krytého kanála.

Taktiež prípadné križovanie plánovaných inžinierskych sietí a komunikácií s odvodňovacím kanálom žiadame navrhnuť a realizovať v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“ z r. 1983.

Prípadné vypúšťanie akýchkoľvek odpadových vôd do otvoreného kanála je nutné konzultovať so zástupcom Odboru správy a prevádzky HMZ nášho š.p.

Projektovú dokumentáciu stavieb a všetkých inžinierskych sietí, ktoré sa dotknú odvodňovacieho kanála v našej správe je potrebné predložiť na vyjadrenie.

Vodné zdroje a ich ochranné pásma

V k.ú. obce Rajčany sa vodné zdroje s ochranným pásmom nenachádzajú.

B16.2 KANALIZÁCIA

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

V obci Rajčany nie je v súčasnosti vybudovaná žiadna splašková kanalizácia. Pre obec je v súčasnosti vyprojektovaná splašková kanalizácia v stupni pre územné rozhodnutie v investorstve ZsVS, a.s.

Obec Rajčany je zaradená v rámci odvedenia a čistenia splaškových odpadových vôd do regiónu Topoľčany, aglomerácia č.1 ČOV Topoľčany.

Pre odvedenie splaškových vôd z územia riešeného územným plánom je potrebné vybudovať splaškovú kanalizačnú sieť v dvoch častiach a to:

- pre jestvujúcu zástavbu
- pre navrhovanú zástavbu riešenú územným plánom

Jestvujúca zástavba

Pre jestvujúcu zástavbu je potrebné vybudovať delenú - splaškovú kanalizačnú sieť, s prislúchajúcimi objektami.

Z dôvodu rovinatého terénu, resp. spádovania okrajových častí obce, sú pre jestvujúcu zástavbu riešené kanalizačné čerpacie stanice, ktoré prostredníctvom výtlačných potrubí prečerpávajú gravitačne privedené splašky z príslušného spádového územia do vyššej úrovne.

Kanalizácia projektovaná

V obci Rajčany je vypracovaná PD ktorá navrhuje kanalizáciu vybudovať obojstranne pozdĺž št. cesty I/64. V miestnych komunikáciách bude kanalizácia uložená v osi cesty.

Kanalizačná sieť v obci Rajčany je navrhnutá gravitačná - stoky D, D1 - D7, stoky D8 - D8-1 budú prečerpávané cez ČS2 do gravitačnej kanalizácie.

Hlavný zberač D križuje št. cestu I/64, ďalej je vedený naprieč obcou v súbehu s Rajčianskym potokom až do ČS3, ktorá bude umiestnená pri futbalovom ihrisku. Z tejto ČS bude OV dopravovaná zberným výtlačným potrubím D110 mm do gravitačnej kanalizácie zberača C v obci Horné Chlebany (výtlak V3). ČS1 sa nachádza mimo záujmového územia obce Rajčany (obec Chlebany).

Kanalizačné potrubie gravitačné je navrhnuté z PVC rúr korugovaných DN 300 – SN 8. Na lomoch potrubia a v mieste zmeny nivelety budú umiestnené kanalizačné šachty. Šachty budú prefabrikované a opatrené poklopom s únosnosťou podľa umiestnenia.

Na el. energiu budú napojené z miestnej siete ČS2 /Pi=2x2,3kW/, ČS 3 /Pi=2x3,7kW/.

Údaje a ukazovatele

stoka D	potrubie PVC DN 300	966,00 m
stoka D-1	potrubie PVC DN 300	149,00 m
stoka D1-1	potrubie PVC DN 300	151,00 m
stoka D-2	potrubie PVC DN 300	32,00 m
stoka D-3	potrubie PVC DN 300	336,50 m
stoka D-3-1	potrubie PVC DN 300	245,50 m
stoka D-3-2	potrubie PVC DN 300	66,00 m
stoka D-3-3	potrubie PVC DN 300	77,00 m
stoka D-4	potrubie PVC DN 300	278,50 m
stoka D-4-1	potrubie PVC DN 300	99,00 m
stoka D-5	potrubie PVC DN 300	153,50 m
stoka D-6	potrubie PVC DN 300	176,50 m
stoka D-7	potrubie PVC DN 300	195,50 m
stoka D-8	potrubie PVC DN 300	279,50 m
stoka D-1	potrubie PVC DN 300	265,50 m
výtlak V8-1	potrubie HDPE DN 100	286,00 m
CELKOM	potrubie PVC DN 300	3 471,00 m
	potrubie HDPE DN 100	286,00 m
CELKOM		3 757,00 m

Navrhovaný stav – riešený územným plánom

Pre odvedenie splaškových vôd z územia riešeného územným plánom je potrebné dobudovať splaškovú kanalizačnú sieť a to o:

-gravitačnú kanalizačnú sieť

-1 ks kanalizačnej čerpacej stanice Č4
-kanalizačného výtlaku V13

Gravitačná kanalizačná sieť

V rámci návrhu územného plánu je potrebné doprojektovať a vybudovať nasledovné gravitačné kanalizačné stoky :

Údaje a ukazovatele

stoka D2	potrubie PVC DN 300	214,00 m
stoka D-7	potrubie PVC DN 300	84,00 m
stoka D-9	potrubie PVC DN 300	205,00 m
stoka D-10	potrubie PVC DN 300	951,00 m
stoka D-10-1	potrubie PVC DN 300	108,00 m
stoka D-10-2	potrubie PVC DN 300	108,00 m
stoka D-10-3	potrubie PVC DN 300	252,00 m
stoka D-10-4	potrubie PVC DN 300	110,00 m
stoka D-10-5	potrubie PVC DN 300	110,00 m
stoka D-11	potrubie PVC DN 300	342,00 m
stoka D-11-1	potrubie PVC DN 300	207,00 m
stoka D-12	potrubie PVC DN 300	482,00 m
stoka D-13	potrubie PVC DN 300	437,00 m
stoka D-13-1	potrubie PVC DN 300	312,00 m
stoka D-13-2	potrubie PVC DN 300	80,00 m
CELKOM	potrubie PVC DN 300	4002,00 m

Celkovo je potrebné doprojektovať a dobudovať pre jestvujúci a navrhovaný stav riešený územným plánom 4002 m gravitačnej splaškovej kanalizácie, materiálu a dimenzie PVC DN 300.

V návaznosti na kanalizačnú sieť sa budú postupne budovať aj kanalizačné prípojky, ktoré slúžia na odkanalizovanie domov ležiacich pozdĺž trasy gravitačných stôk. Pre každú nehnuteľnosť bude vybudovaná samostatná kanalizačná prípojka z potrubia PVC DN 150, resp. DN 200 združená, zaústená do stoky prostredníctvom sedlovej odbočky PVC DN 300/150, resp. PVC DN 300/200 a na ňu nadväzujúce tvarovky – kolena PK 150/30°, PK 150/45°. Domové prípojky budú ukončené revíznou kanalizačnou šachtičkou pred hranicou pozemku majiteľa pripojovanej nehnuteľnosti.

Čerpacia stanica

ČS4

Na kanalizačnej stoke „D13“ navrhujeme z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov navrhovanej kanalizačnej siete voči kanalizačnej sieti, vybudovať jednu prečerpávaciu čerpaciu stanicu splaškových odpadových vôd ČS4. Jedná sa o podzemný objekt a slúži na prečerpávanie splaškových odpadových vôd privedených do objektu z kanalizačnej stoky „D13“ do kanalizačnej stoky „D12“.

Kanalizačný výtlak

V rámci dobudovania kanalizačnej siete pre UP Rajčany je potrebné vybudovať :
-kanalizačný výtlak V13 - HDPE D110 a dĺžky 91,0m.

Kanalizačným výtlakom budú dopravované splaškové odpadové vody z čerpacej stanice osadenej na kanalizačnej stoke „D13“ do kanalizačnej stoky „D12“.

Ochranné pásmo kanalizačného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciach sa vymedzuje zvislými plochami vedenými po oboch stranách kanalizačného potrubia verejnej kanalizácie vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti

-pre potrubie do DN 500 – 1,8m

-pre potrubie nad DN 500 – 3,0 m

Celkové množstvo odpadových vôd prijímaného do kanalizačnej siete – návrh riešený ÚP

-navrhovaný stav - 1519 obyv.

Priemerný denný prítok odpadových vôd Q_{24}

$$Q_{24} = 220,255 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{24} = 9,177 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{24} = 2,549 \text{ l/s}$$

Maximálny hodinový prítok odpadových vôd Q_h

$$Q_h = 27,531 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_h = 7,647 \text{ l/s}$$

Minimálny hodinový prítok odpadových vôd $Q_{\min}$

$$Q_{\min} = 5,506 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\min} = 1,529 \text{ l/s}$$

Navrhované ciele a zásady riešenia:

1. Vytvoriť územno-technické predpoklady pre realizáciu vodovodu, kanalizácie v obci, vo všetkých rozvojových lokalitách a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.
2. Rešpektovať vodárenské zariadenia a ich ochranné pásma.
3. Vytvorenie územno-technických podmienok pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce.
4. Vytvoriť územno-technických podmienky pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce. Zamedziť výstavbu v území ohrozovanom povodňami. Vlastnú výstavbu situovať nad hladinu Q_{100} - ročnej veľkej vody, mimo zistené inundačné územie.
5. Zachovať retenčnú schopnosť územia/ dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe v maximálnej miere zadržať v území.
6. Rozvojové aktivity riešiť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.
7. Rešpektovať potrubné vedenia a ochranné pásma v zmysle zákona č. 442/2002 Z.z.
8. Rešpektovať a zachovať ochranné pásma vodohospodársky významného vodného toku- rieka Nitra.
V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.

Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity – uvedené je zapracované do textovej i grafickej časti „Ochranné pásmo vodných tokov“, Smernej i Závaznej časti ÚPN. Pri výkone správy vodného toku

a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

9. V ÚPD sú rešpektované dostupné vypracované projektové dokumentácie nových zdravotne - vodohospodárskych stavieb (Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.).
10. V rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného rešpektovať Zákonom o vodách č. 364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.
11. V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami.
12. Zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:
  - pre prirodzené meandrovanie vodných tokov
  - pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia
  - dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolované vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky
  - návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
  - komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
  - vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu st a obcí
  - stavby protipovodňovej ochrany zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby,
  - v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich,
  - navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v citlivej oblasti v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma prejednať s príslušným správcom vodného toku.
13. Na vodovodných radoch vybudovať nadzemné hydranty. Podzemné hydranty je možné realizovať len na miestach, ktoré spĺňajú požiadavky podľa vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. § 8 ods. 6.
Z hľadiska ochrany pred požiarimi žiadame zabezpečenie prístupových komunikácií k objektom a zdrojom vody na hasenie požiarov v zmysle predpisov o ochrane pre požiarimi.
14. Zabezpečiť obnovu verejného vodovodu .
15. Realizácia nových ÍBV je možná až po komplexnom doriešení ich zásobovania vodou cez verejný vodovod a odvedenia odpadových vôd do verejnej kanalizácie.
16. Snažiť sa udržať vody z povrchového odtoku na miestach, kde padnú a neodvádzajú ich do recipientu, resp. kanalizácie.

17. *Doriešiť zabezpečenie vykonania preventívnych opatrení pred povodňami, ako sú opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšovanie retenčnej schopnosti územia, akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia od zaplavenia územia vodou z povrchového odtoku, ako aj zaplavenia vodou z vodného toku.*
18. *Pri umiestňovaní stavieb brať do úvahy inundačné územia, územia ohrozené povodňami (v potenciálnej zóne zaplavenia; lokality, pre ktoré sú vypracované mapy povodňového ohrozenia) a pobrežné pozemky vodných tokov.*
19. *Rešpektovať ochranné pásma vodárenských zdrojov.*
20. *Pri schvaľovaní nových investičných zámerov brať do úvahy ich budúci možný vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd, ako aj ich celkový vplyv na životné prostredie.*
21. *monitorovať kvalitu povrchových vôd, eliminovať vypúšťanie odpadových vôd;*
22. *Požiarnu vodu, v zmysle požiadaviek Vyhl. č. 699/2004 o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov, najmä čo sa týka zabezpečenia dostatočného, fixného tlaku a množstva vody v potrubí, potrebnom na hasenie požiarov, ako aj dostatočného času dodávky vody na hasenie požiarov, prevádzkovateľ vodovodu negarantuje. Návrh a rekonštrukcia verejného vodovodu sa riadi zákonom MZP SR č. 442/2002 Z.z., o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, ktorý je pre prevádzkovateľa vodovodu záväzný.
Vyhláška č.699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a STN 92 0400 Požiarna bezpečnosť stavieb (a napr. aj návrh výtokových stojanov), sú záväzné pre požiarny vodovod. Takýto vodovod sa v obci Rajčany neprevádzkuje.*

B16.3 PLYNOFIKÁCIA

1. Úvod

1.1. Dôvody na vypracovanie N

Návrh plynárenských zariadení (PZ) bol vypracovaný pre Návrh Územného plánu obce (ÚPN-O) Rajčany. ÚPN-O rieši kataster obce Rajčany.

1.2. Podklady použité na vypracovanie generelu

Na vypracovanie ÚPN-O boli použité tieto podklady:

- údaje poskytnuté od SPP – distribúcia a.s., od OcÚ Rajčany a od spracovateľa ÚPN-O,
- mapové podklady riešeného územia od spracovateľa ÚPN-O,
- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike a
- Technické pravidlo plyn TPP 702 07 Miestne plynovody a prípojky. Zásady pre navrhovanie distribučných sietí s prevádzkovým tlakom do 400 kPa.

2. Stav odberateľov zemného plynu v obci

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na rôzne technologické účely.

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (dopravcu) ZP.

2.1. Kategorizácia odberateľov zemného plynu

V obci sa môžu v zmysle kategorizácie odberateľov nachádzať štyri základné kategórie odberateľov ZP. Prvou kategóriou odberateľov je kategória domácnosti (D). Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m³) je kategória maloodberatelia (M). Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 60 tis.m³) je kategória stredoodberateľov (S). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V).

Stav odberateľov nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých kategórií k 08/2022 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

stav odberateľov ZP k 08/2022:

<i>kategória odberateľa</i>	<i>počet</i>
domácnosť (D)	158
maloodberateľ (M)	15
stredoodberateľ (S)	0
veľkoodberateľ (V)	0

3. Stav plynárenských zariadení v obci

Obec Rajčany je celoplošne plynofikovaná. Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v predmetnej obci je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v katastrálnom území obce v súčasnosti prevádzkuje fa SPP – distribúcia, a.s. (distribútor / dopravca ZP).

3.1. Opis plynárenských zariadení

Primárnym zdrojom ZP obce Rajčany je VTL prípojka Krušovce PN25 DN80 a VTL regulačná stanica VTL/STL1 RS 1200 Krušovce. Tieto PZ sa ale v katastrálnom území obce Rajčany nenachádzajú.

Sekundárnym zdrojom ZP v obci Rajčany je STL1 plynovodná DS Rajčany. Táto tzv. miestna sieť (MS) tvorí jednu spoločnú rozvodňu ZP aj s STL1 plynovodnými DS Krušovce a Horné Chlebany.

MS je tvorená úsekmi plynovodov (PL) a prípojok (PR) z PE a ocele. MS zabezpečuje v obci plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný plynovodnými prípojkami. Doreguláciu ZP a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

3.2. Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce Rajčany podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

distribučné STL1 prepojovacie PL:

názov	prevádzkový tlak	dimenzia	materiál
PL Horné Chlebany - Rajčany	do 100 kPa	DN150	oceľ

distribučné STL1 plynovodné MS:

názov	konštrukčný tlak	prevádzkový tlak	materiál
MS Rajčany	PN4	do 100 kPa	oceľ / PE

distribučné zariadenia KAO:

názov	SKAO	anódové uzemnenie
KAO Horné Chlebany	Horné Chlebany	koľajnicové

4. Riešenie plynofikácie

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení jestvujúcich STL PZ o nové STL PZ v súlade s Návrhom ÚPN-O.

Navrhované STL plynovodné úseky v intraviláne obce budú ZP zásobované z jestvujúcich STL1 plynovodnej DS Rajčany a z STL1 prepojovacieho plynovodu DN150 Horné Chlebany - Rajčany. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP STL, na aký je v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo:

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ,
- minimálne križovanie ciest,
- plošné pokrytie zastavaného územia,
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie,
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby,
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou $-11\text{ }^{\circ}\text{C}$. Z tohto dôvodu pre kategóriu odberateľov D – individuálna bytová výstavba (D_{IBV}) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou $1,4\text{ m}^3/\text{h}$.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi dodávateľa ZP, t.j. v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre:

- drsnosť PE potrubia $0,05\text{ mm}$,
- hustota ZP $0,74\text{ kg/m}^3$,
- teplota ZP $15\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlaky do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi. Treba stanoviť podmienku, aby tlak v jednotlivých uzlových bodoch nepoklesol pod 1,5 násobok pretlaku 20 kPa, t.j., že pretlak v uzlových bodoch siete nesmie poklesnúť pod 30 kPa.

4.1. Rozsah navrhovaných PZ

miestne STL plynovody - návrh:

dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
D50	635	HDPE MRS10 SDR11
D63	2.165	
D90	940	HDPE MRS10 SDR17,6

Dĺžky úsekov plynovodnej DS boli zaokrúhľované na celých 5 metrov.

4.2. Nárast odberu ZP na bývanie v navrhovaných územiach

ZP na bývanie:

počet BJ HBV	počet BJ IBV	spolu m ³ /h	spolu tis.m ³ /r
269	12	387,4	248,1

5. Ochranné a bezpečnostné pásma

Ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- STL PL a PR v intraviláne 1 m od osi
- KAO anódové uzemnenie 8 m od zariadenia

Bezpečnostné pásma nachádzajúcich sa PZ:

- STL PL a PR v extraviláne 10 m od osi
- STL PL a PR v intraviláne 2 m od potrubia
- KAO anódové uzemnenie 40 m od zariadenia

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

B16.4 ELEKTRIFIKÁCIA

Obec Rajčany a jej okolie je zásobovaná elektrickou energiou z prípojok vzdušného vedenia 22kV, ktoré sú napojené na hlavnú kmeňovú linku č. 330, 22kV vzdušného vedenia Topoľčany - Partizánske. Prípojky vedú ku stožiarovým a kioskovým trafostaniciam. Elektrizáciu sieť v obci spravuje ZSD, a teda je i prevádzkovateľom väčšiny trafostaníc.

Sekundárny rozvod v obci je riešený ako vzdušný na betónových stožiaroch. Súčasné napäťové pomery na sekundárnej strane, aj na koncoch odbočiek, sú dobré. Vzhľadom na predpokladanú výstavbu jednotlivých celkov a ulíc v trase vzdušného 22kV vedenia sa urobí zakabelizovanie napojenia existujúcich, rekonštruovaných (zo stožiarových na kioskové) a nových TS v rámci obce.

Stav

V obci sa nachádzajú nasledovné trafostanice, ktoré sú v správe ZSD alebo sú cudzie.

TS 1 stožiarová..... 250kVA /ZSDIS/

TS 2 stožiarová..... 160kVA /ZSDIS/

TS PD cudzia..... 400kVA. Táto stanica sa na zásobovaní obce nepodieľa.

Návrh

V obci sa nachádzajú nasledovné rekonštruované a navrhované trafostanice, ktoré sú v správe ZSD alebo sú cudzie.

TS 1 kiosk..... 400kVA /ZSDIS/

TS 2 kiosk..... 400kVA /ZSDIS/

TS PD cudzia..... 400kVA.

Prehľad navrhovaných trafostaníc

Novonavrhované trafostanice :	navrhovaný Pi.
-TS-nová-1-kiosková (UPC „L “)	630 kVA
-TS-nová-2-kiosková (UPC „M “)	630 kVA

Všetky TS sú k nadradenej linke č.330 pripojené 22kV vzdušnou el. prípojkou (o priemere 3x35mm² Al Fe).

Elektrické rozvody v obci sú prevedené vodičmi AlFe 25 mm² až AlFe 70 mm² na nadzemných podperách. Elektrické vzdušné rozvody sú v pomerne dobrom stave. V prípade plánovanej investičnej výstavby, podnikateľských a výrobných areálov, bude vybudovaná nová sieť trafostaníc s uložením káblových rozvodov do zeme (prípadne napojenie na existujúce trafostanice). V kontexte rozvoja budú zároveň riešené rozvody pre verejné osvetlenie iba zemnými káblami a osadením svietidiel na ocelové estetické stožiare.

V urbanistickom návrhu výstavby sa uvažuje s nárastom počtu bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s výrobou a podnikaním. Sídlný útvar je rozdelený na územno priestorové celky (UPC), v ktorých sa uvažuje s nárastom energetickej záťaže na celkovú hodnotu cca 2460 kVA. Ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS.

Elektrické vedenia a ich ochranné pásma.

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.251/2012. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča .

Táto vzdialenosť je :

- 10 m pri napätí 22 kV (v súvislých lesných priesekoch 7 m) a u stožiarovej TS.
- V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- a) zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
- b) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m
- c) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti do 2m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
- d) uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
- e) vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
- f) vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy

- Vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.

- Vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prízjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu.

- Stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

Cez záujmové území obce v severozápadnej časti k.ú. Rajčany prechádza 110 kV linka č.8750, 8878 v správe SEPS.

V urbanistickom návrhu výstavy sa uvažuje s nárastom počtu bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s výrobou a podnikaním. Sídlny útvar je rozdelený na územno priestorové celky (UPC), v ktorých sa uvažuje s nárastom energetickej záťaže na celkovú hodnotu cca 2460 kVA. Ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS.

Elektrické vedenia a ich ochranné pásma.

Elektrické nadzemné vedenie VN 22kV a slúžia predovšetkým pre potreby obce časť má tranzitný charakter.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia 22 kV (1kV až 35 kV vrátane, pre vodiče bez izolácie) je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti 10 m meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča.

Podľa § 36 zákona č. 656/2004 o energetike a o zmene niektorých zákonov je v ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané: pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m. Vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia je možné porasty pestovať do takej výšky, aby sa pri páde nemohli dotknúť vodiča elektrického vedenia. Na základe konzultácii s predstaviteľmi Západoslovenských elektrární bolo dohodnuté, že priamo pod vedením bude ponechaný priesek 3 m bez výsadby, z dôvodu prístupnosti k objektu.

- ÚPN vytvára územno-technické predpoklady pre zavedenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a radí ich medzi verejnoprospešné stavby.

Telekomunikácie

Riešeným územím prechádzajú spojovacie telefónne vedenia, podzemné oznamovacie vedenia. Obec patrí z hľadiska telekomunikačného členenia do primárnej oblasti Topoľčany. V rámci sídla, ktoré je kategorizované ako sídlo miestneho významu.

Rozvod po obci je riešený káblom vedením uloženým v zemi a z časti vzduchom závesným káblom TCEKES k jednotlivým účastníkom je riešené odbočenie cez vonkajšie spojky vzdušne.

Súčasná kapacita káblového rozvodu postačuje pokryť terajšie požiadavky na zriadenie telefónnych účastníckych staníc.

Pre plánované rozšírenie je potrebné pri rozšírení zväčšiť kapacitu ATÚ . Z ATÚ je potrebné uložiť telekomunikačné káble v zemi s možnosťou odbočiek pre navrhované rozšírenie liniek.

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej elektronickej komunikačnej siete (VEKS) chránené ochranným pásomom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie,
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

V obci sa nachádzajú siete elektronických komunikácii (ďalej len SEK) spoločnosti Slovak Telekom, a.s. Telekomunikačné vedenia a zariadenia v plnom rozsahu rešpektovať, z uvedeného dôvodu do grafickej časti dokumentácie územného plánu /ÚP/, zakresliť a zapracovať všetky existujúce trasy telekomunikačných vedení a zariadení.

– Existujúce zariadenia sú chránené ochranným pásomom (§68 zákona č. 351/2011 Z. z.) a zároveň je potrebné dodržať ustanovenie §65 zákona č. 351/2011 Z. z. o ochrane proti rušeniu.

– Upozorňujeme že na základe požiadavky spoločnosti Slovak Telekom, a.s. a DIGI SLOVAKIA, s.r.o. platí zákaz zriaďovania skládok materiálu a zriaďovania stavebných dvorov počas výstavby na existujúcich podzemných kábloch a projektovaných trasách prekládok podzemných telekomunikačných vedení a zariadení.

– Nedodržanie vyššie uvedených podmienok ochrany zariadení je porušením povinností podľa § 68 zákona č. 351/2011Z.z. o elektronických komunikáciách v platnom znení.

– Križovania a súběhy navrhovaných inžinierskych sietí s PTZ je potrebné, riešiť podľa STN 73 6005

– Pri umiestňovaní zástavby alebo iných činností v blízkosti existujúcich telekomunikačných vedení a zariadení požadujeme, rešpektovať ich ochranné pásma.

V rámci plánovaného rozvoja obce je potrebné navrhnuť a zapracovať do ÚP, pripojenia jednotlivých riešených lokalít na verejnú elektronicnú komunikačnú sieť /VEKS/, zemnými káblovými rozvodmi.

Navrhované riešenie si vyžaduje prekládku hlavného transportného telekomunikačného vedenia – Optika Nitra Prievidza na cca 200 m úseku v lokalite ÚPC-N.

Verejné osvetlenie

Predchádzajúca sústava verejného osvetlenia nebola schopná plniť svoju funkciu a zjavne neposkytovala platnou normou požadované parametre osvetlenia a náležitý stupeň bezpečnosti. V rámci rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia boli použité svietidlá a svetelné zdroje, ktoré vyhovujú prísnyh kritériám a normám kladeným na moderné verejné osvetlenie. Základným predpokladom dosiahnutia tohto stavu bolo použitie takých prvkov osvetľovacej sústavy, ktoré rešpektujú aj požiadavky na odstránenie nežiadúcich emisií. Sústavu verejného osvetlenia progresívnej, úspornej koncepcie je potrebné rozšíriť aj do nových rozvojových lokalít obce.

Obecný rozhlas

Vedenie obecného rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s vedením NN. Miestny rozhlas v obci je prevedený vzdušne samonosným káblom na betónových stĺpoch NN vo výške 1m pod úrovňou vedenia NN a VO vedení. Stožiare sú oceľové (prípadne na stožiaroch elektrického vedenia), do výšky 7,5 m nad zemou. Reprodukory prevažne 6 a 12 W sú rozmiestnené tak, aby nevznikali zázneje. Vedenie je na oboch koncoch chránené proti podpätiu bleskoistkami. Z hľadiska funkčnosti bude plne vyhovovať aj v ďalšom období až do času, pokiaľ odovzdávanie informácií v obci nebude na báze miestnej výmeny informácií z centra na Obecnom úrade.

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu. Rozvody sú káblové.

Záver

V ochrannom pásme telekomunikačných zariadení a sietí nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie;
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

ÚPN vytvára územno-technické predpoklady pre napojenie elektrických a telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít, ku všetkým objektom a zaraďuje ich medzi verejnoprospešné stavby. V zmysle § 67e ods.1. vrátane odseku 2 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v platnom znení sú v územnom pláne zakreslené trasy vedenia elektrickej komunikačnej siete. Podotýkame, že vedenie elektrickej komunikačnej siete je podľa § 2 ods. 14 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách ako aj podľa § 139a ods. 10 písm. e) stavebného zákona verejným technickým vybavením územia.

B17 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, PRÍPADNE HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANIA VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Prírodné stresové javy

Seizmicita

Riešené územie sa nachádza v oblasti mimo epicentier zemetrasnej činnosti /lokality s možnosťou výskytu makroseizmickej intenzity o sile 6° MCS. Pásmo 6. stupňa medzinárodnej stupnice MSK-64 (Medvedevova-Sponheuerova-Kárnikova stupnica). zdroj: *geo.enviroportal*

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Podľa mapového portálu ŠGÚ Dionýza Štúra spadá celé k.ú. Rajčany do územia so stredným radónovým rizikom (63,0%). Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia výskyt stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č.98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Geodynamické javy

V riešenom území sa potencionálne vyskytujú nasledovné geodynamické javy:

- *ohrozenie poľnohospodárskych pôd veternou eróziou: žiadna až slabá erózia (celé k.ú. Rajčany)
/Zdroj: podnikmapy.sk/*
- *ohrozenie poľnohospodárskych pôd vodnou eróziou: stredná erózia (lokality "Doliny" a "Vinohrady")
/Zdroj: podnikmapy.sk/*

Zosuvné procesy a výmolvá erózia

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nie sú v predmetnom území zaregistrované zosuvy ani svahové deformácie. V predmetnom území nie sú evidované staré banské diela. Do predmetného územia nezasahuje prieskumné územia.

V prieskumnom území sa nenachádzajú výhradné ložiská s určeným CHLÚ a OVL .

V území je potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

Geotermálna energia

Geotermálna energia je najstaršou energiou na našej planéte. Je to energia, ktorú získala Zem pri svojom vzniku z materskej hmloviny, následnými zrážkami kozmických telies. V poslednej dobe je energia čiastočne generovaná rádioaktívnym rozpadom niektorých prvkov v zemskom telese. Podľa Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra územie nespadá do vymedzenej geotermálnej oblasti.

Geotermálne vody

V k.ú. Rajčany sa geotermálne vody a pramene nenachádzajú. Hlavný kolektor geotermálnych vôd v k.ú. Rajčany tvoria triasové karbonáty. Tepelný výkon geotermálnych vôd je < 50. Najbližšie geotermálne a minerálne pramene sa nachádzajú v Malých Bieliciach, Chalmovej a v Bánovciach nad Bebravou.

Sekundárne stresové javy a zdroje

Stresové javy a zdroje predstavujú sprievodné javy, ktoré vznikli ľudskou aktivitou a majú negatívny dosah na územie.

Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z. z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V záujmovom území sa veľké ani stredné zdroje znečistenia nenachádzajú. Obec je plynofikovaná. V obci sa nachádzajú malé zdroje znečistenia z domových prevádzok.

Zdrojmi znečistenia ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste I. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách;
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach;
- výrobné prevádzky v mestách Topoľčany, Partizánske.

Najbližším veľkým zdrojom znečistenia sú prevádzky:

- Kotelňa na drevo, Topoľčany
- Kogeneračná jednotka, Topoľčany

Povrchové vody

Nariadením vlády č. 296/2005 Z. z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Ekologický stav povrchových vôd na území k.ú. obce , 2019, dobrý ,vodný tok Bebrava - mimopstruhový revír Bebrava č.1 (od ústia po cestný most v obci Livina) č. revíru 2-0090-1-1 s rybou osádkou pleskáč vysoký. Chemický stav vodného toku je dobrý (D). (Zdroj: RÚSES TO, 2019)

Podpovrchové vody

Hydrogeologická charakteristika širšieho okolia záujmového územia je odrazom jej geologickej stavby. Kvartérne sedimenty, ktoré tvoria pokryvný útvar a sú zastúpené sprašovými sedimentami, sú vzhľadom na mocnosť a litologické zloženie hydrogeologickým izolantom. Preto sú z vodárenského hľadiska bezpredmetné a prakticky nevyužiteľné.

Neogénny komplex v širšom okolí sa javí ako jediný využiteľný zdroj podzemnej vody ako pre hospodárske tak i pre pitné účely. Piesčité horizonty neogén – pont však majú malú mocnosť, jemnozrnnosť a veľmi častú ílovitú prímes. Tieto pomery predstavujú nízke filtračné vlastnosti a tým aj využiteľné množstvá podzemnej vody z týchto kolektorov.

Polohy pieskov a pieskovecov a tiež ojedinele aj drobných štrkov sú uzatvorené v nepriepustných íloch a tým vytvárajú artézské horizonty s negatívnou výtlačnou výškou.

Hydrogeologické pomery záujmového územia sú podmienené geotektonickým vývojom širšieho okolia, morfológiou a klimatickými pomermi. Podzemná voda neogénneho komplexu je viazaná na priepustné polohy pieskov a štrkov, uzavretých v nepriepustnom ílovitom súvrství a má charakter artézskych podzemných vôd. Dopĺňovanie zásob neogénnych vôd je zo zrážok alebo z podzemných vôd kvartéru v miestach styku výchozov priepustných vrstiev na povrch, pod eróznou bázou potokov, po zlomových a poruchových líniach.

Podľa výsledkov hydrogeologických prieskumov je v danom území výdatnosť vodných zdrojov premenlivá a kolíše od 0,3 l.s-1 do 3,0 l.s-1., v závislosti od hrúbky zvodnenej vrstvy, plošného rozšírenia, granulometrického zloženia a spôsobu dotácie. Kvartérne podzemné vody majú malý hydrogeologický význam.

V rámci sídelného útvaru sa nachádza v areáli družstva lokálny vodný zdroj, ktorý slúži výlučne pre potreby poľnohospodárskeho družstva.

Pramene a pramenné oblasti

V záujmovom území nachádzajúcom sa v podcelku Nitrianska pahorkatina a časti Bojnianska pahorkatina sa pramene, ani minerálne a termálne vody nevyskytujú. Severne od zastavaného územia obce sa nachádza pútnické miesto s prameňom „Mechovička“.

Vodohospodársky chránené územia

Predmetné územie nezasahuje do Chránenej vodohospodárskej oblasti (CHVO). Priamo v dotknutom území sa nenachádza vodohospodársky významné územie.

Kontaminácia pôd

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkovej energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu zníženiu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy riešeného územia zaradené medzi *relatívne čisté pôdy*.
(Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002)

Zaťaženie prostredia hlukom

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty I. triedy, I/64, ktorá prechádza zastavaným územím obce. Je zdrojom hluku a vibrácií. Cesta I. triedy zabezpečuje spojenie obce s bezprostredným okolím, je spojnicou okresných miest. Po ceste I. triedy premáva v pravidelných intervaloch medzimestská hromadná doprava.

Poškodenie bioty

Biota zahŕňa všetky živé organizmy vo vymedzenom priestore. K poškodzovaniu bioty dochádza vplyvom aj prírodných činiteľov. V tejto časti sú uvedené najmä tie, ktoré súvisia s činnosťou človeka v krajine a ktoré poškodzujú najmä pôvodné druhy rastlín a živočíchov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody.

Medzi dôsledky hospodárskej činnosti človeka patrí aj napr. znižovanie plochy pôvodných a prirodzených biotopov, ich fragmentácia resp. ich zničenie. Zároveň tieto plochy pôvodných biotopov boli resp. sú nahradzované umelými človekom vytvorenými biotopmi, ktoré boli obsadené nepôvodnými druhmi organizmov, či už zámerne (napr. cieľavedomé pestovanie poľnohospodárskych kultúr) alebo sekundárne prenikaním agresívnejších druhov, ktoré vytlačili resp. vytláčajú pôvodné druhy organizmov. Dôsledkom tohto procesu je postupné znižovanie biodiverzity v krajine až po vymiznutie niektorých druhov.

K poškodzovaniu bioty v súčasnosti dochádza aj sekundárnymi stresovými zdrojmi, ktoré sú spojené so zavádzaním intenzívnej poľnohospodárskej výroby, zakladaním nových urbanizovaných plôch (najmä výstavbou objektov bývania, dopravy a priemyselnej výroby) a to znečisťovaním ovzdušia, pôdy a vody ako základných zložiek životného prostredia živých organizmov.

V riešenom území k najrozsiahlejšiemu poškodzovaniu bioty došlo vplyvom zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Súčasťou tohto procesu bolo odvodnenie, melioračné a regulačné úpravy územia, následkom ktorých došlo k zmene aj vodných pomerov v krajine. Postupné rozširovanie plôch poľnohospodárskej pôdy sa uskutočňovalo najmä na úkor prirodzených lúčnych a lesných spoločenstiev.

Biota v riešenom území je ohrozovaná a poškodzovaná aj existujúcimi bariérovými objektmi, ktoré ohrozujú najmä živočíchov. Sú to predovšetkým nadzemné elektrovedy a dopravné koridory.

Nadzemné elektrovedy spôsobujú zranenie resp. uhynutie vtákov v dôsledku nárazu počas letu alebo zásahu elektrickým prúdom. Pri novobudovaných elektrovedoch resp. pri rekonštrukcii existujúcich je potrebné vykonať technické opatrenia na zabránenie úhynu vtákov.

Cestná doprava spôsobuje zranenie resp. úhyn ďalších druhov živočíchov (najmä obojživelníkov, plazov a cicavcov) v dôsledku nárazu. Kosenie okrajov ciest výrazne znižuje toto riziko.

Pôvodná biota je poškodzovaná aj využívaním niektorých foriem hospodárenia napr. v lesnom hospodárstve je to holorubný spôsob obnovy, celoplošná príprava pôdy a pestovanie nepôvodných druhov drevín akými sú napr. agát biely a topol šľachtený. Biota je poškodzovaná aj vplyvom používania rôznych chemických látok v poľnohospodárskej i lesohospodárskej činnosti, znečisťovaním pôdy a vody odpadovými vodami, nelegálnymi skládkami.

Stresové prvky a javy sídelné a technické

Výrobné a poľnohospodárske areály

Ekonomická základňa obce je tvorená súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia - živnostníci. V obci má zastúpenie aj niekoľko malých firiem (do 25 zamestnancov). Priemyselná výroba, ktorá by ohrozovala kvalitu zložiek životného prostredia tu nie je. Potenciálnym zdrojom hluku, prachu ako aj znečisťovania ovzdušia pachom je poľnohospodársky chovateľský areálový podnik: Poľnohospodárske družstvo v Chynoranoch.

Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná najmä z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (vykurovanie tuhým palivom, nepovolené spaľovanie bioodpadu v záhrade), ohrozením kvality podzemnej vody, únikom odpadových vôd z netesných žump a šírením invázy druhov rastlín v neudržiavaných priestoroch.

Dopravné línie a plochy

Cez k.ú. Rajčany prechádza cesta I. triedy, ktorá je významnou dopravnou spojnicou obce s okresným mestom Topoľčany /smer západ/ a spojnicou, Prievidzou. Cesty III. triedy sú v správe VUC NSK. Z ciest III. triedy vychádzajú vjazdy na poľnohospodárske pozemky, ktoré úzko súvisia s poľnohospodárskou výrobou.

Elektrovody

Cez k. ú. prechádzajú línie 110kV a 22 kV vzdušného elektrického vedenia. Vzdušné elektrické vedenia sú potenciálnym nebezpečenstvom pre vtáky a patria medzi pohľadovo krajinnooestetické negatíva.

Produktovody

Cez riešené územie neprechádzajú produktovody a nezasahujú do neho ani ich ochranné pásma.

Telekomunikácie

Spoločnosť Slovak Telekom má v k. ú. trasy telekomunikačných káblov rôznej dôležitosti vrátane zariadení a objektov, ktoré je potrebné evidovať ako v textovej, tak i v grafickej časti ÚPN.

Čerpacia stanica pohonných hmôt

Verejné ČSPHM sa v súčasnosti v obci nenachádzajú. Najbližšie verejné ČSPHM a ich zariadenia sa nachádzajú v okresnom meste Topoľčany, v obciach Veľké Bošany a Žabokreky nad Nitrou.

Verejná ČSPHM je v rámci dopravnej infraštruktúry a vybavenia cesty I/64 navrhovaná v ÚPC L. Bude poskytovať aj alternatívne zdroje pohonu.

Skládky a smetiská

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Zber a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Borina Ekos a EKO Hunka. Borina Ekos zabezpečuje skládkovanie a EKO Hunka realizuje zber. Odpad sa odváža 1x za 14 dní. Obec má zavedený separovaný zber TKO, čím výrazne prispieva k šetreniu životného prostredia. Obec ako taká nemá v súčasnosti problém s divokými skládkami, čo možno považovať za pozitívny jav. Odvoz drobného stavebného odpadu sa realizuje 2 x do roka. Nebezpečný odpad z domácnosti je tiež odvážaný 2x do roka.

Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny. Likvidáciu komunálneho odpadu sa odporúča riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji, v nadväznosti na zákon o odpadoch.

Obec je členom Ponitrianskeho združenia obcí pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi. Každá domácnosť má nádobu na papier, plasty a bio odpad. Tieto komodity sú z domácnosti odvážané v pravidelných zvozových intervaloch.

V návrhu je potrebné lokalizovať zberný dvor.

V predmetnom území sú na základe registra skládok Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra evidované dve odvezené skládky. Číslo skládok 5529 a 5532 s miestnym názvom Rajčany.

Ohrozenie prvkov ÚSES

Prvky územného systému ekologickej stability ohrozujú socioekonomické javy, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť ÚSESu, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území sú prvky ÚSES najviac ohrozované:

- intenzívnou poľnohospodárskou výrobou

Intenzívna poľnohospodárska činnosť je zdrojom *znečisťovanie zložiek ŽP, najmä pôdy a vody napr. vplyvom používaných agrochemikálií* (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy). Veľkoplošný spôsob obhospodarovania ornej pôdy priniesol so sebou redukciu najmä plôch NSKV a TTP a potlačilo mozaikovitosť krajiny, jej rozmanitosť.

- odpadovým hospodárstvom

Nelegálne skládky sú potencionálnym zdrojom znečistenia podložja, pôdy a podzemných vôd (nelegálne skládky pri poľných cestách). Potencionálnou environmentálnou záťažou pre životné prostredie je aj nesprávna manipulácia a uskladňovanie odpadov, skladovanie rôznych materiálov resp. medziproduktov z výroby.

V k.ú. Rajčany nie je evidovaná environmentálna záťaž.

- *prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry*

Najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory vodných tokov - najviac sú ohrozené vodohospodárskymi úpravami (reguláciami) a ich križovaním s líniovými stavbami, ako aj znečisťovaním vôd odpadovými vodami zo žump.

Vzdušné elektrické vedenia, ktoré križujú poľnohospodársku krajinu, obmedzujú možnosť doplniť sieť ÚSES o nové prvky a zároveň sú hrozbou najmä pre vtáctvo.

Cesty sú bariérou pre migráciu menej pohyblivých živočíchov.

Pásma hygienickej ochrany

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

Do k.ú. Rajčany nezasahujú žiadne pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov.

V k.ú. sa nachádza poľnohospodársky areál s určeným PHO

B18 VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín

Ochrana a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami.

Ochrana zdrojov nerastných surovín

Ochrana a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie (CHLÚ)

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska. Banský zákon vymedzuje rozdelenie nerastov na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku. Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ) v katastrálnom území **nevidujú**:

- objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín;
- staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č. 44/1988;
- environmentálnu záťaž;
- zaregistrované svahové deformácie a zosuvy;
- výhradné ložiská DP;
- výhradné ložiská CHLU;
- výhradné ložiská OVL;
- ložiská nevyhradeného nerastu;

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra evidujú:

- skládky odpadov;

V predmetnom území sú na základe registra skládok Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra evidované dve odvezené skládky. Číslo skládok 5529 a 5532 s miestnym názvom Rajčany.

- predmetné územie spadá do stredného radónového rizika. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť stavebného využitia takýchto lokalít posúdiť podľa zákona č.355/2007 Z.z. a vyhlášky č. 98/2018 Z.z.;

B19 VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU, NAPR. ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE

Katastrálnym územím Rajčany preteká jeden vodohospodársky významný vodný tok: **Bebrava** (č. hydrologického poradia 4-21-11-129). Ochranné pásmo 10 m od brehovej čiary. Ďalej sa tu nachádzajú vodné toky ako Rajčiansky potok, Rybiarský kanál oba s 5 m ochranným pásmom od brehovej čiary.

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Na území obce Rajčany sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav.

Katastrálne územie Rajčany nebolo zaradené medzi geografické oblasti s potenciálne významným povodňovým rizikom (PMPR) a pre túto oblasť neboli vypracované mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika.

Ohrozenie územia povodňami

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- a) kombináciu opatrení a) + b)

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava menších vodných tokov a drobných prítokov v území.

Medzi ochranu pred povodňami zaraďujeme najmä: povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovedná, hlásna a varovná povodňová služba, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

Riziko povodní

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q_{100} – ročnej veľkej vody požadujeme rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.

Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu obce.

Stavby protipovodňovej ochrany sú zaradené v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.

V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.

Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí so správcom vodného toku –SVP š.p.

V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Záver:

1. Zabezpečiť vykonanie preventívnych opatrení pred povodňami, ako sú opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšovať retenčnú schopnosť územia, zabezpečiť akumuláciu vôd v lokalitách na to vhodných, ktoré chránia obec pred zaplavením územia vodou z povrchového odtoku, ako aj zaplavenia vodou z vodného toku.

2. Snažiť sa udržať vody z povrchového odtoku na miestach, kde vzniknú a neodvádzajú ich do recipientu.

3. Pri umiestňovaní stavieb brať do úvahy inundačné územie, územia ohrozené povodňami (v potenciálnej zóne zaplavenia) a pobrežné pozemky pozdĺž Rajčianskeho potoka .

4. Pri schvaľovaní nových investičných zámerov brať do úvahy ich budúci možný vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd. ako aj ich celkový vplyv na životné prostredie.

5. Pri činnostiach plánovaných na pobrežných pozemkoch drobných vodných tokov, kde je ochranné pásmo 5 m od brehovej čiary, je potrebný súhlas OÚ Topoľčany, OSŽP, ŠVS, podľa § 27 vodného zákona.

6. Podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch a realizovať ochranné technické opatrenia na monitorovaných lokalitách v rámci katastrálneho územia obce Rajčany.

V záujme zabezpečenia ochrany riešeného územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami a v súlade s „Povodňovým plánom záchranných prác“.

Zvýšenú ochranu treba venovať aj nasledujúcim hodnotným lokalitám s významnou mikroklimatickou, ekostabilizačnou funkciou ,významné biotopy - refúgiá fauny a flóry :

- **Rieka Bebrava** – vo východnej časti katastrálneho územia Rajčany. Významný vodný tok a regionálny biokoridor s pobrežnými lužnými porastmi. **_RBk 7 Rieka Bebrava**
 .novonavrhnutý hydrický biokoridor s vrchovinovo-nížinným typom rieky, pravostranný prítok rieky Nity s priemerným prietokom 2,3 m³/s v ústí (Práznovce), na území okresu Topoľčany tečie cez intenzívne poľnohospodársky využívanú krajinu, trasa vedie z obce Nadlice, spája sa s Rybianskym kanálom zľava

- **nMBkh1 – Rajčiansky potok** – navrhovaný hydrický biokoridor miestneho významu.

- **EVSK 8 – Rybiansky kanál**

Jedná sa o hydrický biokoridor s dĺžkou 830m a šírkou 24 – 66 m, ktorý vteká do rieky Bebrava a prepája okres Topoľčany a Partizánske;

B20 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Definícia pôdy

Tak ako sa vyvíjala pôda, vyvíjali sa aj definície pôdy. Kron /1853/definoval pôdu ako vrchnú vrstvu Zeme schopnú niesť rastlinný kryt. O tridsať rokov neskôr Dokučajev /1880/ vniesol do definície biotické a abiotické prvky. V každom prípade môžeme konštatovať, že pod vplyvom vedomostného rastu sa vždy jednalo o veľmi pragmatické vyjadrenia. V odporúčaní Rady Európy R-92-8 o ochrane pôdy je definícia pôdy uznávajúca rozsah jej významu s nasledovnými funkciami:

- produkcia biomasy
- filtrácia, pufrácia a transformácia látok v prírode
- ochrana diverzity druhov živých organizmov
- fyzikálne médium a priestorová základňa pre socio-ekonomické aktivity (poľnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel a iné.)
- zdroj surovín, zásobáreň vody, ílu, piesku, kameňa, minerálov a i.
- kultúrne dedičstvo vrátane paleontologických a archeologických nálezov.

V úvode spomínané funkcie pôdy majú podľa Agendy 21(1992) rovnakú dôležitosť so zachovaním princípu, podľa ktorého pri konflikte medzi ekonomickými a ekologickými záujmami človeka k pôde sa musia uprednostniť záujmy ekologické. Môžeme konštatovať, že zvýšenie poľnohospodárskej výroby pre zabezpečenie potravín v našom kraji nie je

možné riešiť zväčšením výmery poľnohospodársky využívanej pôdy. Podľa tvz. „carrying capacity“ územia, súčasná výmera poľnohospodárskych pod SR je na hranici dostatočnosti (0,46 ha na 1 obyvateľa). Táto hranica pri súčasných široko využitelných technológiách je limitujúca a pokles pod túto hranicu znižuje potenciál pre uspokojenie výživy obyvateľstva.

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy na území Slovenskej Republiky má viac ako 50-ročnú históriu.

V roku 1992 nadobudol účinnosť zákon o ochrane poľnohospodárskej pôdy, zákon SNR č. 307/1992 Zb., a nariadenie vlády SR č. 19/1993 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy. V roku 1996 bolo nar. vlády SR č. 19/1993 Z.z v znení nar. vlády SR č. 278/1994 Z.z. zrušené a nahradené novým nariadením vlády SR č.152/1996 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy.

Dôvodom pre spracovanie a vydanie úplne nového zákona v roku 1992 bolo nové právne prostredie v SR po roku 1990.

V ustanoveniach zákona je pôda deklarovaná ako nenahraditeľný prírodný zdroj a nezastupiteľná zložka životného prostredia. Každý je povinný chrániť prirodzené funkcie poľnohospodárskej pôdy a vyhnúť sa konaniu, ktoré by viedlo k jeho zhoršeniu.

Od 1.mája 2004 nadobudol účinnosť nový zákon NR SR č. 220/2004 O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Právne úpravy dali priestor pre uplatnenie zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy už pri územnoplánovacej činnosti, zvlášť pri spracovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie.

Medzi základné zásady patria:

- čo najmenej narúšať funkciu PP a zabezpečovať jej poľnohospodárske využívanie;
- chrániť poľnohospodársku pôdu najkvalitnejšiu a najproduktívnejšiu a v tomto zmysle už v územnoplánovacom procese zabezpečovať ochranu poľnohospodárskej pôdy
- chrániť poľnohospodársku pôdu 1-4-bonitnej triedy, prípadne ornú pôdu, na ktorej boli vybudované závlahy a odvodnenie;
- urbanistický rozvoj sídelných útvarov (obcí a miest) na PP pristúpiť len v prípade, ak možnosti dostavby, zástavby a prestavby boli zastavanom území vyčerpané;
- klásť dôraz na alternatívne riešenia, v prípade záberu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Vyhláška č. 508/2004 Z.z ustanovuje podrobnosti o spracúvaní bilancie a skrývky humusového horizontu, rekumulácii dočasne odňatej pôdy.

Princípy súčasnej bonitácie poľnohospodárskych pôd

Koncepcia bonitácie poľnohospodárskych pôd v podstate nadväzuje na tradičné princípy bonitácie u nás. Každá parcela je charakterizovaná parametrami pôdno-ekologických vlastností vyjadrenými tzv. "bonitovanými" pôdno-ekologickými jednotkami" BPEJ. Týmto jednotkám odpovedajú aj normatívne údaje o produkcii poľnohospodárskych plodín, ktoré sa môžu v daných prírodných podmienkach a pri obvyklej agrotechnike pestovať, ako aj normatívne údaje o nákladoch, čo slúži pre výpočet ceny pôdy.

Bonitácia je vytvorená na základe pomerne podrobného pôdoznaleckého prieskumu a kategórií sklonu svahov, bonita- cena parcely sa vypočíta ako vážený priemer z plôch jednotlivých BPEJ, ktoré sa nachádzajú na určitej parcele.

Sústava pôdno- ekologickej jednotky BPEJ má dve úrovne:

- **Hlavná pôdno-klimatická jednotka:**
Je to hlavná pôdna jednotka vyskytujúca sa v určitom klimatickom regióne, definovaná podľa pôdných druhov, hlavných kategórií hĺbky pôdy a sklonu u svahov.
- **Bonitovaná pôdno ekologická jednotka - BPEJ:**
V podstate predstavujú hlavné pôdno-klimatické jednotky, ktoré sú podrobnejšie rozdelené podľa kategórií ich sklonu svahov, expozície, skeletovitosti, hĺbky pôdy a zrnitosti povrchového horizontu.

Každá BPEJ je určená kombináciou kódov jednotlivých vlastností na stabilných pozíciách 7 miestneho kódu.

Prehľad a zloženie PPLP podľa BPEJ v k.ú je podrobne spracované na mape č.3 v mierke M 1: 10 000.

Charakteristika a skladba BPEJ

Priestorová rozmanitosť prírodných podmienok má vplyv aj na priestorovú rozmanitosť pôdných pomerov v krajine. Kvalita a stav pôdneho fondu sú závislé od ich prirodzených vlastností, od prírodných a antropogénne vyvolaných procesov a od vykonaných melioračných opatrení a vplyvu ľudskej činnosti.

Pôdno-ekologické údaje

Snaha o ochranu a racionálne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu viedla k systematickému získavaniu a triedeniu informácií o pôde a následne aj klasifikácií pôd, čo je základom bonitačného informačného systému, aj systému oceňovania pôd. Základnými jednotkami pre začlenenie pôd do typologických kategórií sú bonitované pôdno-ekologické jednotky (BPEJ).

Stav pôdneho fondu podľa BPEJ

Vlastnosti a kvalita poľnohospodárskych pôd sú vyhodnocované pomocou aktualizovaných bonitovaných pôdnoekologických jednotiek BPEJ (Džatko a kol. 1976, Likneš a kol. 1996), ktoré sú zároveň podkladom pre vyhodnotenie ceny poľnohospodárskej pôdy a pozemkov.

Identifikované BPEJ v riešenom území sú zaradené nasledovne

Charakteristiku pôd, nachádzajúcich sa v k. ú. Rajčany uvádzame cez zastúpené bonitované pôdno-ekologické jednotky (v skratke BPEJ).

BPEJ sú prevzaté z pôdných máp – zdroj pôdny portál. Ich zaradenie je podľa hlavnej pôdnej jednotky. Ako vyplýva z podkladov, najviac sú v území zastúpené hlavne hnedozeme.

Osobitne chránené pôdne zdroje

Ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy zabezpečuje Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. V zmysle Prílohy č. 2 k Nariadeniu vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sa najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy nachádzajú: k. ú. Rajčany: 0106002(2. stupeň kvality),0107003 (4. stupeň kvality),

Všetky poľnohospodárske pôdy sú podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9. Skupiny. Prvé 4 skupiny

sú chránené podľa §12 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy a možno ich dočasne alebo trvale použiť na nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné alternatívne riešenie.

Do prvej skupiny patria pôdy s najvyšším produkčným potenciálom, čiernice typické, karbonátové, a černozeme čiernicové karbonátové, stredne ťažké, bez skeletu v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do druhej skupiny sú zaradené čiernice typické a černozeme typické, karbonátové ťažké, fluvizeme typické, karbonátové, stredne ťažké a hnedozeme typické a černozeme typické vyvinuté na sprašiach, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do tretej skupiny patria čiernice glejové, stredne ťažké, bez skeletu, prípadne so slabým skeletom, černozeme typické, karbonátové a černozeme hnedozemné na sprašiach, na svahoch do 7° , fluvizeme typické, stredne ťažké až ťažké so stredným obsahom skeletu, fluvizeme glejové, stredne ťažké v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 sa vyskytuje černozem čiernicová, prevažne karbonátová, stredne ťažká.

Do štvrtej skupiny sú zaradené čiernice typické, ťažké, stredne hlboké, fluvizeme typické a fluvizeme glejové, stredne skeletovité, stredne ťažké, černozeme a hnedozeme na sprašiach a sprašových hlinách, stredne ťažké na svahoch 7 - 12° a hnedozeme pseudoglejové, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 fluvizem typická, karbonátová, stredne ťažká, bez skeletu a v klimatickom regióne 03 – 07 čiernice typické, stredne ťažké.

V piatej skupine nachádzame fluvizeme typické a glejové veľmi ťažké, čiernice glejové ťažké až veľmi ťažké, černozeme hnedozemné, hnedozeme typické a hnedozeme luvizemné, kambizeme typické až luvizemné.

V šiestej skupine nachádzame hnedozeme typické až luvizemné na sprašových hlinách (stredne ťažké pôdy - ľahšie piesočnatohlinité), regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach (stredne ťažké pôdy - hlinité) a fluvizeme glejové až pelické (veľmi ťažké).

V siedmej skupine nachádzame kambizeme typické a kambizeme luvizemné na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké a kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké).

V ôsmej skupine nachádzame kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké a gleje, stredne ťažké, ťažké až veľmi ťažké.

V deviatej skupine nachádzame kambizeme (typ) na vulkanických horninách, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké.

Priestorová rozmanitosť prírodných podmienok má vplyv aj na priestorovú rozmanitosť pôdnych pomerov v krajine. Kvalita a stav pôdneho fondu sú závislé od ich prirodzených vlastností, od prírodných a antropogénne vyvolaných procesov a od vykonaných melioračných opatrení a vplyvu ľudskej činnosti.

Stav pôdneho fondu podľa BPEJ

Identifikované BPEJ v riešenom území sú zaradené nasledovne:

KÓD BPEJ – 0106002 – 2.SKUPINA

KÓD BPEJ – 0104004 – 5.SKUPINA

KÓD BPEJ – 0107003 – 4.SKUPINA

KÓD BPEJ – 248002 – 4.SKUPINA

KÓD BPEJ – 248202 – 4.SKUPINA

KÓD BPEJ – 0248402 – 5.SKUPINA

Pôdny kryt v záujmovom území je ovplyvnený nivou vodohospodársky významného vodného toku rieky Bebrava a vodného toku Rajčiansky potok a Rybiarsky kanál. Vyskytujú sa tu hlavne úrodné fluvizeme. V zastavanom území a poľnohospodárskych areáloch sú vyvinuté antropogénne pôdy (kultizeme). Z hľadiska úrodnosti patrí celé územie k úrodnejším pôdam

Slovenska. Katastrálne územie obce Rajčany je intenzívne poľnohospodársky využívané, pričom až 90,54% plochy územia leží na poľnohospodárskej pôde (530,2141 ha). Podľa stupňa BPEJ prevládajú veľmi produkčné (O3) až produkčné pôdy (O4). V kategórii najkvalitnejšej pôdy /zákonom chránenej pôdy podľa NV č.58/2013/ sú v k.ú. obce Rajčany zaradené nasledovné BPEJ (2. bonitná skupina): 0106002; (4. bonitná skupina): 0107003.

Údaje o katastrálnej ploche

K.Ú. RAJČANY

Celková výmera katastrálneho územia je **585,6122 ha**, z toho:

- poľnohospodársky pôdny fond predstavuje **530,2141 ha** - 90,54 %
- nepoľnohospodársky fond predstavuje **55,3981 ha** - 9,46 %

Poľnohospodárska pôda má nasledovnú štruktúru:

- celkom rozloha PP	530,2141 ha (90,54 %)
z toho : - orná pôda	516,1544 ha (88,14 %)
- vinice	0 ha (0,00 %)
- záhrady	11,2079 ha (1,91 %)
- trvalé trávnaté porasty	2,8518 ha (0,49 %)
- chmeľnice	0 ha (0,00 %)
- ovocné sady	0 ha (0,00 %)

Nepoľnohospodárska pôda predstavuje rozlohu:

- celkom rozloha NPP	55,3981 ha (9,46 %)
z toho : - lesné pozemky	6,9286 ha (1,18 %)
- vodné plochy	14,3557 ha (2,45 %)
- zastavané plochy a nádvorcia	30,8131 ha (5,26 %)
- ostatné plochy	3,3007 ha (0,57 %)

(zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky; údaje platné k 20.12.2021)

Z horeuvedeného vyplýva, že najväčšie percentuálne zastúpenie v katastrálnom území má orná pôda, a to 516,1544 ha.

Pri stanovovaní plôch na rozvoj sídelného útvaru sa budú uprednostňovať ako vnútorné rozvojové lokality plochy poľnohospodársky neobrábané a problematické. Pri rozširovaní zastavaného územia obce a stanovovaní vonkajších rozvojových plôch sa budú uprednostňovať v prvom kroku pôdy menej produkčné.

Právne úpravy dali priestor pre uplatnenie zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy už pri územnoplánovacej činnosti, zvlášť pri spracovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie.

Na základe nariadenia vlády č.58/2013 o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sa v k.ú. Rajčany podľa prílohy č.2 nachádzajú zákonom chránené pôdy bonitnej skupiny 2 - 0106002 a bonitnej skupiny 4 - 0107003.

Medzi základné zásady patria:

- čo najmenej narušovať funkciu PP a zabezpečovať jej poľnohospodárske využívanie;
- chrániť poľnohosp. pôdu najkvalitnejšiu a najproduktívnejšiu a v tomto zmysle už v územnoplánovacom procese zabezpečovať ochranu poľnohospodárskej pôdy;
- chrániť poľnohosp. pôdu 1-4-bonitnej triedy, prípadne ornú pôdu, na ktorej boli vybudované závlahy a odvodnenie;
- urbanistický rozvoj sídelných útvarov (obcí a miest) na PP pristúpiť len v prípade, ak

- možnosti dostavby, zástavby a prestavby boli zastavanom území vyčerpané;
- klásť dôraz na alternatívne riešenia, v prípade záberu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Vyhláška č. 508/2004 Z.z ustanovuje podrobnosti o spracúvaní bilancie a skrývky humusového horizontu, rekumulácii dočasne odňatej pôdy

Osobitne chránené pôdne zdroje

Ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy zabezpečuje Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. V zmysle Prílohy č. 2 k Nariadeniu vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sa v záujmovom území nachádzajú najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy: 0106002 (2. stupeň kvality), a 0107003 (4. stupeň kvality).

Pri stanovovaní plôch na rozvoj sídelného útvaru sa budú uprednostňovať ako vnútorné rozvojové lokality plochy poľnohospodársky neobrábané a problematické. Pri rozširovaní zastavaného územia obce a stanovovaní vonkajších rozvojových plôch sa budú uprednostňovať v prvom kroku pôdy menej produkčné.

Ochrana pôdy

Na ochranu poľnohospodárskej pôdy sa uplatňuje zákon č. 220/2004 Z.Z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, postup pri zmene druhu pozemku ako aj sankcie za porušenie povinnosti ustanovenej zákonom.

Poľnohospodársku pôdu možno použiť na stavebné účely a iné nepoľnohospodárske účely len v nevyhnutných prípadoch a v odôvodnenom rozsahu. V konaniach o zmene poľnohospodárskeho druhu pozemku je orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy povinný zabezpečiť ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ).

Bonitovaná pôdno-ekologická jednotka (BPEJ) je ustanovená zákonom ako klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti.

Vyhláškou MPRV SR č. 59/2013, ktorá mení a dopĺňa vyhlášku č. 508/2004 Z.z. sa vykonáva § 27 zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z.z. v prílohe č. 2 ustanovuje Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu BPEJ. Tento kód zaraďuje poľnohospodársku pôdu do 9 skupín, pričom najkvalitnejšie patria do 1. bonitnej skupiny a najmenej kvalitné do 9. bonitnej skupiny. Prvé 4 skupiny sú chránené podľa § 12 zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Ochrana lesných zdrojov

Ochranu lesov a ich využívanie upravuje zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Riešenie

Táto časť je spracovaná ako súčasť ÚPN obce a slúži na vyhodnotenie trvalého záberu poľnohospodárskej pôdy pre účely vybudovania komunikácii, chodníkov a pridružených zelených pásov, rodinných domov, a objektov občianskej vybavenosti a priemyslu. Je spracovaná v súlade so zákonom č.220/2004 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.5.2004.

Vzhľadom na to, že obec sa dynamicky rozvíja, je potrebné rešpektovať demografický výhľad a stanoviť plochy na rozvoj sídelného útvaru. Tieto plochy delíme na 2 druhy, jednak sú to vnútorné priestorové rezervy /hnedá/ a ďalej sú to plochy, ktoré budú získané v odôvodnených prípadoch z okolitých disponibilných plôch /modrá/, pričom sa budú uprednostňovať lokality poľnohospodársky problematické.

Katastrálne územie Rajčany

Vnútorné rozvojové lokality:

Lokalita č. 1 (ÚPC C)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter nevyužívaných nadmerných záhrad. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

- 0106002 (100% - 2,2 994 ha) – 2.skupina (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 2,9717 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche : 2,2994 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie IBV/Individuálna bytová výstavba/ s novými miestnymi komunikáciami. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 2,2994 ha.

Lokalita č. 2 (ÚPC F)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter záhrad. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

- 0107003 (100% - 1,2598 ha) – 4.skupina (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 1,2598 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche : 1,2598 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie IBV /Individuálna bytová výstavba/ . Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 1,2598 ha.

Lokalita č. 3 (ÚPC E)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter záhrad. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

- 0248202 (100% - 0,6167 ha) – 4.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,6167 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche : 0,6167 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie IBV /Individuálna bytová výstavba/ . Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,6167 ha.

Lokalita č. 4 (ÚPC G)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter ornnej pôdy. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

- 0248402 (100% - 0,3310 ha) – 5.skupina ;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,3310 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche : 0,3310 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie HBV/Hromadná bytová výstavba/ . Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,3310 ha.

Lokalita č. 5 (ÚPC D)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter záhrady. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

- 0107003 (100% - 0,0150 ha) – 4.skupina ;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,0226 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche : 0,0150 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie pešieho chodníka . Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,0150 ha.

Lokalita č. 6 (ÚPC D)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter záhrad. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

- 0107003 (100% - 2,5257 ha) – 4.skupina (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 2,7634 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche : 2,5257 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie IBV/Individuálna bytová výstavba/ a miestnej komunikácie. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 2,5257 ha.

Lokalita č. 7 (ROZPTYL)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter záhrad. Celá plocha je zaradená do nasledovnej BPEJ :

- 0107003 (100% - 0,2322 ha) – 4.skupina (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);

- 0248002 (100% - 0,5122 ha) – 4.skupina

- 0248402 (100% - 0,1206 ha) – 5.skupina

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,9419 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche : 2,5257 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na : IBV / občianska vybavenosť komerčného charakteru. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 2,5257 ha.

Vnútorne rozvojové plochy spolu = 8,9071 ha

Vnútorne rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 7,9126 ha

Vonkajšie rozvojové lokality:

Lokalita č. 8 (ÚPC K)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0107003 (100% - 0,3673 ha) – 4.skupina, (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,4927 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 0,3673 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie miestnej komunikácie a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,3673 ha.

Lokalita č. 9 (ÚPC K)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0107003 (100% - 3,0172 ha) – 4.skupina, (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 3,1062 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 3,0172 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie IBV, miestnej komunikácie a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 3,0172 ha.

Lokalita č. 10 (ÚPC P)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0248002 (88% - 0,6610 ha) – 4.skupina;
- 0248402 (12% - 0,0866 ha) – 5.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,8476 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 0,7476 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie zberného dvora, výroby a podnikania, miestnej komunikácie a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,7476 ha.

Lokalita č. 11 (ÚPC L)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0248002 (100% - 2,3529 ha) – 4.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 3,1062 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 2,3529 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie OV komerčného a nekomerčného charakteru, polyfunkcie, dopravnej infraštruktúry a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13

zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 2,3529 ha .

Lokalita č. 12 (ÚPC M)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia , v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0248002 (48% - 3,4075 ha) – 4.skupina;
- 0248202 (52% - 3,7064 ha) – 4.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 7,1711ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 7,1139 ha . K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie IBV, objektov a plôch športu a rekreácie, verejnej zelene a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 7,1139 ha.

Lokalita č. 13 (ÚPC M)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia , v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0248202 (100% - 3,7064 ha) – 4.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,8513ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 0,8313 ha . K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie IBV, verejnej zelene, miestnej komunikácie a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,8313 ha.

Lokalita č. 14 (ÚPC O)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia , v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0248002 (49% - 0,7331 ha) – 4.skupina;
- 0248202 (51% - 0,7712 ha) – 4.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 1,5804 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 1,5043 ha . K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie objektov a plôch športu a rekreácie, verejnej zelene a potrebnej technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 1,5043 ha.

Lokalita č. 15 (ÚPC N)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia , v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0248202 (100% - 3,9397 ha) – 4.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 3,9397 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 3,9397 ha . K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie IBV, miestnej komunikácie a potrebnej technickej infraštruktúry.

Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 3,9397 ha.

Lokalita č. 16

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0107003 (100% - 0,1509 ha) – 4.skupina, (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,1509 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 0,1016 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie cyklotrasy -cestičky pre cyklistov. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,1016 ha.

Lokalita č. 17

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0107003 (76% - 0,3420 ha) – 4.skupina, (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0106002 (24% - 0,1080 ha) – 4.skupina, (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,4500 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 0,4500 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na realizáciu prekládky cesty I. triedy I/64. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,4500 ha.

Lokalita č. 18

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0248002 (32% - 0,1306 ha) – 4.skupina;
- 0248202 (68% - 0,2730 ha) – 4.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,700 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 0,4036 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vybudovanie cyklotrasy - cestičky pre cyklistov. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,4036 ha.

Lokalita č. 19

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Rajčany. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0107003 (55% - 1,9500 ha) – 4.skupina, (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0106002 (45% - 1,5830 ha) – 2.skupina, (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 3,6500 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 3,5330 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na realizáciu rýchlostnej cesty R8. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm a kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 3,5330 ha.

Vonkajšie rozvojové plochy spolu = 25,7401 ha

Vonkajšie rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 24,3624 ha

Vnútorne a vonkajšie rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 32,2750 ha

Z toho chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013 = 10,2682 ha

Spolu dôjde pre potreby rozvoja jednotlivých funkčných zložiek v rámci k. ú. Rajčany v návrhovom období k vyňatiu **32,2750 ha** pôdy.

Podrobne vid'. Tabuľka : Prehľad perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na iné účely.

Zdôvodnenie opodstatnenosti rozsahu požadovaného záberu.

Obec pri tvorbe aktuálneho regulačného rozvojového nástroja vychádza z etickej a ekologickej úlohy minimalizovať zábery pôdy za hranicou ZÚ /zastavaného územia/. Obec striktne pracuje s dvoma druhmi rozvojových plôch .

1. Vnútorne rozvojové plochy, kde využíva vnútorné rezervy/nadmerné záhrady;/ alebo
2. Majetkoprávne vysporiadané pozemky , ktorá doposiaľ neboli zastavaná a nachádzajú sa za hranicou Z.Ú. Ide o hospodárny rozvojový plán na ďalšie obdobie, ktorý pokračuje v minulých stanovených rozvojových smeroch. Nepremyslené , nekonceptčné, náhodilé rozvojové zámery tu nie sú. Návrh preskúmal a prehodnotil pôvodné rozvojové zábery . Tieto lokality sú súčasťou rozvojovej koncepcie a pre ďalší rozvoj obce sú dôležité .Zaručujú kontinuitu územného vývoja a formovania obce. Lineárny vývoj , ktorým bol navrhovaný v rámci ZAD č.1 bol kriticky prehodnotený.

Zhodnotenie ako boli využité súhlasy udelené v rámci predchádzajúcej ÚPN obce Rajčany (r.2001 pod č.2001/02276-PPF) .

Lokality č.1,2,3,4,5,7,8,9,10,11,12,13,14,15 zastavanosť 0%

Lokality prešli do nového územného plánu a stali sa súčasťou koncepcie rozvoja

Lokalita č.6 /0,33 ha/,...zastavanosť 100%

Zhodnotenie ako boli využité súhlasy udelené v rámci predchádzajúcej ÚPN obce Rajčany - ZAD č.1 ÚPN obce Rajčany (r.2008) .

Lokalita č.16....zastavanosť 0%. Územie je súčasťou navrhovanej koncepcie rozvoja obce.

Lokalita č.17....zastavanosť 0%. Došlo k prehodnoteniu lineárneho charakteru rozvoja obce v prospech kompaktnej formy .Lineárna forma by vyvolala zvýšené náklady na budovanú technickú infraštruktúru. Nastalo by neúmerne neekonomické predĺženie všetkých IS.

Záver:

O citlivom prístupe návrhu k záberu pôdy svedčí aj skutočnosť , že nový ÚPN obce Rajčany našiel pre ďalší rozvoj vnútorné plochy o výmere 7,9126 ha v rámci zastavaného územia . Zhodnotil tak vnútorné rezervy v rámci zastavaného územia.

B21 HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Základnou charakteristikou návrhu je identifikovať, zvýrazniť a chrániť prírodné, súčasné a historické hodnoty územia obce Rajčany a vytvoriť pritom optimálny regulačný nástroj na usmerňovanie jednotlivých funkčných zložiek tak, aby tvorili vzájomne harmonický, organický a životaschopný celok. Zastavaným územím obce prechádza frekventovaná cesta I. triedy I/64. Je to líniový problémový jav, ktorý negatívne vplyva predovšetkým na hlavnú, prevažujúcu funkciu – bývanie. Preto je veľmi dôležité vytvoriť územnotechnické predpoklady pre realizáciu jej prekládky a tiež územnú rezervu pre realizáciu rýchlostnej cesty R8. Riešené územie si vyžaduje zvýšenú pozornosť a zavedenie dôsledných regulačných opatrení, spresnenie ochranných pásiem a hraníc všetkých druhov, aktualizáciu javov, ktoré podliehajú zmenám.

ÚPN obce Rajčany spĺňa požiadavky občana – vlastníka rozčleniť priestor jednotlivých rozvojových území na stavebné pozemky pre IBV tak, aby bola po zohľadnení miestnych špecifik rešpektovaná pôvodná, historická, prirodzená parcelácia. V prípade tejto obce je mimoriadne dôležité stanovenie vonkajších rozvojových limitov aby nedošlo k degradácii okolitej krajiny a prírody.

Premiestnením rušivých prevádzok a technickej vybavenosti do kompaktnej výrobo-podnikateľskej zóny na obvode obce/ÚPC J, ÚPC P/ sa vytlačí ťažká doprava z centrálnej časti obce a zabezpečí sa pokojnejšie prostredie pre bývanie. Presným zadefinovaním vybavenostného uzla a línii sa zlepši estetický výraz obce a zabezpečí sa harmonickejší charakter verejných priestorov.

Nová IBV znamená zvrát v stagnácii, stabilizáciu a rozvojové istoty pre mladé rodiny, zlepšenie úrovne bývania a zastavenie úniku obyvateľstva z obce za lepšími podmienkami na bývanie. Nová IBV je optimálne, rovnomerne navrhnutá vo všetkých častiach obce. Zhodnotenú sú :

1. Potenciálne, disponibilné a majetkoprávne vysporiadané územia za hranicou Z.Ú.
2. Významnou súčasťou návrhu je metóda využitia vnútorných územných rezerv /nadmerné záhrady v Z.Ú./ a spôsob formovania referenčných uzlov.

Zavedenie a rešpekt ochranných a bezpečnostných pásiem predstavuje garanciu kvality, lepšej hygieny životného prostredia a zvýšenie bezpečnosti v území.

Vzhľadom na kritický nedostatok disponibilných priestorov pre realizáciu chýbajúcej OV je dôležité vybudovanie sekundárneho referenčného uzla ktorý vytvára predpoklady pre lokalizáciu chýbajúcej OV. Ďalšou prioritou návrhu je dobudovanie inžinierskych sietí aj do rozvojových lokalít a funkčná zonácia. Tým sa zvýši životná úroveň občanov a zlepši sa kvalita životného prostredia v celom záujmovom priestore obce.

Záver

Hlavným cieľom vypracovania ÚPN obce Rajčany je zabezpečiť pre samosprávny orgán obce záväzný územnoplánovací dokument, ktorý bude regulačným nástrojom rozvoja obce.

ÚPN prináša stratégiu rozvoja obce, ktorá vychádza zo súčasného demografického správania populácie. Ide o optimistický rozvoj jednotlivých vitálnych zložiek obce. Proporčne formuje funkčnú skladbu obce. Uprednostňuje funkčné zónovanie obce a formovanie územia so samostatnou zónou výroby, podnikania bez negatívneho vplyvu na ostatné funkčné celky obce. V oblasti riešenia technickej infraštruktúry je pre návrh charakteristické:

- rekonštrukcia a výstavby nových miestnych komunikácií ;
- návrh obecnej kanalizácie, vodovodu;
- prekládky a úprava elektroenergetických rozvodov a dobudovanie ostatných IS .

Jedným z cieľov je zlepšiť architektonicko – urbanistický výraz obce, zabezpečiť harmonický charakter verejných priestorov a zabrániť prípadnému znehodnocovaniu územia.

Vytvorenie územnotechnických predpokladov pre realizáciu rekreačného športovo-oddychového areálu v tesnej blízkosti obce zabezpečí predpoklady pre šport , rekreáciu – zvýši prítlačivosť obce jak pre obyvateľov tak pre návštevníkov obce.

ÚPN obce Rajčany na požadovanej úrovni prináša zásadné informácie týkajúce sa záujmov ochrany prírody, rešpektované prvky RÚSES, MÚSES , ekologicky významné segmenty krajiny a sú v ňom zapracované environmentálne podmienky na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity daného územia. Tieto záujmové územia je potrebné rešpektovať a zabezpečiť ich ochranu.

ÚPN pokračuje v navrhutej urbanistickej koncepcii obce , ktorý načrtol pôvodný ÚPN obce Rajčany/r.2001/. Z hľadiska dlhodobého rozvoja obce a proporčného formovanie miestnej sídelnej štruktúry sa návrh javí ako udržateľný, optimálny a jednoznačne sa snaží v maximálnej možnej miere vytvoriť predpoklad usporiadaného bezkolízneho regulovaného vývoja a rastu obce s progresívnym demografickým trendom.

NEUTRA 10/2022

DOKLADY - PRÍLOHY